

Euroopan komissio

Kuluttaja
virasto • asiamies
Konsumentverket Et Ombudsmannen

NO-90-07-188-11-C

ISBN 978-92-79-07313-7

9 789279 073137

FIN

Eurooppa-kalenteri

2008-2009

2008-2009

Eurooppa-kalenteri

Julkaisija Catie Thorburn
Kansainvälinen koordinaattori Sylvie Huysmans
Tuotannon koordinaattori Stéphanie Racette
Kansallinen koordinaattori Taina Männistö ja Elina Ruhanen
Kuvitus ja taitto Dominique Chasseur, Myriam Lequenne
Kannen ulkoasu Mattia Bergamini
Editointi Dianna Rienstra, Johan Verheyden, Elina Ruhanen

Generation Europe Foundation

Chaussée St. Pierre, 123
B-1040 Brussels, Belgium
Sähköposti: info@generation-europe.org
http://www.generation-europe.org
(verkkotilaukset)
http://www.generation-europe.eu.com
(foorumit, mielipidekartoitukset,
intranetit)

Projektikumppani Suomessa

Kuluttajavirasto
Haapaniemenkatu 4A
00530 Helsinki
Puh 09-77261
Faksi 09-7726 7557
Yhteyshenkilö: Taina Männistö
Sähköposti:
taina.mannisto@kuluttajavirasto.fi
www.kuluttajavirasto.fi

Kääntäjät kaikkiin painoksiin

Claudia Butaru - Csehi Viktória - Silvia Durán García - Nina
Stephanie Gerstenberg - Eili Heinmets - Ifigenia Kastanara -
Monika Kavalir - Julie Kjestrup - Jan Kroupa - Nicola Olsson -
Lina Perkauskytė - Violetta Polese - Elina Ruhanen - Maria José
Santos - Edith Soonckindt - Simona Spassova - Ansis Štáls -
Veronika Vajdová - Valesca Vos - Judyta Wesolowska.

Kiitokset

Kiitämme kaikkia henkilöitä ja organisaatioita, jotka ovat
auttaneet tämän kalenterin tekemisessä. Erityiskiitokset
CEPI:lle ja Kuluttajavirastolle. Lisäksi kiitämme muita suomalaisia
asiantuntijoita: Allergia- ja astmaliihtoa, Eurooppatiedotusta,
Eviraa, Kerhokeskusta, Lapsiasiavaltuutetun toimistoa,
Sydänliittoa, Opetushallitusta, Opetusministeriötä, Tekniikan
akateemisten liittoa, Suomen ASH ry:tä, Suomen
ympäristökeskusta, Puolustusministeriötä, Pääkaupunkiseudun
kierrätyskeskus Oy:tä, Syöpäjärjestöjä, Ulkoministeriötä, Valtion
ravitsemusneuvottelukuntaa ja Viestintävirastoa.

Tämä julkaisu on laadittu huolellisesti ja luotettavia tietolähteitä
käyttäen. Julkaisija ei vastaa mahdollisista virheistä, eivätkä kaikki
julkaistut mielipiteet ole julkaisijan.

Euroopan komissio ja julkaisija ovat vastuussa omien
internetsivujensa sisällöstä, mutta eivät niiden verkkosivujen
sisällöstä, joihin teksteissä viitataan. Ulkopuolisia verkko-osoitteita
mainitaan julkaisussa esimerkin omaisesti. Ne eivät muodosta
täydellistä aiheeseen liittyvää listaa eikä niiden mainitseminen
tarkoita sitä, että juuri näitä palveluita erityisesti suositetaan.

<http://europa.eu>

© Euroopan yhteisöt, 2008.
ISBN 978-92-79-07313-7
ISSN 1830-8325

Paino: Lannoo Printers, Belgia

Eurooppa-kalenteri

Sukunimi

Etunimet

Syntymäaika

Osoite

Maa

Puhelin

Matkapuhelin

Sähköposti

Koulun / oppilaitoksen nimi

Osoite

Luokka / ryhmä

Luokanvalvoja

Sairaustapauksissa pyydetään ilmoittamaan

Puhelin

Sinä ja Eurooppa

Komissaari Rehnin tervehdys.....	3
EU-kansalaisilla on oikeuksia.....	4
Sinulla on perusoikeuksia.....	6
Perheoikeus suojaa lapsia.....	9
Vaikuta EU-kansalaisena.....	10
EU:n 27 jäsenmaata lukuina.....	12
“Mikä sinusta tulee isona?”.....	14
Urheiluhenkeä säilyttämässä.....	20

Tietoa Euroopan unionista

Käännekohta Euroopalle.....	21
EU lyhyesti.....	22
Halvempia puheluita kotiin.....	26
EU:n aikajana.....	28
Miten tähän tultiin?.....	30
Katsaus EU:n karttaan.....	31

Sinun oikeutesi, sinun valintasi

Ostajalla on oikeuksia.....	40
Sovi ehdoista ja tee päätös.....	44
Takuu ja virhevastuu.....	45
Lentomatkustaja – tunne oikeutesi.....	46
Pidä huolta rahoistasi.....	48
Osaatko lukea mediaa?.....	52
Vertaile ja harkitse.....	54
Kännykkäkin on maksuväline.....	55
Lataatko netistä ongelmia?.....	56
Suojaudu nettirikollisuudelta.....	58

Sinun terveytesi, sinun turvallisuutesi

Tavarasta ei saa aiheutua vaaraa turvallisuudelle.....	61
Mitä etiketissä lukee?.....	62
Hiusten värjäys – turvallista vai ei?.....	64
Karu totuus rusketuksesta.....	65
Kohti tupakoimatonta Eurooppaa.....	68
Lihavuus – modernin yhteiskunnan aikapommi.....	16
Harkitsetko tatuointia?.....	70

Sinun ympäristösi

Luonto on uhattuna.....	72
Jätä maapallo hyväkuntoisena tuleville polville.....	76
Ilmastonmuutos.....	78
Vähennä, käytä uudelleen, kierrätä.....	81
Puhdasta ja raikasta ilmaa.....	82
Riittääkö vesi?.....	83

Rajojemme ulkopuolella

EU kaupankävijänä.....	84
Rauhaa, vakautta ja turvallisuutta.....	88
Köyhyyttä vastaan – Eurooppa näyttää tietä.....	91
Talous pyörittää maailmaa.....	92
Tuoteturvallisuus globaaleilla markkinoilla.....	94
Kauppaa ja kehitystä.....	95
Halvalla tavaramalla on hintansa.....	96

Hyvä lukija,

Pidät käsissäsi Euroopan komission uutta koululaiskalenteria. Tämän kalenterin sivuilta löydät paljon tietoa EU:sta ja sen toiminnasta.

Euroopan unioni on toiminut jo puoli vuosisataa rauhan, vapauden ja hyvinvoinnin asiassa. Unionissa on nykyisin 27 jäsenmaata ja lähes 500 miljoonaa asukasta. EU:n kansalaisina meillä on monia oikeuksia, joista kannattaa olla tietoinen ja joista on meille elämässä iloa ja hyötyä.

EU:n ansiosta matkustaminen ja työskentely Euroopan eri maissa on helpompaa kuin aikaisemmin. Nuorilla on tilaisuus lähteä toiseen EU-maahan opiskelemaan ja nauttia samoista oikeuksista kuin kyseisen maan kansalaiset. Yhä useampi nuori hyödyntää tätä mahdollisuutta, sillä ulkomailla opiskelu parantaa kielitaitoa ja kulttuurien tuntemusta ja antaa hyvät valmiudet työskennellä kansainvälisessä ympäristössä.

Yhteinen raha euro helpottaa ostamista, kun liikumme maasta toiseen. Mikäli ostamamme tuote on virheellinen, EU:n lainsäädäntö takaa, että virheestä voi valittaa riippumatta siitä, mistä EU-maasta tuote on ostettu. Meillä on myös oikeus nauttia turvallisesta ruoasta ja luottaa siihen, mitä pakkauksissa tuotteesta kerrotaan.

EU on onnistunut perimmäisessä tehtävässään parantaa Euroopan kansalaisten hyvinvointia ja turvallisuutta. Työskentelemme tämän eteen jatkossakin. Unioni laajentuu edelleen, jotta yhä useampi eurooppalainen voisi nauttia näistä samoista oikeuksista.

Hyvää kouluvuotta toivottaen,

Olli Rehn

Euroopan komission laajentumisasioista vastaava jäsen ■

Lisätietoja työstäni ja EU:n laajentumisesta:
http://ec.europa.eu/commission_barroso/rehn/index_fi.htm

EU-kansalaisilla on oikeuksia

EU-jäsenyys merkitsee sitä, että jäsenmaiden kansalaisilla on oikeus matkustaa, opiskella ja työskennellä missä tahansa unionin alueella. Mutta EU-maiden asukkailla on muitakin oikeuksia – kuluttajana, matkustajana, maahanmuuttajana, työntekijänä ja perheenjäsenenä. Myös perus- ja ihmisoikeudet ovat taatut EU:ssa.

Kuluttajat

EU-kansalaisena sinulla on oikeuksia kuluttajana, kuten oikeus suojaan nettihuijareita vastaan, oikeus muuttaa mielesi netistä tai postimyyntistä ostetun tuotteen suhteen sekä oikeus puhelun hintakattoon, kun soitat kännykällä EU-maasta toiseen. Näistä oikeuksista on tietoa tässä kalenterissa. Katso sivut 40-60.

Matkailijat

Sinulla on oikeuksia matkustaessasi junalla tai lentokoneella. Voit saada hyvitystä esimerkiksi ruoasta, virvokkeista ja hotellimajoituksesta, jos lentosi perutaan tai se viivästyy pahasti. Lisätietoja sivuilta 46-47.

Edouard, 18

Minusta EU:n tärkein saavutus on Bolognan prosessi – se edistää vaihto-opiskeluohjelmia.

Maahanmuuttajat

EU edistää ja suojaa ulkomaalaisten työntekijöiden oikeuksia. EU:lla on turvapaikkaviiusmia ja maahanmuuttoa koskevat toimintaperiaatteet ja se edistää ihmisten vapaata liikkumista.

Liikkumisvapaus

Tämä on yksi EU-kansalaisten perusoikeuksista. Se tarkoittaa, että sinulla on oikeus matkustaa, asua, opiskella tai työskennellä missä tahansa Euroopan unionin alueella.

Voit myös matkustaa suurimmassa osassa Eurooppaa ilman passia tai rajatarkastuksia.

Lisätietoja:

<http://europa.eu> > Sinun oikeutesi > Tietoa kansalaisille

Työntekijät

Työntekijöiden oikeudet pitävät sisällään rajoitukset työtuntien määrästä sekä oikeuden palkalliseen lomaan. Molemmilla vanhemmilla on esimerkiksi oikeus saada töistä vapaata, kun lapsi syntyy tai adoptoidaan.

Perheenjäsenet

Lapsilla ja heidän vanhemmillaan on oikeuksia perheenjäseninä. Tämä on tärkeää avioerotilanteessa, jossa lapsilla on oikeus tulla kuulluiksi. Lasten näkemykset pitää ottaa huomioon, kun tehdään päätöksiä siitä, kenen kanssa he asuvat. Katso sivu 9.

Ulkomaille opiskelemaan

Yli kaksi miljoonaa nuorta on jo hyödyntänyt EU-ohjelmia opiskellakseen tai tehdäkseen työharjoittelun toisessa Euroopan maassa. Esimerkiksi Erasmus-ohjelma voi auttaa sinua rahoittamaan opintosi ulkomailla. Ohjelmiin haetaan aina oman koulun kautta.

Lisätietoja:

<http://europa.eu> > Koulutus ja nuoriso

Minusta tärkeimpiä asioita, jotka EU on saanut aikaan, on kaksi: euro ja yhteismarkkinat. Yhteismarkkinat takaavat, että matkustaminen on helppoa. Ne helpottavat myös yritysten mahdollisuuksia tehdä bisnestä eri maissa.
Hadrien, 18

Perus- ja ihmisoikeudet

EU on sitoutunut varmistamaan, että jokaisen ihmisen perusoikeudet tunnustetaan Euroopassa ja koko maailmassa. Unioni myös varmistaa, että kansalaisten ihmisoikeuksia kunnioitetaan. Lisätietoja sivuilta 6-8. ■

Tiesitkö?

EU-kansalaisilla on oikeus saada minkä tahansa jäsenmaan diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta suojelua unionin ulkopuolella. Tämä on tärkeää, jos olet EU:n ulkopuolisessa maassa, jossa omalla jäsenvaltiollasi ei ole lähetystä tai konsulaattia.

Sinulla on perusoikeuksia

Lain, demokratian ja ihmisoikeuksien puolustaminen ovat tärkeitä arvoja kaikissa EU-maissa. Ne ovat osa kulttuurista perintöämme ja muodostavat siteen kaikkien eurooppalaisten välille.

Euroopan unionin perusoikeuskirja

EU:n perusoikeuskirjasta ilmenee eurooppalaisten demokraattisten yhteiskuntien yhteiset ydinperiaatteet. Perusoikeuskirjaan on koottu yhteen Euroopan kansalaisten oikeudet, ja se tekee nämä oikeudet näkyviksi kaikille. Ennen perusoikeuskirjaa perusoikeudet mainittiin lukuisissa lakiteksteissä ja eurooppalaisten oikeusistuinten ratkaisuisissa.

Perusoikeuskirja koostuu 50 artiklasta, jotka kattavat monenlaisia oikeuksia. Niissä esimerkiksi kielletään kidutus ja määritellään sananvapaus ("poliittiset ja siviilioikeudet"), oikeus suojaan

asiattoman irtisanomisen sattuessa, lakko-oikeus ("sosiaaliset oikeudet") ja jokaisen oikeus asioida EU:n laitosten kanssa yhdellä EU:n virallisista kielistä ("oikeus hyvään hallintoon").

Jotkut oikeudet koskevat kilpailuasioita, kuten tieteellisiä löydöksiä, tai henkilötietojen suojaan ja bioetiikkaan liittyviä asioita.

EU on sitoutunut varmistamaan, että unionin jokaisen kansalaisen perusoikeudet toteutuvat EU-instituutioissa sekä jäsenmaissa, kun nämä instituutiot soveltavat EU-lakia.

“

Euroopan kansat ovat luomalla välilleen yhä läheisemmän liiton päättäneet jakaa keskenään rauhanomaisen, yhteisiin arvoihin perustuvan tulevaisuuden.

Unioni on tietoinen henkisestä ja eettisestä perinnöstään, ja unionin perustana ovat ihmisarvon, vapauden, yhdenvertaisuuden ja yhteisvastuullisuuden jakamattomat ja yleismaailmalliset arvot. Se rakentuu kansanvallan ja oikeusvaltion periaatteille.

Se asettaa ihmisen toimintansa keskipisteeksi ottamalla käyttöön unionin kansalaisuuden ja luomalla vapautteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen.

- EU:n perusoikeuskirjan johdanto.

”

Minusta on tärkeää, että perusihmisoikeudet on kirjattu ylös Euroopassa. Kun oikeudet on kirjattu ylös, ihmiset ovat tietoisia oikeuksistaan. Kirjaaminen takaa myös, että nämä oikeudet saavat painoarvoa ja että tämä painoarvo tunnustetaan.
Enric, 23

Mitä on syrjintä?

Häirintä on laitonta!

Euroopan unionin laki pitää syrjintänä mitä tahansa häirintää, joka tapahtuu rodun, kielen, etnisen alkuperän, kansalliseen vähemmistöön kuulumisen, uskon tai uskonnon, vammaisuuden, iän tai seksuaalisen suuntautumisen perusteella. Häirintä on laitonta. Häirintää on mikä tahansa loukkaava käytös, kieli tai eleet, jotka voivat loukata toisen ihmisen arvoa.

Syrjintä tarkoittaa tilannetta, jossa henkilöä tai ihmisryhmää kohdellaan lainvastaisesti. Rotuun, kieleen, etniseen alkuperään, kansalliseen vähemmistöön, uskontoon tai uskoon, vammaan, ikään tai seksuaaliseen suuntautuneisuuteen kohdistuva syrjintä on kielletty. Esimerkiksi naisten ja miesten välisen tasa-arvon pitää toteutua kaikilla alueilla, myöstyöllistymisessä ja palkkauksessa.

Joka kesä perusoikeuksista järjestetään nuorille tarkoitettu taidekilpailu. Kilpailutöiden määräaika on lokakuun lopulla. Lisätietoja osoitteesta:

http://ec.europa.eu/justice_home/news/intro/news_intro_en.htm

Lisätietoa:

www.valtioneuvosto.fi > Euroopan unioni > Perussopimus uudistus
http://ec.europa.eu/justice_home/key_issues/fundamental_rights/fund_rights_1004_fi.pdf

Ihmiskauppa

Ihmiskauppa ja lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ovat maailmanlaajuinen ilmiö, jolla on kymmeniätuhansia uhreja. Ihmiskauppa on ihmisoikeuksien vastaista ja laitonta.

Lisätietoa:

www.poliisi.fi/poliisi/krp/home.nsf > Rikostorjunta > Ihmiskauppa

Lasten oikeudet

Perusoikeuskirjassa on myös artikla, joka koskee lasten oikeuksia. Lasten edun täytyy olla ensisijainen kaikissa viranomaisten ja yksityisten instituutioiden toimissa.

Nämä oikeudet koskevat poikkeuksetta kaikkia alle 18-vuotiaita ja niihin sisältyy:

- Oikeus elämään, selviytymiseen ja kehittymiseen.
- Oikeus saada kunnioitusta näkemyksilleen ja oikeus omien etujen huomioon ottamiseen kaikissa tilanteissa.
- Oikeus nimeen ja kansallisuuteen, ilmaisunvapauteen ja itseään koskevan tiedon saantiin.
- Oikeus elää perhe- tai vastaavassa ympäristössä. Oikeus olla tekemisissä kummankin vanhemman kanssa aina kun mahdollista.
- Oikeus terveyteen ja sosiaaliturvaan, mukaan lukien vammaisten lasten oikeudet.
- Oikeus koulutukseen, vapaa-aikaan, kulttuuriin ja taiteisiin.
- Pakolaislapsilla, nuorilla rikoksentekeijöillä, lapsilla, joilta on riistetty vapaus sekä lapsilla, jotka kärsivät taloudellisesta, seksuaalisesta tai muusta hyväksikäytöstä, on oikeus erityissuojeluun. ■

Lisätietoa:

www.lapsiasia.fi > lasten sivut > lasten oikeudet
www.europarl.europa.eu/charter/default_fi.htm

Perheoikeus suojaa lapsia

Eurooppalaiset liikkuvat maasta toiseen. Kun EU-kansalaisilla on mahdollisuus elää, työskennellä ja opiskella unionin muissa maissa, käy usein niin, että eri EU-maista kotoisin olevat ihmiset myös avioituvat keskenään. Jos tällainen perhe hajoaa, lapsilla on lainsäädännön takaamia oikeuksia.

Avioeron jälkeen perheenjäsenet saattavat päätyä asumaan eri maissa. EU on tehnyt useita perheoikeutta koskevia aloitteita, joiden tarkoitus on parantaa eroperheiden lasten asemaa.

Vanhempien vastuu

EU-lainsäädäntö asettaa yhteiset pelisäännöt erotilanteisiin ja määrittelee vanhempien vastuut erossa. Laki vahvistaa lasten oikeuden tavata molempia vanhempiaan eron sattuessa, vaikka vanhemmat asuisivat eri maissa. Sama lainsäädäntö pätee, olivatpa vanhemmat olleet naimisissa tai asuneet avoliitossa.

EU-määräysten tarkoitus on myös estää toista vanhempaa kaappaamasta lapsia ja viemästä näitä toiseen EU-maahan. Lain mukaan lapsen asuinpaikan päättää sen maan tuomioistuin, jossa lapsi asui ennen kaappaamista. Lapsen palauttamisesta on nyt tiukat säännöt.

Periaatteessa lapsilla on oikeus tulla kuulluiksi oikeuskäsittelyissä, jotka koskevat heitä itseään. Tuomari kuitenkin viime kädessä päättää asiasta ja harkitsee, onko lapsi riittävän kypsä oikeuskäsittelyyn.

© Alexander Redimon

Elatusapu

Kun vanhemmat eroavat, on tavallista, että toinen vanhemmista – usein isä, mutta ei aina – veloitetaan maksamaan elatusapua, jolla hän osallistuu lapsen asumis-, ruoka- ja vaatetuskuuluihin. Kaikki vanhemmat eivät kuitenkaan huolehdi elatusavun maksamisesta, ja siksi monet lapset ovat taloudellisesti ahtaalla.

EU esittää sääntöjä, joiden mukaan missä tahansa Euroopan maassa tehdyt päätökset elatusavusta tunnustetaan muissa EU-maissa. Vanhemmat, jotka eivät maksa elatusapua, voitaisiin esimerkiksi pakottaa siihen pidättämällä summa heidän palkastaan tai pankkitiliiltään. ■

Lisätietoa siviilioikeuden vaikutuksista perheisiin:

<http://ec.europa.eu/civiljustice> > fi > Lapsen huolto
<http://ec.europa.eu/civiljustice> > fi > Elatusvaateet

Kerro mielipiteesi Euroopan tulevaisuudesta

Euroopan unionissa on nykyään 27 jäsenmaata. Unionissa on asukkaita 490 miljoonaa, ja sillä on myös taloudellista voimaa. EU vaikuttaa elämäämme aiempaa enemmän ja unioni on aiempaa suurempi tekijä Eurooppaa koskevassa julkisessa keskustelussa. Yhä useammat kysyvät:

- Oikeuksistaan EU-kansalaisina.
- Kuinka paljon suuremmaksi EU:n pitäisi vielä tulla?
- Kuinka tasapainoilla kansallisen identiteetin ja eurooppalaisen ideaalin välillä? EU:lla on vaikutuksensa elämäämme ja yhteiskuntaamme. Kaikkien maiden yhteiskunta ei kuitenkaan ole samanlainen, eivätkä kaikki edes halua samanlaista yhteiskuntamallia...

Uskon, että jokainen maa säilyttää oman kulttuurinsa, jopa Euroopan unionin sisällä. Omassa kotimaassa kuulee enemmän oman maansa asioista kuin muista asioista – se saa tuntumaan olon kotoiseksi.
Carmen, 18

Nämä ja muut kysymykset ovat Euroopan tulevaisuutta koskevan keskustelun ydintä. Euroopan kansalaisena voit ottaa osaa tähän keskusteluun.

Osallistu Euroopan tulevaisuutta koskevaan keskusteluun:
<http://europa.eu> > Euroopan unionin portaali, valitse pikalinkeistä Debate Europe

Keskustele europarlamenttiedustajasi kanssa

Netissä voi asioida Euroopan parlamentin kanssa. Parlamentille voi esittää verkossa kysymyksiä ja näkemyksiä. Netistä löytyvät myös parlamentin julkiset asiakirjat. Jos haluat olla parlamenttiin yhteydessä virallisesti, löydät kaiken tarvittavan tiedon kirjelmän lähettämiseksi alla olevasta linkistä. Lisäksi Europarlamentin jäsenillä on toimistot kotimaissaan.

Haluaisitko vieraila Parlamentissa Brysselissä tai Strasbourgissa? Parlamentin nettisivu tarjoaa yksityiskohtaisesti tietoa vierailemisesta, kuten myös rekrytinnista ja harjoitteluista.

© Karin Muller

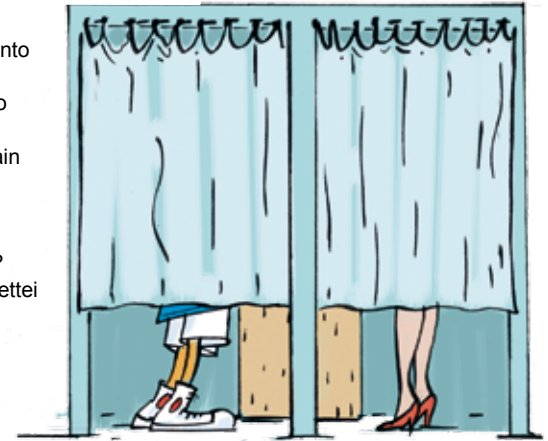
www.europarl.europa.eu > suomi > Parlamentti

Äänestysinto vaaleissa oli laimeaa

Euroopan parlamenttivaaleissa vuonna 2004 äänestysinto oli laimeampaa kuin koskaan aiemmin. Koko Euroopan unionissa äänestysprosentti oli vain 45%.

Miksi EU-vaaleissa jätetään äänestämättä? Jotkut ovat sitä mieltä, ettei Euroopan parlamentilla ole mitään vaikutusta heidän elämäänsä. Toisten mielestä äänestyspassiivisuus ei koske pelkästään eurovaaleja, vaan

myös kansallisia vaaleja. Heidän mukaansa ongelma on syvemmällä – ihmiset eivät usko politiikkaan ja poliitikkoihin, olivatpa nämä paikallisia, kansallisia tai eurooppalaisia.

Tiesitkö?

Voidakseen äänestää Euroopan parlamenttivaaleissa pitää olla 18-vuotias. Äänestäminen on pakollista Belgiassa, Kreikassa, Kyproksella ja Luxemburgissa.

Voiko passiivisuustrendin kääntää, ja jos voi niin miten? Onko ihmisten aktivoituminen mielestäsi tärkeää? Seuraavat Euroopan parlamenttivaalit pidetään vuonna 2009. ■

Euroopan nuorisoparlamentti – sano mielipiteesi!

Euroopan nuorisoparlamentti perustettiin vuonna 1987 Ranskan Fontainebleaussa sijaitsevan koulun projektina. Nykyään se koostuu 32:n eurooppalaisen organisaation verkostosta. Se on ainutlaatuinen foorumi, joka tarjoaa nuorille mahdollisuuden kertoa näkemyksensä Euroopan tulevaisuudesta. Kymmenettuhannet nuoret eurooppalaiset ovat osallistuneet nuorisoparlamentin alueellisiin, kansallisiin ja kansainvälisiin tilaisuuksiin, saaneet sen kautta ystäviä ja luoneet kansainvälisiä kontakteja.

Tietoa nuorisoparlamentista: www.eypej.org

EU:n 27 jäsenmaata lukuina

	Pinta-ala (km ²)	Asukkaita (2006)	Pääkaupunki
Alankomaat	41 526	16 334 210	Amsterdam
Belgia	30 510	10 511 382	Bryssel
Bulgaria	110 910	7 718 750	Sofia
Espanja	504 782	43 758 250	Madrid
Irlanti	70 280	4 209 019 (arvio)	Dublin
Iso-Britannia	244 820	60 393 044 (arvio)	Lontoo
Italia	301 230	58 751 711	Rooma
Itävalta	83 858	8 265 925	Wien
Kreikka	131 940	11 125 179 (arvio)	Ateena
Kypros	9 250	766 414	Nikosia
Latvia	64 589	2 294 590	Riika
Liettua	65 200	3 403 284	Vilna
Luxemburg	2 586	459 500	Luxemburg
Malta	316	404 346	Valletta
Portugali	92 391	10 569 592	Lissabon
Puola	312 685	38 157 055	Varsova
Ranska	547 030	62 998 773 (arvio)	Pariisi
Romania	237 500	21 610 213	Bukarest
Ruotsi	449 964	9 047 752	Tukholma
Saksa	357 021	82 437 995	Berliini
Slovakia	48 845	5 389 180	Bratislava
Slovenia	20 253	2 003 358	Ljubljana
Suomi	337 030	5 255 580	Helsinki
Tanska	43 094	5,427 459	Kööpenhamina
Tšekin tasavalta	78 866	10 251 079	Praha
Unkari	93 030	10 076 581	Budapest
Viro	45 226	1 344 684	Tallinna

Huomaa:

BKT / henkilö, PPS: Ostovoimastandardia (PPS) käyttämällä eliminoidaan eri maiden hintatasojen erot. Sen avulla eri maiden BKT:tä voidaan vertailla paremmin. Jos maan indeksi on yli 100, kyseisen maan BKT on korkeampi kuin EU:ssa keskimäärin ja päinvastoin.

	BKT / henkilö, pps (arvio 2008)	Työttömyys (2006)	Uusiutuvia energianlähteitä (2005)	Naisia tiedealalla (2005)	
	128	3,90%	7,50%	20%	
	117	8,20%	2,80%	28%	
	39	9,00%	11,80%	42%	
	99	8,50%	15,00%	31%	
	138	4,40%	6,80%	31%	
	114	5,30%	4,30%	31%	
	99	6,80%	14,10%	37%	
	124	4,70%	57,90%	24%	
	87	8,90%	10,00%	43%	
	89	4,60%	0,00%	39%	
	61	6,80%	48,40%	33%	
	61	5,60%	3,90%	36%	
	276	4,70%	3,20%	n/a	
	72	7,30%	0,00%	31%	
	71	7,70%	16,00%	40%	
	55	13,80%	2,90%	37%	
	108	9,50% (arvio)	11,30%	29%	
	40	7,30%	35,80%	41%	
	118	7,10%	54,30%	35%	
	110	8,40% (arvio)	10,50%	25%	
	67	13,40%	16,50%	36%	
	88	6,00%	24,20%	27%	
	113	7,70%	26,90%	31%	
	121	3,90%	28,20%	34%	
	80	7,10%	4,50%	28%	
	63	7,50%	4,60%	31%	
	74	5,90%	1,10%	44%	

Uusiutuvia energianlähteitä: Maan sähkönkulutuksen ja uusiutuvista energianlähteistä saadun energian välinen suhde.

Naisia tiedealalla: Naisten osuus tekniikan ja tieteen alan valmistuneista opiskelijoista.

Lähteet: CIA World Factbook, Eurostat. ■

“Mikä sinusta tulee isona?”

Sinulla saattaa olla jo selvä näkemys siitä, mikä on tulevaisuuden ammattisi. Tai ehkä olet siirtänyt päätöstä myöhemmäksi. Alla on muutamia vinkkejä aloista, joilla riittää todennäköisesti töitä tulevaisuudessa.

Euroopan väestö vanhenee. Se tarkoittaa, että terveydenhuollon ammattilaisia, kuten lääkäreitä, sairaanhoitajia ja muuta hoitohenkilökuntaa tarvitaan entistä enemmän.

Informaatioteknologia on yksi nopeimmin kehittyvistä aloista Euroopassa. Sekä yksityisellä että julkisella sektorilla tarvitaan jatkossakin osaavia IT-alan ihmisiä.

Uudet teknologiat kuten bioteknologia ja nanoteknologia ovat myös kasvavia aloja. Samaan aikaan tarvitaan kuitenkin ihmisiä myös perinteisiin ammatteihin kuten opettajiksi, palomiehiksi, poliiseiksi, lakimiehiksi, tiedemiehiksi ja kampaajiksi.

Kun teet valintaa, valitse ammatti, joka kiinnostaa ja vastaa taitojasi sekä lahjojasi. Älä silti hermoile turhaan. Nykyään on tarjolla

erilaisia tapoja kouluttaa itseään lisää. Uraa voi vaihtaa myöhemmälläkin iällä.

Mitä on elinikäinen oppiminen?

Oppiminen ei lopu siihen, kun koulu loppuu, eikä edes siihen kun valmistut. EU:ssa panostetaan Elinikäisen oppimisen ohjelmaan (Lifelong Learning Programme), jonka tarkoitus on antaa ihmisille mahdollisuus oppia, iästä tai elämänvaiheesta riippumatta.

Lisätietoja:

www.mol.fi/avo

www.opintoluotsi.fi

www.koulutusnetti.fi

<http://ec.europa.eu/research> > Welcome > Students

<http://ec.europa.eu> > Tervetuloa > EU:n politiikat > Koulutus > Elinikäinen oppiminen

Euroopassa tarvitaan tieteentekijöitä!

Nykypäivänä ja lähitulevaisuudessa tarvitaan yhä enemmän tieteentekijöitä. Yhä harvempi kuitenkin lähtee tekemään uraa tieteen parissa. Se saatetaan kokea liian epäkiinnostavana ja epämuodikkaana. Onko tiede siis tarkoitettu vain älyköille ja nöreille?

Ei ole. Tieteessä voi toki olla kyse matematiikasta ja fysiikasta, mutta tiede myös koskettaa läheisesti jokapäiväistä elämäämme. Euroopassa tarvitaan ihmisiä, jotka luovat ja keksivät uutta. Tiede voi olla hyvä uravaihtoehto.

Jos valitset uran tieteen parissa, et puurra yksin laboratorioissa. Tällä hetkellä tiedemiehistä ja tutkijoista on kova kysyntä. He liikkuvat paikasta toiseen ja voivat työskennellä lähes missä maassa haluavat.

*Jos suunnittelet vuodeksi kerrallaan, kylvä riisiä.
Jos suunnittelet kymmeneksi vuodeksi, istuta puita.
Jos suunnittelet koko eliniäksi, kouluta ihmisiä.”
Kiinalainen sananlasku
(noin 645 eKr.)*

Lisätietoja:

Marie Curie –stipendiaatit

<http://cordis.europa.eu/improving/fellowships/home.htm>

www.tekes.fi/eu > 7. puiteohjelma > Hankemuodot >

Marie Curie -toimet

Tiesitkö?

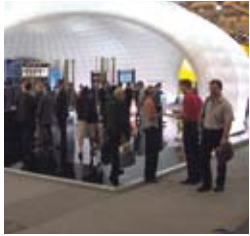
Naisia työskentelee myös teollisuuden tutkimus- ja kehitystyössä

Viime vuosina naisten määrä teollisuuden tutkimus- ja kehitystyössä on Euroopassa kasvanut. Alalla on tärkeä merkitys eurooppalaisille innovaatioille sekä tieteen ja teknologian kehittymiselle. Teollisuudessa tehdään yli 50% kaikesta tutkimustyöstä Euroopassa. EU haluaa Euroopasta johtavan maanosan innovaatiotoiminnassa. Resurssien hyödyntämistä voidaan edistää kannustamalla naisia tutkimusuralle. Julkisen sektorin tutkimustehtävissä, kuten yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa, naisten osuus on noin 30%. Teollisuuden tutkimustehtävissä vastaava luku on kuitenkin vain 16%.

Lisätietoja: <http://ec.europa.eu/research> > Tervetuloa > Tiede ja yhteiskunta > Naiset ja tiede
www.kajaaninyliopistokeskus.oulu.fi/proj/womenit/index.php
www.mirror4u.net

Ota selvää, mitä on meneillään

Käy lähimmässä tiedekeskuksessa ja löydä jännittäviä faktoja, inspiroivia esityksiä ja kaikkea muuta kuin tylsiä esineitä!

Tiedetapahtumat ovat olleet suosittuja 1800-luvulta lähtien. Tiedekeskusten ja -museoiden toiminta alkoi kuitenkin levitä vasta 1970-luvulla. Nykyään niitä on Euroopassa satoja ellei tuhansia, ja niissä käy miljoonia ihmisiä. Ne ovat paikkoja, joissa voi tutustua uuteen ja vanhaan teknologiaan interaktiivisesti. Suomessa toimivat muun muassa Tiedekeskus Heureka, Tekniikan museo ja Luonnontieteellinen keskusmuseo.

Lisää kotimaisia museota osoitteessa:

www.museot.fi > Museohaku

Eri puolilla Eurooppaa sijaitsevat tiedekeskuksset ja -museot löydät osoitteesta:

<http://ec.europa.eu/research/science-society> > Science for you! >

Science Museums in Europe

Opiskelijat ovat mukana hahmottelemassa merenkulun tulevaisuutta

Useimmat suuret telakat ovat jo kehittäneet ajatuksia siitä, millaisia seuraavan sukupolven laivat ovat. Mutta miltä ne näyttävät vuosikymmenien päästä? Eurooppalaiset merenkulun opiskelijat ovat mukana VISIONS Network -asiantuntijaryhmässä muokkaamassa laivanvarustusteollisuuden tulevaisuutta.

Joka vuosi asiantuntijat tekevät suunnitelmia viidellä avainalueella – risteilyt, lähimerenkulku, sisävesiliikenne, kauppamerenkulku ja kelluvat rakenteet. Opiskelijoita haastetaan vastaamaan näihin suunnitelmiin eurooppalaisessa ideakilpailussa, joka käynnistetään syksyllä. Opiskelijoilla on keväaseen saakka aikaa päästä luovuutensa valloilleen. Parhaat ideat pääsevät loppusuoralle, minkä jälkeen merenkulun asiantuntijat arvioivat ne. Kolme parasta työtä saavat CESA (Community of European Shipyards' Associations) Smart Award -palkinnon. Kaikki projektit annetaan Euroopan laivanrakennusteollisuuden käyttöön, joka voi kehittää niitä eteenpäin.

Lisätietoja ja tietoa siitä, miten nuoret visioivat tulevaisuutta:
www.maritime-visions.org

Tiesitkö?

EU:ssa tehdään kolmannes maailman tieteellisestä tutkimuksesta. Euroopassa osaaminen on huippuluokkaa erityisesti seuraavilla tutkimusaloilla: ympäristötiede, lääketiede, liikenne, ilmakehän tutkimus ja tietoliikenne.

- *Eurooppalaisen rahoituksen turvin on kehitetty tärkeitä kansainvälisiä standardeja. Esimerkiksi matkapuhelimet toimivat GSM-standardilla. Myös polttomoottorit ja mustekynät kehitettiin Euroopassa.*
- *Esimerkiksi Shrekin ja Harry Potterin tekemiseen käytetyt ohjelmistot kehitettiin Euroopassa*

Eurooppalaiset tutkijat liikkeellä

Tutkimus on taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen tärkeä edellytys. Uudet tieteelliset ja teknologiset löydökset muuttavat tapaamme elää ja tehdä työtä. Euroopalla on tiedemaailmassa hyvä maine, joka johtuu pitkälti korkeasti koulutetuista ja lahjakkaista tutkijoista.

EU tarjoaa tutkijoille koulutusta sekä mahdollisuuksia urakehitykseen ja liikkumiseen maasta toiseen, riippumatta tutkijan iästä, työkokemuksesta tai kotimaasta.

Marie Curie -ohjelma auttaa tutkijoita löytämään kiinnostavan uran millä tahansa tutkimusalalla, oli kyse sitten biopolttoaineista, aurinko- ja tuulienergiasta, ravitsemuksesta, bioteknologiasta, ilmastonmuutoksesta tai ilmakehän ja napaseutujen tutkimuksesta.

Tutkijoilla on mahdollisuus tehdä työtä ja elää ulkomailla. On tärkeää, että eurooppalaiset voivat tehdä yhteistyötä, jotta saadaan aikaan tieteellisiä läpimurtoja. Yhteistyö on tärkeää myös siksi, että se säästää työstä aiheutuvia kustannuksia.

Lisätietoja: <http://ec.europa.eu/research> > Welcome > Links for Researchers: Marie Curie Actions

Testaa tietosi

- Mihin kognitiivista teknologiaa käytetään?
A. Kommunikaatio- ja informaatioteknologian kehittämiseen
B. Teknologian menetelmien arvioimiseen
C. Uusien terapiamuotojen luomiseen.
- Linus Thorvalds opiskeli matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa. Minkä hän kehitti?
A. Linqua-kielenkääntäjän B. Linux-käyttöjärjestelmän C. Thorne-ohjelmiston
- Mitä on mikrotalous?
A. Yksityistalous B. Solun aineenvaihdunta C. Mikrosirun tehokkuus
- Kansainvälisesti laajakaistan miniminopeutena pidetään kiinteissä yhteyksissä
A. 25,6 kbit/s B. 256 kbit/s C. 2 560 kbit/s
- Millä tieteiden välillä on luonnon ilmiöitä ja riippuvuussuhteita mallinnetaan, kun niitä pyritään ilmaisemaan täsmällisesti?
A. Matematiikalla B. Vuokaaviolla C. Tietokoneella
- Rasvahappomolekyylit sisältää hiiltä, vetyä ja happia. Hyvän rasvan eli monitydyttymättömän rasvahapon (HDL) hiiliatomien välissä on
A. enintään kymmenen sidosta
B. vähintään kaksi kaksoissidosta
C. kaksoissidokset ja rengasrakenne
- Mikä on emulsio?
A. Kahden luonnostaan toisiinsa sekoittumattoman nesteiden seos.
B. Botulinin toinen nimi
C. Rasvan ja liuottimen seos
- Kumpi seuraavista pystyy kulkemaan myös tyhjiössä?
A. Ääni B. Valo
- Mitkä ovat kasvien värien kolme pääryhmää?
A. Klorofyllit, karotenoidit ja flavonoidit B. Proteiinit, hiilihydraatit ja vitamiinit
- Maapallon magneettikenttä muodostuu
A. ainoastaan auringon vetovoimasta Maan bipolaarisin napohin
B. pääasiassa maapallon sulan ytimen virtauksista
C. maan pyörimisliikkeen vaikutuksesta
- Mitä Milankovitchin jaksot kuvaavat?
A. Maapallon jäätiköiden pinta-alan ja maapallon keskilämpötilan vaihtelua
B. Monsuunisateiden välissä olevia ajanjaksoja
C. Kemiallisten aineiden jaksollista järjestelmää
- Mikä tiedeenala tuottaa tietoa muun muassa pohjavesivaroista, ympäristön tilasta ja luonnonkatastrofeista?
A. Limnologia B. Geotieteet
- Paleontologit uskovat lintujen kehittyneen
A. pienistä petodinosauruksista
B. lentävistä alkuhyönteisistä
C. munista
D. lepakoista
- Mihin suuntaan planeetat kiertävät aurinkoa?
A. Myötapäivään
B. Vastapäivään
C. Suunta vaihtuu aina kesäpäivänseisauksessa myötapäivään ja talvipäivänseisauksessa vastapäivään
- Toukokuun 9. päivä on
A. Eurooppa-päivä B. UNICEFin päivä C. Punaisen ristin päivä

Testaa vikuutesi!

Suomalainen tiedekilpailu
lukiolaisille:
www.aka.fi/viksu

Osallistu Young Scientist -tiedekilpailuun

Eurooppa juhlistaa vuosittain lupaavia ja lahjakkaita tieteentekijöitä järjestämällä Young Scientist -tiedekilpailun. Vuonna 2008 kilpailu järjestetään Kööpenhaminassa. Kilpailuun voivat osallistua 14–21 -vuotiaat, jotka ovat voittaneet suomalaisen Tutki-Kokeile-Kehitä -kilpailun. Katso alla olevasta linkistä tietoa vuoden 2009 kilpailusta.

Samalla kun tiedemiesten ja tutkijoiden kysyntä kasvaa, tieteellisen uran valitsevien nuorten määrä laskee. Vuonna 2007 kilpailussa oli yhteensä 124 osanottajaa 34 maasta. Saksan, Unkarin ja Irlannin joukkueet voittivat kolme parasta, 5 000 euron palkintoa. ■

Lauri Kauppila, 18 vuotta
(nykyään 23 vuotta)

Ensimmäinen palkinto, 2002, Itävalta
Projektin nimi: A study of a Power Solid Rocket Fuel: The Effect of the AP/Aluminum Ratio on Enthalpy Change
Tieteenala: Kemia

"Sain sytykkeen kilpailutyöhöni IB-tutkintoon vaaditusta tieteellisestä projektista. Olin jo jonkin aikaa leikkinyt malliraketeilla, joiden fysiikka ja kemia kiehtoivat minua. Päätin tehdä kellarissa raketipolttainetta ja tutkia, missä suhteessa aineosia olisi parasta sekoittaa. Haastavan projektin tekeminen toi uskomattomia tuloksia. Kerroin projektista hakemuksessa, jolla pääsin opiskelemaan ilmailu- ja avaruustekniikkaa MIT:hen (Massachusetts Institute of Technology). Myöhemmin voitin projektilla kaikkien aikojen palkintoja, joista European Young Scientist -kilpailu oli ihan huippu. Young Scientist -kilpailusta voitin erikoispalkinnon, jolla pääsin tiedemaailman halutuimpiin bileisiin, Nobel-illalliselle Ruotsin kuninkaan kanssa. Hienolla työnäytteellä ja varsinkin EYS-voitolla olen aina saanut makeita kesätoivia. Kilpailussa tapasin uskomattomia nuoria, joiden kanssa olen yhä joskus yhteydessä. Vastaavanlaista oma-aloitteista ja kiinnostunutta porukkaa on melkein mahdotonta löytää muualta, edes MIT:sta. Hyvin tehty tiede pystyy vastaamaan melkein mihin tahansa kysymykseen. Jopa lukion projektista voi jäädä mielikuva siitä, että mihin tahansa voi elämässä/työssä vastata, jos siihen paneutuu. Tutkijalla on täysi vapaus miettiä itselleen läheisiä aiheita. Kannattaa nähdä vaivaa aiheen valinnassa. Kun löydät itsellesi tärkeän ja kiinnostavan projektin, pystyt tekemään sen eteen niin paljon työtä kuin menestyminen vaatii."

Lisätietoja:
www.tukoke.fi > Young Scientist

Urheiluhenkeä säilyttämässä

Urheilutapahtumissa, erityisesti jalkapallo-otteluissa, ilmenevä väkivalta on iso ongelma monissa osissa Eurooppaa. Aggressiivinen käytös ilmenee monin tavoin, muutaman ihmisen keskinäisistä spontaaneista tönimisistä vakavampiin mellakoihin, jotka ovat järjestäytyneiden ryhmien etukäteen suunnittelemlia.

Urheilukilpailuissa on kyse muustakin kuin pelistä – ne ovat sosiaalisen kanssakäymisen juhlaa sekä toisten kulttuurien ja perinteiden kunnioittamista. Tästä syystä on tärkeää varmistaa, että urheilukilpailut sujuvat rauhallisesti turvallisessa ympäristössä.

Heysel-stadionin tragediassa vuonna 1985 kuoli 39 ihmistä – etupäässä italialaisia Juventuksen kannattajia – ja yli 350 ihmistä loukaantui, kun mellakat puhkesivat. Tapahtumat laukaisivat eurooppalaisen yhteistyön väkivallankitkemiseksi urheilusta.

Vastusta rasismia jalkapalloilussa

*Joka kaudella FARE-verkosto koordinoi rasisminvastaisia toimia eurooppalaisilla jalkapallostadioneilla ja niiden ympäristössä. Fanit, etniset vähemmistöryhmät ja jalkapalloklubit ovat yhtenä rintamana syrjintää vastaan. Ota selvää, mitä FARE tekee sinun kotimaassasi:
www.farenet.org*

Lisätietoa:
www.eurofan.org

Koska urheilufanit ylittävät maiden rajoja käydessään suurimmissa tapahtumissa, on perustettu joukko yhteisiä yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyviä sääntöjä. Potentiaalisesti väkivaltaisista faneista vaihdetaan tietoja maiden välillä. EU kehittää lainvalvontaa ja menettelytapoja, joiden tarkoitus on ehkäistä väkivaltaisuuksia. Lisäksi nuorten fanien sosiaaliseen kasvatukseen on kiinnitetty huomiota. ■

Ensimmäinen askel jalkapallohuliganismin torjunnassa olisi varmistaa, että peli on puhdasta pelikentällä. Jérémy, 20...

... ja sitten pitäisi olla tiukempi väkivaltaisista ihmisiä kohtaan ja erityisesti niitä kohtaan, joilla on on väkivaltainen tausta. Heitä ei pitäisi päästää stadioneille, koska he ovat aiheuttaneet ongelmia ennenkin. Edouard, 20

Käännekohta Euroopalle

Uusi Lissabonin sopimus tekee EU:sta demokraattisemman ja virtaviivaisteen instituutiota avaten oven nopeammalle päätöksenteolle. Kuusi vuotta kestäneiden neuvottelujen jälkeen EU-johtajat voivat mennä eteenpäin kohti niitä haasteita, joita Eurooppa kohtaa maailmassa.

Lokakuussa 2007 EU-johtajat saavuttivat yhteisymmärryksen uudesta sopimuksesta hallitustenvälisessä konferenssissa Lissabonissa. Lissabonin sopimus pohjautuu vuonna 2004 hyväksytyyn perustuslakiosopimukseen, joka ei koskaan tullut voimaan, koska ranskalaiset ja hollantilaiset eivät hyväksyneet sitä kansanäänestyksissään. Tuumaustauon jälkeen kesällä 2007 käynnistetyssä hallitustenvälisessä konferenssissa alettiin rakentaa uudistus sopimusta, jolla muutetaan unionin aikaisempia perussopimuksia.

Uusi sopimus tekee unionista demokraattisemman, vastuullisemman, avoimemman, läpinäkyvämmän ja osallistuvamman. Se lisää Euroopan parlamentin valtaa päätöksenteossa ja antaa myös kansallisille parlamenteille vahvemman aseman EU:n päätöksenteossa.

Uusi sopimus on tehokas, koska kevennetyt instituutiot, selkeytetty toimivallan jako ja tehokkaampi päätöksenteko antavat EU:lle paremmat mahdollisuudet taistella muun muassa ilmastonmuutosta, järjestäytyntä rikollisuutta, terrorismia ja ihmiskauppaa vastaan.

Lissabonin sopimus mahdollistaa myös sen, että EU voi puhua yhdellä äänellä ja toimia yhdessä globaaleissa asioissa kuten ilmastonmuutoksen, energiaturvallisuuden, kehitysavun ja kestävän kehityksen alueilla.

Kun EU-johtajat olivat allekirjoittaneet Lissabonin sopimuksen joulukuussa 2007, kaikki 27 maata aloittivat hyväksymisprosessin omien perustuslakiansa mukaisesti. Tavoitteena on, että uusi sopimus on voimassa ennen seuraavia Euroopan parlamentin vaaleja kesäkuussa 2009. ■

Lisätietoja:
http://europa.eu/lisbon_treaty/index_fi.htm

Euroopan unioni on eurooppalaisten, demokraattisten maiden yhteenliittymä, joka on sitoutunut tekemään työtä rauhan ja hyvinvoinnin eteen. EU on sikäli ainutlaatuinen, että se ei ole valtio, mutta ei myöskään vain kansainvälinen yhteistyöorganisaatio. Unionin jäsenmaat ovat perustaneet toimielimiä, jotka ne ovat valtuuttaneet tekemään päätöksiä yhteisistä asioista.

Mikä Euroopan unioni on?

Euroopan unionin historialliset juuret ovat toisessa maailmansodassa. Idea syntyi siitä, että eurooppalaiset halusivat estää uuden maailmansodan syttymisen. Unionin ensimmäisinä vuosina yhteistyötä tehtiin kuuden maan kesken, enimmäkseen kaupan ja talouden alalla. Nyt EU:ssa on 27 maata ja 490 miljoonaa asukasta. Unioni toimii monien asioiden parissa, joilla on suora vaikutus arkeemme.

Eurooppa on maanosa, jossa on erilaisia perinteitä ja kieliä, mutta myös arvoja, jotka kaikki maat jakavat, kuten demokratia, vapaus ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus. EU puolustaa näitä arvoja. Se vaalii yhtenäisyyttä samalla kun se säilyttää moninaisuuden. Unionin tehtävä on myös varmistaa, että päätökset tehdään mahdollisimman lähellä kansalaisia.

2000-luvulla eri maat ovat yhä riippuvaisempia toisistaan. Siksi on tärkeämpää kuin koskaan, että jokainen Euroopan kansalainen on tekemisissä muista maista kotoisin olevien ihmisten kanssa avoimuuden ja solidaarisuuden hengessä.

Lisätietoa EU:sta omassa maassasi:
http://europa.eu/euinyourcountry/index_fi.htm

Miten EU toimii?

Euroopan parlamentti edustaa kansaa

Euroopan parlamentin tehtävä on osallistua Euroopan komission esitysten hyväksymiseen esittämällä muutosehdotuksia ja neuvottelemalla Euroopan neuvoston kanssa siitä, millaisia lopullisten lakitekstien pitäisi olla.

Joka viides vuosi 27 EU-maan äänestäjät valitsevat Euroopan parlamentin edustajat. Edustajat kokoontuvat enimmäkseen Strasbourgissa ja joskus

Brysselissä. Parlamentissa on 785 jäsentä eli meppiä. Parlamentti onkin lajissaan suurin monikansallinen elin.

Mepit istuvat parlamentissa poliittisten vakaumustensa mukaisessa järjestyksessä, kansallisuudesta riippumatta. Parlamentti on perinteisesti ollut EU-myönteinen. Vähemmistö edustajista kuitenkin on sitä mieltä, että EU:lla on liikaa valtaa. Jotkut haluaisivat lakkauttaa unionin kokonaan. EU:n tukijoita kutsutaan joskus eurofileiksi ja sen vastustajia euroskeptikoiksi.

★ **Hans-Gert Pötering**
Euroopan parlamentin puhemies
Syntynyt 15. syyskuuta 1945 Bersenbrückissa, Ala-Saksissa Saksassa

www.europarl.europa.eu

Euroopan unionin neuvosto: jäsenvaltioiden ääni

Euroopan unionin neuvostossa kansalliset hallitukset kertovat mielipiteensä. Brysselissä toimiva neuvosto (tai ministerineuvosto) voi muuttaa, hyväksyä tai hylätä lakiehdotuksia. Kutakin maata edustaa neuvostossa keskusteltavana olevan alan ministeri – olipa kyseessä sitten ulkomaankauppa, talous, peruspalvelut, liikenne tai vaikka maatalous.

Kun keskustellaan suurista linjoista, esimerkiksi ulkopoliitikasta, neuvoston täytyy päästä yksimieliseen päätökseen, mikä ei aina ole helppoa, kun pöydän ympärillä istuu 27 maan edustajat.

Kun on kyse vähemmän kiistanalaisista asioista, päätöksen läpiviemiseen riittää, että enemmistö on sen kannalla. Tätä kutsutaan määräenemmistöksi. Suurilla jäsenmailla, kuten Saksalla, on enemmän ääniä ja siksi enemmän valtaa neuvostossa kuin pienillä mailla kuten vaikkapa Maltalla. Pienet maat saavat kuitenkin ylimääräisiä ääniä, jotta niiden näkemys ei huku suurempien naapurien alle.

Jokainen jäsenmaa on vuorollaan neuvoston puheenjohtaja kuusi kuukautta kerrallaan. Ranska on puheenjohtaja vuoden 2008 jälkipuoliskon ja Tšekin tasavalta vuoden 2009 ensimmäisen puoliskon.

<http://consilium.europa.eu>

Euroopan komissio on toimeenpaneva elin

Euroopan komissio toimii Brysselissä, ja se on EU:n toimeenpaneva elin. Kaikki uudet lait saavat alkunsa komissiosta. Komissio on myös EU:n 'poliisi' siinä mielessä, että se valvoo, että kansalliset hallitukset noudattavat pelisääntöjä. Jos niitä ei noudateta, komissio voi asettaa hallituksen syytteeseen EY-tuomioistuimessa. Jos hallitustodetaan syylliseksi, se voi joutua maksamaan suuria sakkoja.

Komission puheenjohtaja José Manuel Barroso johtaa 26 komissaarin joukkoa. Jokaisesta jäsenmaasta on yksi komissaari, joista Barroso on yksi. Komissaarit ovat sitoutuneet toimimaan koko EU:n etujen mukaisesti.

Euroopan komissiossa työskentelee noin 23 000 ihmistä. Enemmistö heistä työskentelee Brysselissä, tosin jotkut työskentelevät jäsenmaiden edustustoissa.

★ José Manuel Barroso

Euroopan komission puheenjohtaja

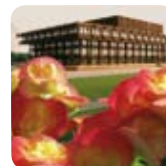
Syntynyt: 23. maaliskuuta 1956

Portugalin kansalainen

http://ec.europa.eu/index_fi.htm

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin tarjoaa oikeusturvaa

Lakeja voidaan tulkita monella tapaa. EY-tuomioistuimen tehtävä on varmistaa lakien oikea tulkinta kaikkialla EU:ssa. Luxemburgissa sijaitsevassa tuomioistuimessa on yksi tuomari kustakin jäsenmaasta. Maiden hallitukset nimittävät tuomarit kuuden vuoden ajaksi.

Tuomioistuimen päätöksillä on painoarvoa, sillä ne edustavat viimeistä sanaa asiassa. Päätöksiä ei voida kieltää minkään jäsenmaan oikeusistuimissa.

www.curia.europa.eu

Euroopan tilintarkastustuomioistuin valvoo raha-asioita

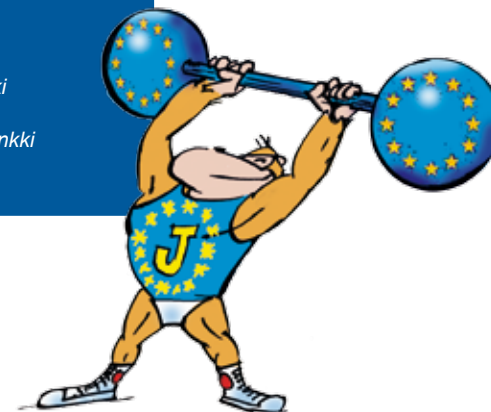
Veronmaksajat rahoittavat Euroopan unionin toiminnan. Veronmaksajille on oikeus tietää, että heidän rahojaan käytetään oikein. Luxemburgissa toimiva Euroopan tilintarkastustuomioistuin tarkastaa komission tilit ja julkaisee tarkastuksesta vuosittain raportin. ■

<http://eca.europa.eu>

Muita EU:n laitoksia:

- Euroopan talous- ja sosiaalikomitea
– www.eesc.europa.eu
- Alueiden komitea
– www.cor.europa.eu
- Euroopan keskuspankki
– www.ecb.int
- Euroopan investointipankki
– www.eib.org

Halvempia puheluita kotiin

Ulkomailla soittaminen on kalliimpaa kuin Suomessa. Heinäkuussa 2007 voimaantullut Eurotariffi asetti EU:n alueella soitettujen ja vastattujen puheluiden hinnoille ylärajan. Ulkomailta soittaminen maksaa nyt noin 30% vähemmän kuin aiemmin. Tekstiviestien lähettäminen ja internetin käyttö puhelimen kautta sen sijaan maksaa saman kuin ennenkin.

EU-maahan saapuessasi saat operaattoriltasi tekstiviestin, jossa kerrotaan puheluiden hinnoista.

Mitä puhelu maksaa?

Puhelu EU-maasta toiseen ei voi maksaa mitä tahansa. Soititpa sitten Kanarialta Suomeen tai Saksasta Espanjaan, puhelu maksaa enintään 60 senttiä minuutilta. Vastaanotettu puhelu maksaa enintään 29 senttiä minuutilta.

Tarkista datasiirron hinta

Eurotariffi ei päde datasiirtoon. Jos siis surffaat internetissä oman puhelimesi kautta, hinta on jo yhden megatavun tiedonsiirrosta helposti toistakymmentä euroa. Taksa kannattaa tarkistaa operaattorilta ennen matkaa.

Mikä ulkomaanpuheluissa maksaa?

Omalla operaattorillasi ei ole ulkomailla matkapuhelinverkkoa, ja siksi se vuokraa sitä aina kunkin maan operaattorilta. Ulkomainen operaattori laskuttaa operaattoriltasi tästä niin kutsutun roaming-tukkumaksun. Kännykkälaskussa puhelun hinta koostuu siis roaming-tukkumaksusta ja oman operaattorisi perimästä puhelumaksusta.

Käytän kännykkää ulkomaan lomamatkoilla, mutta en koskaan puhu pitkiä puheluita. Soitan vain perheelleni kertoakseni, että olen OK. Pidempiin puheluihin käytän yleisöpuhelimia.
Tatiana, 20

Miten EU-laki syntyy? – Esimerkkinä roaming-asetus

EU-direktiivi tai asetus saa alkunsa Euroopan komissiosta. Kun komissio katsoo, että laki tarvitaan, se tekee lakialoitteen. Sitä ennen se kuitenkin avaa asiasta julkisen keskustelun, johon osallistuvat eri intressiryhmät, kuten paikalliset, alueelliset ja kansalliset viranomaiset sekä teollisuus-, kuluttaja- ja kansalaisjärjestöt. Komissio myös analysoi lakiehdotuksen vaikutukset etukäteen.

Puhelut halventuivat pikapäättöksellä

EU:n uusi roaming-asetus tuli voimaan 11 kuukautta sen jälkeen, kun Euroopan komissio teki siitä lakialoitteen. Poliittinen yhteisymmärrys Euroopan parlamentin, Euroopan Neuvoston ja Euroopan komission välille syntyi poikkeuksellisen nopeasti.

Seuraavaksi lakialoite lähetetään EU:n lainsäätäjille, Euroopan parlamentille ja Euroopan neuvostolle, jotka ottavat lakialoitteeseen kantaa. Prosessi voi olla pitkä, sillä Euroopan parlamentin poliittisilla ryhmillä on erilaisia intressejä. Euroopan neuvostossa eri näkemyksiä edustavat eri maiden hallitukset.

Jos Euroopan parlamentti ja neuvosto pääsevät laista yhteisymmärrykseen, uusi laki voidaan ottaa käyttöön. Näin kävi esimerkiksi kännykkäpuhelujen hintoja alentaneelle asetukselle. Jos yhteisymmärrystä neuvoston ja parlamentin välille ei synny, laki menee niin kutsuttuun sovintomenettelyyn, jotta näiden kahden elimen näkemykset saadaan sovitettua yhteen. ■

Sinä ja EU

Eri EU-maiden intressiryhmät lobbaavat ahkerasti EU-lainsäätäjiä saadakseen aikaan lakeja, jotka vaikuttavat ihmisiin heidän omassa maassaan. Laeilla on erilaisia vaikutuksia yrityksiin. Lobbarit vaikuttavat myös sinun elämääsi.

Lisätietoja:

www.ficora.fi > Kaikki lehdistötiedotteet > Vuosi 2007 > 29.6.2007
Matkailijoiden puhelut edullisemmiksi EU-maissa

www.ficora.fi > Tutkimukset ja tilastot > Puhelin- ja laajakaistapalvelut > Matkapuhelinpalvelut

EU:n aikajana

Euroopan unionin rakentamisprosessi alkoi toisen maailmansodan jälkimainingeissa. Tarkoituksena oli varmistaa Euroopan turvallisuus ja vauraus. Nyt, viidenkymmenen vuoden kuluttua, työ on yhä käynnissä. Kaikki Euroopan kansalaiset voivat osallistua siihen.

1946

Toisen maailmansodan jälkimainingeissa tavoite on **rauhan rakentaminen** Euroopan kansojen välille.

1950

Schumanin julistus huhtikuussa 1951 johtaa Pariisin sopimuksen syntymiseen. Siinä perustetaan Euroopan hiili- ja teräsyhteisö, johon kuuluu kuusi maata: Belgia, Ranska, Italia, Luxemburg, Alankomaat ja Länsi-Saksa. Maat tekevät tasaveroisia yhteistyötä yhteisissä toimielimissä.

1957

Belgia, Ranska, Italia, Luxemburg, Alankomaat ja Länsi-Saksa allekirjoittavat **Rooman sopimuksen**, joka panee alulle Euroopan talousyhteisön EEC:n sekä Euroopan atomienergiayhteisön EAEC:n (Euratom). Syntyy yhteinen markkina-alue, jolla tavarat, palvelut, pääoma ja ihmiset voivat liikkua vapaasti.

1946

1960

Euroopan vapaakauppaliitto EFTA syntyy. Siihen kuuluu Länsi-Euroopan maita, jotka eivät kuulu EEC:hen.

1968

Tulliliitto luodaan: kaikki keskeisimmät tullitariffit poistetaan kuuden EEC-maan väliltä.

Yksi numero koko Euroopalle

Ota yhteyttä Europe Directiin, jos sinulla on jotakin kysyttävää EU:sta.

Soita ilmaiseen numeroon
00 800 6 7 8 9 10 11

Vieraile Eurooppatiedotuksessa – lähin asiakaspalvelupiste löytyy Europe Directin sivulta: <http://europedirect.europa.eu>

1979

Euroopan parlamentin ensimmäinen äänestys tapahtuu **suorilla vaaleilla**. Euroopan valuuttajärjestelmä EMS luodaan tasoittamaan valuuttakurssien heilahtelua.

1986

1986

Euroopan yhtenäisasiakirja hyväksytään. Se asettaa aikataulun Euroopan yhtenäismarkkina-alueen loppuunsaattamiselle 1.1.1993 mennessä.

1979

1989

1989

Rautaesirippu kaatuu ja luo mahdollisuuden Euroopan yhdistämiseen. Tämä johtaa Saksan uudelleenyhdistämiseen 3. lokakuuta 1990 ja demokration alkamiseen Keski- ja Itä-Euroopan maissa.

1992

Maastrichtin sopimus allekirjoitetaan. Se muuttaa Euroopan talousyhteisön Euroopan unioniksi. Sopimuksessa asetetaan kunnianhimoisia tavoitteita: talous- ja rahaliitto vuoteen 1999 mennessä, Euroopan kansalaisuus, uudet yhteiset käytännöt – mukaan lukien unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka (CFSP) – sekä yhteistyö sisäiseen turvallisuuteen liittyvissä asioissa.

1997

Amsterdamin sopimus allekirjoitetaan. Sen tavoite on uudistaa EU:n instituutioita.

1999

Yhteisvaluutta **euro (€)** otetaan käyttöön useissa jäsenmaissa. Aluksi ei ole käytössä kolikoita tai seteleitä, vaan valuuttaa käytetään vain ei-käteismaksuissa.

1999

Nizzan sopimus allekirjoitetaan. Se uudistaa instituutioita edelleen ja vahvistaa perusoikeudet, turvallisuus- ja puolustusasiat sekä oikeudellisen yhteistyön rikosasioissa.

1997

Nizzan sopimus allekirjoitetaan. Se uudistaa instituutioita edelleen ja vahvistaa perusoikeudet, turvallisuus- ja puolustusasiat sekä oikeudellisen yhteistyön rikosasioissa.

1992

Nizzan sopimus allekirjoitetaan. Se uudistaa instituutioita edelleen ja vahvistaa perusoikeudet, turvallisuus- ja puolustusasiat sekä oikeudellisen yhteistyön rikosasioissa.

1997

Nizzan sopimus allekirjoitetaan. Se uudistaa instituutioita edelleen ja vahvistaa perusoikeudet, turvallisuus- ja puolustusasiat sekä oikeudellisen yhteistyön rikosasioissa.

2001

Nizzan sopimus allekirjoitetaan. Se uudistaa instituutioita edelleen ja vahvistaa perusoikeudet, turvallisuus- ja puolustusasiat sekä oikeudellisen yhteistyön rikosasioissa.

2002

Eurosetelit ja -kolikot otetaan käyttöön, ja samalla suurin osa kansallisista valuutoista vähitellen lakkautetaan.

2002

Eurosetelit ja -kolikot otetaan käyttöön, ja samalla suurin osa kansallisista valuutoista vähitellen lakkautetaan.

2007

2007
EU-johtajat alkavat työstää uudistus-sopimusta, jonka tarkoitus korvata vuonna 2004 laadittu perustuslakisopimus, joka ei koskaan tullut voimaan. Ranska ja Alankomaat eivät hyväksyneet perustuslakia. Nyt laaditaan yksinkertaisempaa ja lyhyempää asiakirjaa, jossa ilmaistaan selvästi EU:n päämäärät.

Lisätietoja:

Lisätietoa EU:n historiasta:

http://europa.eu/abc/history/index_fi.htm

Miten tähän tultiin?

Roomaa ei rakennettu päivässä, eikä myöskään Euroopan unionia. Alun perin kuuden maan vuonna 1957 perustama Euroopan talousyhteisö, nykyinen Euroopan unioni, on toivottanut vuosien varrella tervetulleeksi uusia maita, jotka ovat halunneet liittyä mukaan. EU:n laajentumisprosessi jatkuu edelleen. Tämä on tiivistelmä unionin laajentumisesta.

1957

Vuonna 1957 perustetussa organisaatiossa, nykyisessä Euroopan unionissa (EU), oli alun perin kuusi jäsenmaata: Belgia, Ranska, Länsi-Saksa, Italia, Luxemburg ja Alankomaat.

1973

Tanska, Irlanti ja Yhdistynyt kuningaskunta liittyivät unioniin.

1981

Kreikasta tulee EU:n jäsenvaltio.

1986

Espanja ja Portugaliliittyivät EU:hun.

1987

Turkki hakee jäsenyyttä EU:ssa.

1990

Saksan yhdistymisen seurauksena entinen Itä-Saksa liittyy EU:hun.

1995

Itävalta, Suomi ja Ruotsi liittyvät unioniin.

1999

Turkin asema ehdokasmaana vahvistetaan.

2003

Kroatia hakee EU-jäsenyyttä.

2004

EU:n historian suurimmassa laajentumisessa Kyproksesta, Latviasta, Liettua, Maltasta, Puolasta, Slovakiasta, Sloveniasta, Tšekin tasavallasta, Unkarista ja Virossa tulee EU:n jäsenmaita. Entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia hakee EU-jäsenyyttä.

2005

Jäsenyysneuvottelut Turkin ja Kroatian kanssa alkavat.

2007

Bulgaria ja Romania liittyvät unioniin, ja EU:n jäsenmaiden määrä kasvaa 27:ään. ■

Katsaus EU:n karttaan

Kartat ovat kiinnostavia. Niiden avulla voidaan kertoa yksinkertaisesti paikkojen maantieteellisestä sijainnista, mutta niitä voidaan käyttää myös kuvaamaan monimutkaisia ilmiöitä kuten kielialueiden jakautumista, muuttoliikkeitä tai historiaa.

EU:ta kuvaavat kartat ovat muuttuneet paljon ajan mittaan. Ennen ne kuvasivat kuutta maata, jotka vuonna 1951 loivat hiili- ja terästuotannolleen yhteismarkkinat. Nykyään kartoissa näkyy moniin eri asioihin keskittyvä 27 jäsenmaan unioni.

Useimmissa EU-kartoissa jäsenmaat on merkitty sinisellä. Sinisen alueen keskellä on kuitenkin joitakin maita, jotka eivät kuulu unioniin. Yksi näistä on Sveitsi, joka on tällä erää päättänyt olla liittymättä EU:hun, vaikka onkin sen kanssa läheisissä suhteissa. Myöskään Länsi-Balkanin maat eivät kuulu unioniin.

EU-maiden ympäröivät Albania, Bosnia-Hertsegovina, Kroatia, entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia, Montenegro, Serbia ja Kosovo* ovat maantieteelliseltä sijainniltaan, historialtaan ja kulttuuriltaan täysin eurooppalaisia. Ne kaikki toivovat jonakin päivänä liittyvänsä EU:hun.

* Kosovon asema ei ollut selvillä kirjoitushetkellä.

Kauempana kaakossa on kahteen maanosaan, Eurooppaan ja Aasiaan, ulottuva Turkki, jonka kanssa neuvotellaan EU-jäsenyydestä. Turkki on vaikuttanut merkittävästi yhteiseen eurooppalaiseen perintöömme. Se oli myös Ottomaanien valtakunnan sydän ja aina 1900-luvun alkupuolelle saakka yksi maailman vaikutusvaltaisimmista valtioista.

Kaakkois-Eurooppa on lähellä

Meillä on Kaakkois-Euroopan kanssa vuosisatojen yhteinen historia. Turkilla on ainutlaatuinen asema modernit eurooppalaiset arvot omaavana maana, joka yhdistää Euroopan arabimaailmaan ja Aasiaan.

Länsi-Balkanin maita ei aina tunneta kovin hyvin muualla Euroopassa. Useimmat Länsi-Balkanin maat olivat ennen osa Jugoslaviaa. Vaikka alueen etniset ja nationalistiset konfliktit aiheuttivat 1990-luvulla hajaannustaja verenvuodattusta, Länsi-Balkanin kansat jakavat yhteisen perinnön, historian ja arvot – sekä keskenään että muiden Euroopan kansojen kanssa.

Arkkitehtuuri, maalaustaide ja musiikki ovat kukoistaneet alueella. Dubrovnin kaupunki Kroatiassa on kuuluisa kauneudestaan ja kulttuuriperinnöstään, ja se on UNESCO:n maailmanperintökohteiden listalla. Musiikki on ylittänyt rajat ja sulautunut aivan omanlaisekseen soundiksi – Balkanin musiikki on valloittanut Eurooppaa osana maailmanmusiikkibuumia. Vuodesta 2000 lähtien järjestetty rock- ja elektromusiikkifestivaali EXIT on Kaakkois-Euroopan suurin musiikkitapahtuma. Se järjestetään heinäkuussa Serbiassa Tonavan rannalla sijaitsevassa Novi Sadin kaupungissa ja on niittänyt mainetta halki Euroopan. Vuonna 2007 EXIT-festivaali voitti parhaan eurooppalaisen festivaalin palkinnon. Serbia voitti myös Euroviisut vuonna 2007.

Dubrovnin satama (Kroatia)

Tiesitkö?

Turkkilainen megatähti Tarkan on yksi harvoista eurooppalaisista tähdistä, jotka ovat onnistuneet saamaan listasuosiota kolmella mantereella ilman, että laulaa englanniksi. Kun hänen hittinsä "Simarik" – Suudelmia – pääsi listalle, hän sanoi:

"Se tuntuu huikealta. En ollenkaan uskonut, että näin voisi käydä. Koko biisihän lauletaan turkin kielellä, eikä kukaan ymmärrä sanaakaan. Mutta se svengaa hyvin. Suudelmat ovat yleismaailmallisia."

Kaakkois-Euroopan maiden yhteiset vaikutteet näkyvät alueen ruoissa, vaatteissa, tavoissa ja uskomuksissa. Otetaan esimerkiksi ruoka: kebabit, liha- ja juustopiirakat, täytetyt paprikat ja mausteet – kaikki alueen maat sanovat tekevänsä parasta "alkuperäistä" muunnelmaa ruoista, joita löytää mistä tahansa Kaakkois-Euroopan alueelta.

© www.fbjpro.com

Resepti: BALKANIN PATA (neljälle)

2 rkl oliiviöljyä	1 suuri, ohutkuorinen sitruuna
1 kg lampaan lapaa kuutioituna	(kivetön, ohueksi viipaloitu)
150 grammaa tuoretta okraa	1/2 munakoisoa (kuorittuna ja kuutioituna)
(voidaan korvata vihreillä pavuilla)	2 dl lihalientä
3 isoa sipulia pilkottuna	Ripaus suolaa, timjamaa ja pippuria
1 hienonnettu valkosipulinkynsi	
1 purkki tomaatteja	

Kuumenna oliiviöljy rautapadassa. Lisää lampaanliha, sipuli ja valkosipuli. Paista, kunnes liha on kauttaaltaan ruskeaa. Lisää joukkoon okra. Lisää tomaatit, sitruuna, munakoiso, lihaliemi, timjami, suola ja pippuri. Kypsennä hitaasti tunnin ajan. (Pidempi kypsennysaika ei ole haitaksi.)

Nykypäivän Turkki on risteysalue kahden maanosan – Euroopan ja Aasian – välissä. Se on linkki erilaisten kulttuurien, poliittisten näkemysten ja taloudellisten käytäntöjen välillä. Konstantinopoli, nykyinen Istanbul, oli yli tuhannen vuoden ajan Itä-Rooman eli Bysantin valtakunnan pääkaupunki: oppimisen, taiteen ja politiikan keskus. Se on ollut milloin ottomaaniturkkilaisten, milloin ristiretkeläisten tai lukuisten Aasian aroilta kotoisin olevien kiertelevien paimenten suosiossa, ja siksi se on kansojen ja kulttuurien sulatusuuni.

Kaakkois-Euroopalla on monisyinen historiallinen tausta, joka on saanut vaikutteita useimmista Euroopan maista. Siksi sillä on ainutlaatuinen asema eurooppalaisessa ympäristössä. EU-maiden kulttuurinen, maantieteellinen ja historiallinen läheisyys merkitsee, että alueen vakaus on tärkeää koko Euroopan vakaudelle.

Mitä seuraavaksi?

Länsi-Balkanin maat ja Turkki pyrkivät nyt EU:n jäseniksi. EU:ssa ymmärretään, että näiden maiden jäsenyydestä olisi unionille taloudellista ja poliittista etua. EU:n ei **tarvitse** kasvaa – se **haluaa** kasvaa, koska Länsi-Balkanin maiden liittyminen unioniin on yhteisen etumme mukaista. Uudet jäsenmaat lisäävät turvallisuutta ja vakautta, minkä lisäksi sekä kaupankäynti että ihmisten keskinäinen yhteydenpito lisääntyisivät. Tästä syystä EU on investoinut vuosien varrella aikaa, rahaa ja vaivaa auttaakseen Länsi-Balkanin maita jälleenrakentamisessa ja keskinäisten ristiriitojen sovittamisessa sekä auttaakseen Turkkiä valmistautumaan EU-jäsenyyteen.

Istanbul (Turkki)

© ECEPA PHOTO/Kerim Okten

Euroopan unioni seuraa tarkkaan alueella tarvittavien uudistusten toteuttamista. EU-jäsenyyden pitkäaikainen projekti, mutta siinä edistytään koko ajan. EU-jäsenyyden näköala edistää muun muassa rauhaa, demokratiaa, ihmisoikeuksia ja uskonnonvapauksia sekä talouskasvua. Prosessi tuottaa tulosta: Kroatia on saanut ehdokasmaan aseman, samoin kuin entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia. Kroatia on jo jäsenyysneuvottelujen puolivälissä.

EU tukee muita Länsi-Balkanin maita niiden pyrkimyksissä lähentyä unionia niin kutsutun vakautus- ja assosiaatioprosessin kautta. Maiden eteneminen kohti EU:ta on kuitenkin niiden omissa käsissä: tahti riippuu siitä, miten kukin maa kykenee toteuttamaan uudistukset.

Krkan kansallispuisto (Kroatia)

© EC

Jäsenyysneuvotteluiden pelisäännöt

Laajentumisen pelisäännöt ovat yksinkertaiset: EU-jäsenyyttä tavoittelevien maiden pitää täyttää EU:n määrittelemät ehdot ennen jäseneksi liittymistä. Nämä ehdot tunnetaan nimellä **Kööpenhaminan kriteerit**. Jäsenyys ei kuitenkaan merkitse vain poliitikkojen Brysselissä – tai Kööpenhaminassa – laatimien sääntöjen noudattamista. Jäsenyyssehtojen mukaan maiden pitää ohjata poliittista, taloudellista ja institutionaalista kehitystään kohti EU:n perusarvoja. Näitä ovat demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöjen suojeleminen sekä markkinatalouden edistäminen. EU auttaa maita saavuttamaan ehdot antamalla niille taloudellista tukea ja asiantuntija-apua. Edistys palkitaan: mitä tehokkaammin maa toteuttaa uudistuksia, sitä nopeammin se etenee.

Istanbul (Turkki)

© ECEPA PHOTO/Kerim Okten

© EC/G.Solev

Sosiaalihuoltoa vanhuksille, joilla ei ole perhettä, joka huolehtisi heistä. (entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia)

Länsi-Balkanin maiden jäsenyydelle on joitakin muitakin ennakkoehtoja. Näitä ovat alueellinen yhteistyö ja hyvät suhteet naapurimaihin, yhteistyö Haagin kansainvälisen sotarikostuomioistuimen kanssa sekä 1990-luvun sodissa kotinsa menettäneiden kotiinpaluun helpottaminen.

Turkki on suuntautunut perinteisesti länteen, ja suhteet Euroopan unioniin ovat aina olleet keskeinen osa sen ulkopolitiikkaa. Turkki haki Euroopan talousyhteisön jäsenyyttä vuonna 1987, solmi tulliliiton EU:n kanssa vuonna 1995 ja hyväksyttiin lopulta ehdokasmaaksi vuonna 1999. Jäsenyysneuvottelut EU:n kanssa alkoivat vuonna 2005.

Mostar-silta (Bosnia-Hertsegovina)

© EC

Mitä hyötyä laajentumisesta on minulle?

EU:n laajentuminen tarjoaa mahdollisuuden tavata uusia ihmisiä ja oppia heiltä uusia asioita. EU:n motto on "moninaisuudessaan yhtenäinen". Se tarkoittaa, että EU:n jäsenmaat ja kansalaiset toimivat yhdessä rauhan ja hyvinvoinnin puolesta, ja että Euroopan monet eri kulttuurit, perinteet ja kielet ovat myönteinen asia maanosamme kannalta. Voi olla, että sinäkin tunnet jo jonkun albanialaisen, kroaatin tai turkkilaisen.

Kaikki hyötyvät myös siitä, että elinympäristö on rauhallinen ja kaikki noudattavat lakia, ja että jäsenmaat tekevät yhteistyötä turvallisuuden parantamiseksi ja rikollisuuden vähentämiseksi.

Tiesitkö?

'Blues Brothersin' näyttelijät James ja John Belushi ovat albanialaisten siirtolaisten poikia.

Albert Einsteinin ensimmäinen vaimo, uskottu ja kollega – joka auttoi myös suhteellisuusteorian kehittämisessä – oli Mileva Marić. Hän oli syntynyt paikkakunnalla, joka kuuluu nykyisin Serbiaan.

Dražen Petrović oli kuuluisa kroatialainen koripalloilija, joka tunnettiin lempinimellä "koripallon Mozart".

Serbialaiset tennispelaajat Jelena Janković ja Novak Đoković ovat kansainvälisesti tunnettuja. Serbialaissyntyinen Monica Seleš menestyi lajissa jo vuosia aiemmin.

Split (Kroatia)

entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia

EU on käynnistänyt useita uusia hankkeita, jotka edistävät kulttuurivaihtoa. Jos asut EU:n jäsenmaassa, voit opiskella melkein missä tahansa toisen jäsenmaan yliopistossa.

Vuodesta 2007 lähtien tämä mahdollisuus on tarjottu myös Länsi-Balkanilta ja Turkista tuleville opiskelijoille. Euroopan opiskelijavaihto-ohjelmat voidaan nykyään ulottaa koskemaan opiskelijoita Albaniasta, Bosnia-Hertsegovinasta, Kroatiaista, Makedoniasta, Serbiasta, (Kosovo* mukaan lukien) sekä Turkista.

© ECJ, Fazlagić

Pienen mittakaavan lainahanke (Bosnia-Hertsegovina)

Nuorten EU-kansalaisten maailmankuva laajenee, kun he voivat tavata opiskelijoita Kaakkois-Euroopasta ja vaihtaa heidän kanssaan ajatuksia. Koska Erasmus Mundus vaihto-ohjelma perustuu vastavuoroisuuteen, nuoret EU:n jäsenmaista voivat myös opiskella ja matkustaa Kaakkois-Euroopassa!

"Erasmus Mundus - External Cooperation Window" -yhteistyöohjelma aloitettiin vuonna 2007 ja se mahdollistaa vuosittain 500 perusopiskelijan vaihdon EU:n jäsenmaiden ja Länsi-Balkanin maiden välillä. Vaihto-ohjelma kattaa matkat, asumiskustannukset ja lukukausimaksut koko kurssin ajaksi sekä ilmaisen sairausvakuutuksen.

Lisätietoa:

<http://eacea.ec.europa.eu/extcoop/call/index.htm>

http://uio.iyte.edu.tr/main_eng.jsp?pageName=main.htm

* Kosovon asema ei ollut selvillä kirjoitushetkellä.

Miksi EU välittää?

Kaikki Euroopan kansalaiset hyötyvät siitä, että niiden naapurimaat ovat rauhallisia ja vakaita demokratioita sekä toimivia markkinatalouksia. EU:n "vetovoima" auttoi Keski- ja Itä-Euroopan maita kehittymään moderneiksi ja toimiviksi kansanvalloiksi. Viime aikoina se on siivittänyt kauaskantoisia uudistuksia Kaakkois-Euroopan alueella. EU:n laajentuminen on huolellisesti valmisteltu ja ohjattu prosessi. Sen tavoitteena on rauhan, vakauden, vaurauden, demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen laajentaminen yli koko Euroopan.

Talousapua

EU antaa ehdokasmaille ja mahdollisille ehdokasmaille erityistä talousapua tukeakseen niissä tapahtuvia uudistuksia.

Tämä apu on hyvin käytännönläheistä ja voi merkitä esimerkiksi asiantuntijoiden lähettämistä ministeriöihin tai tukea vaikkapa liikenteen, ympäristön ja infrastruktuurin aloilla. Apu voi kohdistua esimerkiksi matkustajien turvallisuutta parantaviin tienkorjaushankkeisiin, jotka hyödyttävät niin paikallista väestöä kuin turisteja ja alueella kulkevia rekkakuskejakin.

Tiesitkö?

E75-valtatie, joka kulkee Suomesta Puolan, Tšekin tasavallan, Slovakian, Unkarin, Serbian ja entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian kautta Kreikkaan, on yksi alueen keskeisistä kauppateistä, joka yhdistää Pohjois-, Keski- ja Kaakkois-Euroopan. Horgošin rajanylityspaikka Serbian ja Unkarin rajalla ei selviydy nykyisestä ihmis- ja ajoneuvovirrasta. Ruuhkaisimpiin matkustusaikoihin jopa neljän tunnin viivästykset ja useiden kilometrien pituiset autojonot ovat tavallisia.

Euroopan jälleenrakennusvirasto on antanut 10 miljoonaa euroa tilanteen parantamiseksi. Se auttaa kontrolloimaan matkustajaliikennettä ja on perustanut oman terminaalin rekkojen ja rahtikuljetusten tarkastamiseen.

Horgošin rajanylityspaikka (Serbia)

© EC/Z. Zestic-FoNet News Agency

Liikkumisvapaus

Henkilöiden vapaa liikkuvuus on yksi Euroopan unionin perusperiaatteista. Eurooppalaiset voivat opiskella, matkustaa, työskennellä, jäädä eläkkeelle tai tehdä vapaaehtoistyötä missä tahansa EU:n alueella.

Voivatko Länsi-Balkanin asukkaat vieraila EU-maissa yhtä helposti kuin me voimme matkustaa Länsi-Balkanin maihin?

EU haluaa helpottaa Länsi-Balkanin kansalaisten matkustamista Eurooppaan. Tammikuun 1. päivänä 2008 luovuttiin opiskelijoiden viisumimaksuista, nopeutettiin viisumihakemusten käsittelyä ja yksinkertaistettiin opiskelijoilta, toimittajilta ja liikemiehiltä vaadittujen dokumenttien listaa. Tämä oli ensimmäinen askel kohti kokonaan viisumivapaata järjestelmää.

Tiesitkö?

Yli 80 % serbialaisnuorista ei ole koskaan poistunut kotimaastaan. Serbiaa ympäröi 3 EU-maata – Bulgaria, Unkari ja Romania.

Tukea maarekisterille ja maarekisteriuudistukselle – Zagreb in tuomioistuimissa (Kroatia)

© EC/A.Zmo

Tukea Montenegron lentokenttien uudelleenjärjestelyille

© EC/A.Zmo

Albania

© EC

EU:n ja Länsi-Balkanin asukkaiden yhteyksiä on tarkoitus lisätä monin keinoin. Alueen opiskelijoille ja tutkijoille myönnetään enemmän stipendejä. Myös tutkimuksen, kasvatuksen ja kulttuurin sarjoilla tehdään enemmän yhteistyötä, muun muassa ottamalla Länsi-Balkanin edustajia mukaan keskeisiin hankkeisiin ja erillisvirastoihin sekä yksinkertaistamalla opiskelijoiden ja tutkijoiden EU:hun pääsyn ja oleskelulupien sääntöjä. ■

Ostajalla on oikeuksia

Jos ostamasi tuote tai palvelu on virheellinen, sinulla on kuluttajansuojalain mukaan oikeus saada hyvitys. Myyjän on korjattava tuote tai vaihdettava se uuteen. Vaihtoehtoisesti voit saada hinnanalennusta tai rahasi takaisin.

Virhe voi olla muutakin kuin vaikkapa reikä upouudessa paidassa. Virheestä on kyse myös silloin, jos kampaaja ei laita sinulle sitä väriä, josta sovittiin. Virheestä voit valittaa, jos tuote tai palvelu ei vastaa siitä annettuja tietoja, jos se ei ole sopiva käyttötarkoitukseensa tai jos siitä puuttuvat käyttöohjeet.

Ensin kannattaa olla yhteydessä myyjään ja neuvotella hyvityksestä. Jos soitat puhelimella, laita muistiin, milloin soitit, kenen kanssa puhuit ja mitä sovittiin.

Jos neuvottelu ei johda tulokseen

Jos et pääse yrityksen kanssa sopuun hyvityksestä, ota yhteys kuluttajaneuvojaan. Yhteystiedot löytyvät Kuluttajaviraston nettisivuilta. Jos sopua ei vielä synny, voit tehdä maksutta valituksen kuluttajariitalautakuntaan.

Jos lautakunnan suositukseen ei johda tulokseen, voit harkita asian viemistä käräjäoikeuteen.

Ennen kuin ostat:

1. *Harkitse ja tee vertailuja. Ota selvää oikeuksistasi.*
2. *Kauppa on sopimus – yleistä purkuoikeutta ei ole.*
3. *Sopimus kannattaa tehdä kirjallisesti, varsinkin isommissa hankinnoissa.*
4. *Kun havaitset virheen, ota aina ensin yhteys myyjäliikeeseen tai palvelun tarjoajaan. Vastuu virheestä on myyjällä.*
5. *Ota myyjään yhteyttä heti, kun virhe tulee ilmi.*
6. *Valitus on hyvä tehdä aina myös kirjallisena. Muista ilmoittaa nimesi, osoitteesi, puhelinnumerosi ja sähköpostiosoitteesi.*
7. *Säilytä kuitit ja takuutodistukset.*
8. *Jos takuu on vielä voimassa ja myyjä epäilee virheen johtuvan siitä, että olet käyttänyt tuotetta väärin, on hänen velvollisuutensa osoittaa siitä riittävää näyttöä.*
9. *Ongelmatilanteessa ota yhteys kuluttajaneuvojaan.*

Ongelmia toisesta EU-maasta ostetussa tuotteessa?

Kuluttajaneuvoja auttaa myös silloin, jos ongelma koskee toisessa EU-maassa toimivan yrityksen tuotetta tai palvelua. Kannattaa käydä myös Euroopan kuluttajakeskuksen eli EKK:n verkkosivuilla osoitteessa www.ecc.fi.

European Consumer Centre Finland
Euroopan kuluttajakeskus

Euroopan kuluttajakeskus voi tarvittaessa auttaa selvittelemään syntyneitä riitaa. Euroopan kuluttajakeskuksia on kaikissa EU:n jäsenmaissa sekä lisäksi Norjassa ja Islannissa. Ne hoitavat seuraavanlaisia asioita:

- internetin, puhelimen postin tai faksin välityksellä tehdyt ostokset
- matkustaminen – esimerkiksi perutut tai viivästyneet lennot sekä kadonneet ja varastetut matkatavarat
- elektroniset laitteet
- lippujen, kirjojen, lehtien ja CD-levyjen ostaminen
- kuluttajainformaatio rajat ylittävästä kaupasta
- hintavertailut ja -selvitykset eri EU-maiden hinnoista.

EKK pyrkii auttamaan ongelman ratkaisemisessa niin, ettei asiaa tarvitse viedä oikeuteen.

Lisätietoja:

www.ecc.fi > Euroopan kuluttajakeskus > European Consumer Centres -verkosto

EUROOPAN KULUTTAJAKESKUS
c/o Kuluttajavirasto
PL 5
00531 HELSINKI
Puh. (09) 7726 7816, ma-pe klo 9-12

Ostoksilla verkossa

Yhä useammat ostavat tavaraa verkosta. Ja mikäs siinä – se on nopea ja mukava tapa tehdä ostoksia. Yhdellä klikkauksella voit vertailla tuhansien eri myyjien hintoja eri puolilla maailmaa.

Vuonna 2006 eurooppalaiset ostivat tavaraa verkosta yli 100 miljardilla eurolla. Ennusteiden mukaan luku kaksinkertaistuu vuoteen 2010 mennessä. Ahkerimmin verkossa shoppaavat britit, seuraavaksi eniten saksalaiset, hollantilaiset ja italialaiset.

Ota selvää, keneltä ostat

Netissä ei voi aina tietää kenen kanssa on tekemisissä. Hyvämaineisilla yrityksillä on nettisivuillaan asianmukaiset yhteystiedot, esimerkiksi yrityksen nimi, puhelinnumero, katuosoite ja sähköpostiosoite. Usein nettiostokset voi maksaa luottokortilla, jolloin luottokorttiyhtiö suojaa ostajaa väärinkäytöksiltä.

Ostin kerran netistä jotakin, enkä saanut sitä tuotetta, jonka olin alun alkaen tilannut. Pidin kuitenkin tuotteen, koska olisi kestänyt liian kauan palauttaa tuote ja saada rahat takaisin. Mutta jätin myyjän sivulle negatiivisen arvion myyjästä.
Alexandre, 21

Tee näin

- **Printtaa aina tilauslomake ja tilausvahvistus, jos olet saanut sen sähköpostilla.**
- **Ota selvää maksu- ja toimitusehdoista.**
- **Pidä kirjaa siitä, mitä tilaat.**
- **Anna luottokorttietosi vain, jos internetyhteys on suojattu. Älä koskaan anna luottokorttietoja sähköpostilla. Älä myöskään anna korttisi tunnuslukua kenellekään.**
- **Tarkista, miten pitää toimia, jos epäilet luottokorttia käytetyn väärin.**
- **EU:ssa toimivassa verkkokaupassa sinulla on yleensä ainakin seitsemän työpäivää aikaa palauttaa internetin kautta tilattu tuote ja vaatia rahoja takaisin.**
- **Suomalaisesta verkkokaupasta ostaessasi palautusaika on 14 päivää.**
- **Jollei toisin sovita, myyjän pitää käsitellä tilaus 30 päivässä tilauksen vastaanottamisesta.**

Mitä tavara maksaa verkossa?

Verkosta ostaessasi, samoin kuin postimyyynnissä, joudut useimmiten maksamaan toimituskulut. Jotkut yritykset maksavat toimituskulut puolestasi, jos ostat tietyllä summalla tai olet valmis odottamaan toimitusta pidemmän aikaa. Pikalähetys on aina kalliimpi. Yrityksen nettisivuilla myyjän pitää kertoa selkeästi, kuinka paljon joudut maksamaan toimituskuluja ja miten pitkä toimitusaika on.

Jos yritys, josta ostat tuotteen, on Euroopan unionin alueella, joudut maksamaan arvonlisäveroa (alv, englanniksi VAT). Se voi sisältyä tuotteen hintaan tai se voidaan lisätä laskuun vasta, kun olet maksamassa. Varmista ennen ostoksen tekemistä, mitä se tulee kokonaisuudessaan maksamaan.

Jos teet ostoksia EU:n ulkopuolella sijaitsevasta yrityksestä, varmista, toimittavatko he tavaraa kotimaansa ulkopuolelle ja millä ehdoilla. Esimerkiksi jotkut yhdysvaltalaiset yritykset toimittavat tilauksia vain Yhdysvaltoihin. Voit joutua maksamaan myös tullia, kun tilaat tavaraa EU:n ulkopuolelta. Toimitusmaksutkin ovat usein kalliimpia. Muista myös, että EU:n ulkopuolelta ostoksia tehdessäsi et saa samanlaista kuluttajansuojaa kuin jos teet ostoksia EU:n alueella.

Mitä jos jokin menee vikaan?

Muista tulostaa tekemäsi tilaus, saamasi tilausvahvistus, toimitusehdot ja muu oleellinen. Jos jokin menee vikaan, ota heti yhteys myyjään. Jos tämä ei auta, ota yhteys kuluttajaneuvojaan. Voit olla yhteydessä myös Euroopan kuluttajakeskukseen, jos olet tehnyt jo valituksen myyjälle.

Muita hyödyllisiä osoitteita

www.ecc.fi > Esitä vaatimuksesi kirjallisena
www.kuluttajaliitto.fi > Oikeudet ja asuminen > Kuluttajana verkkokaupassa

Tarkista lasku ennen kuin maksat sen. Ostokset kannattaa maksaa luottokortilla, jos mahdollista, sillä luottoyhtiö on velvollinen hyvittämään luottotiliäsi, jos esimerkiksi maksettu tavara ei saavu. Ole tällöin yhteydessä luottoyhtiön kirjallisesti. ■

Sovi ehdoista ja tee päätös

Ostos on aina sopimus sinun ja myyjän välillä. Kumpikaan ei voi sitä noin vain muuttaa. Vaikka moni yritys antaa tuotteilleen vaihto- ja palautusoikeuden, kaikissa kaupoissa sitä ei ole. Siksi kauppa ei voi aina noin vain peruuttaa, jos katuu ostostaan.

Lain mukaan palautusoikeus on ainoastaan etämyynissä, kuten nettikaupassa. Suomalaisessa etämyynissä tuotteen voi palauttaa 14:n ja EU:ssa 7 päivän kuluessa, kunhan et ole käyttänyt tuotetta.

Joskus myyjän kanssa voi tulla erimielisyyttä siitä, mikä on tuotteen käyttöä ja mikä siihen tutustumista. Esimerkiksi tietokonepeliä, jonka sinetöity pakkaus on avattu, ei voi palauttaa, sillä pelin voi helposti kopiaida itselleen. Palautusoikeus voi olla rajoitettu myös esimerkiksi kosmetiikkatuotteissa tai tilaajaa varten kaiverreituissa koruissa. Tämä täytyy kuitenkin tuoda selkeästi esiin jo markkinoinnissa.

Jos ostat tuotteen liikkeestä ja olet epävarma ostoksestasi, sovi avokaupasta. Siinä myyjä myöntää tuotteelle palautusoikeuden tiettyyn päivämäärään mennessä.

Varsinkin kalliimpia ostoksia tehtäessä asioista pitää sopia kirjallisesti ja vaatia, että kaikki keskeiset asiat kirjataan ylös. Joskus sopimusehdot on kirjoitettu pienellä sopimuksen alareunaan tai kääntöpuolelle. Lue sopimusehdot läpi. Älä allekirjoita sopimusta ennen kuin olet ymmärtänyt sen ehdot.

Muista, että kuluttajansuojalakeja ei sovelleta kahden yksityishenkilön väliseen kauppaan. ■

Takuu ja virhevastuu

Jos kallis kamera menee rikki heti takuuajan jälkeen, peli ei ole välttämättä menetetty. Myyjä voi olla vastuussa virheestä vielä takuuajan päättymisen jälkeenkin. Joskus valmistaja saattaa tarjota sinulle normaalin takuun lisäksi maksua vastaan pidennettyä takuuaikaa. Tällaista takuuta kannattaa ajatella lähinnä vakuutuksena.

Virhe voi olla esimerkiksi silloin, kun

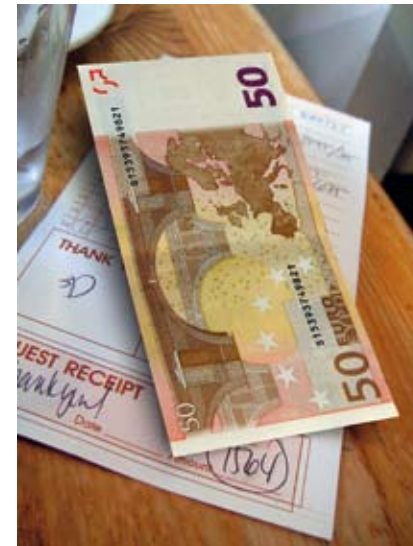
- tavarassa on valmistusvika
- se ei sovi käyttötarkoitukseensa
- se ei vastaa siitä annettuja tietoja
- se kestää lyhyemmän aikaa kuin perustellusti voi odottaa
- sille ei ole annettu riittäviä käyttö- ja hoito-ohjeita.

Myyjä hyvittää virheen joko korjaamalla tuotteen tai vaihtamalla sen virheettömään. Jos kumpikaan näistä ei tule kyseeseen tai jos myyjä ei toimi kohtuullisessa ajassa, voit vaatia hinnanalennusta tai jos virhe ei ole vähäinen, kaupan purkamista.

Maksa ostokset ajoissa

Liikkeessä maksat ostokset yleensä saman tien. Maksaminen voi tapahtua myös myöhemmin. Jos maksat laskun myöhässä tai et maksa sitä ollenkaan, joudut maksamaan viivästyskorkoa. Korko on viime vuosina ollut noin kymmenen prosenttia. Sadan euron laskusta kertyy siis vuodessa noin kymmenen euroa viivästyskorkoa.

Jos et maksa laskua eräpäivään mennessä, saat siitä muistutuksia velkojalta. Jos et edelleenkään maksa laskua, asia voi siirtyä perintätoimistolle, jolloin joudut maksamaan viivästyskoron lisäksi perintäkulut. Perintätoimistonkin kanssa voi neuvotella maksuaikataulusta. ■

Lentomatkustaja – tunne oikeutesi

Ylibuukkaus, peruutus viivästys? Lentoyhtiön pitää kertoa sinulle oikeuksistasi sekä siitä, miten voit valittaa.

Minkä lentoyhtiön koneella matkustat?

Turvattomiksi todettujen lentoyhtiöiden toiminta on kielletty tai niiden toimintaa on rajoitettu EU-alueella. Lista näistä yhtiöistä löytyy osoitteesta <http://air-ban.europa.eu>.

Lentoyhtiöiden vastuu

Lentoyhtiö on vastuussa viivästysten aiheuttamista vahingoista noin 4 800 euroon saakka ja matkatavaroista noin 1 200 euroon saakka – ei kuitenkaan silloin, jos yhtiö toimii riittävästi vahinkojen välttämiseksi tai jos vahinkoja ei ole mahdollista välttää. Jos matkatavarasi katoavat, täytä asiasta lentokentällä lomake (PIR). Lähetä myös kirjallinen vaatimus lentoyhtiölle seitsemän päivän kuluessa matkatavaroiden vastaanottamisesta.

Ei syrjintää

Vammaisilla ja liikuntarajoitteisilla on oikeus saada apua päästäkseen liikkumaan EU:n lentokentillä.

Valmismatkat

Pakettimatkanjärjestäjien täytyy antaa oikeaa tietoa varatusta matkasta, pitää kiinni sopimusehdoista ja varmistaa, että matkustajat saavat rahansa takaisin, jos matkanjärjestäjä menee konkurssiin.

Matkustaja ei mahdu koneeseen

Saatat olla oikeutettu 125–600 euron hyvitykseen.

Pitkät viivästykset

Jos viivästys kestää yli viisi tuntia ja jätät matkasi käyttämättä, voit vaatia matkalippurahat takaisin.

Peruutukset

Jos lento peruuntuu, voit saada rahallista korvausta, paitsi jos peruutuksesta ilmoitetaan sinulle vähintään 14 päivää ennen lentoa tai jos saat tilalle vastaavan toisen lennon. Korvauksia ei makseta myöskään, jos yhtiö pystyy osoittamaan, että peruutus johtui erityisolosuhteista.

Hyvitystä kuluista

Jos lento peruuntuu, on ylibuukattu tai viivästyy yli kaksi tuntia, sinulla on oikeus saada lentokentällä maksutta virvokkeita ja syötävää. Voit soittaa ilmaiseksi muutaman puhelun tai lähettää sähköpostia. Lentokentältä saa ruokailua varten aterialipukkeita, mutta jos et saa aterialia, säästä kuitit. Jos lento siirtyy seuraavaan päivään, lentoyhtiön on maksettava yöpyminen ja kuljetus hotelliin. ■

Lisätietoja:

Arkisin kello 9-18.30 ilmaisesta numerosta 00 800 67891011.
Viranomaisia, jotka valvovat oikeuksiasi: <http://apr.europa.eu>.

Junamatkustajalle korvauksia myöhästymisestä

Vuoden 2009 lopulta lähtien kaikilla junamatkustajilla on tietyt perusoikeudet, tehtiinpä matkaa sitten kotimaassa tai muualla EU:ssa. Myöhästymisestä voi saada hyvityksiä, polkupyörän saa junaan ja vammaiset pääsevät liikkumaan junissa ja asemilla aiempaa helpommin.

Uusien säännösten mukaan rautatieyhtiöiden pitää kertoa matkustajille heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan.

Matkustajat ovat oikeutettuja korvauksiin sellaisista viivästyksistä, jotka ovat junayhtiön vastuulla. Jos junamatka EU-maassa viivästyy 1–2 tuntia, hyvitys on 25 prosenttia matkan hinnasta. Jos matka viivästyy vähintään kaksi tuntia, hyvitys on 50% matkan hinnasta. Nämä hyvitykset tulevat voimaan kaikissa kaukojunissa.

Vammaisten ja liikuntarajoitteisten pitää uusien säännösten mukaan päästä liikkumaan esteettä junissa ja asemilla. Matkustajilla on myös oikeus ottaa polkupyörä mukaan junaan, jos se on helposti järjestettävissä.

Junissa samat oikeudet

Uudet säännökset merkitsevät sitä, että sinulla on samat oikeudet matkustaessasi Helsinki–Rovaniemi -junalla tai vaikkapa interrailatessasi junalla Amsterdamista Frankfurtiin.

Lisätietoja: www.europarl.europa.eu > Suomi > Aluepolitiikka ja liikenne > Selaile arkistojamme! > Korvauksia myöhästyneiden junien matkustajille.

Pidä huolta rahoistasi

Omien raha-asioiden hoitaminen onnistuu parhaiten, kun olet suunnitelmallinen. Selvitä itsellesi, paljonko sinulla on odotettavissa tuloja ja miten suuret menosi ovat. Jos kiikarissa on iso ostos, edullisinta on ostaa se vasta kun raha on säästössä. Jos kuitenkin ostat velaksi, muista, että velat on maksettava ennemmin tai myöhemmin: ne eivät katoa itsestään. Mitä myöhäisemmäksi maksamisen jätät, sitä kalliimmaksi se tulee.

Älä jää luottoonsaan

Luottoa on tarjolla eri muodoissa yllin kyllin. Täysikäisenä voit ostaa luotolla tai saada pankkilainaa. Kaupanteon yhteydessä tarjotaan erilaisia kortti- ja tililuottoja. Hakemuslomakkeita voi ponnahtaa ruudulle jopa netissä surfatessa. Myös tekstiviestivippejä mainostetaan näkyvästi.

Ole varuillasi luottojen kanssa. Pienet kuukausierät eivät kerro rahan todellista hintaa. Tililuotto voi tulla huomattavasti kalliimmaksi kuin pankkilaina, ja tekstiviestivipeissä korot ovat huikeita: vuosikorko voi olla jopa useita satoja prosentteja.

Jos et maksa lainaa ajoissa takaisin, velan päälle karttuu koko ajan korkoa. Jo muutamassa kuukaudessa korot saattavat kasautua huomattavaksi velkavuoreksi. Eräpäivästä lähtien peritään viivästyskorkoa, yleensä toistakymmentä prosenttia velasta. Kun erääntynyttä maksua aletaan periä, päälle tulevat myös perintäkulut. Velan maksamatta jättämisestä seuraa muutakin ikävää: jos maksu myöhästyy 60 päivää, siitä seuraa maksuhäiriömerkintä luottotietoihin.

Mitä luotto maksaa?

Ota selvää, mikä on luoton todellinen vuosikorko. Se kertoo luoton todellisen kokonaishinnan ja helpottaa lainatarjousten vertailua. Todellinen vuosikorko saadaan laskemalla yhteen kaikki lainasta aiheutuvat kulut koko luottoajalta ja muuntamalla kulut vuosikorkoprosentiksi. Kuluttajansuojalaki edellyttää, että luotontarjoaja kertoo todellisen vuosikoron ennen luottosopimuksen tekemistä. Mieti myös laina-aikaa ja lainan lyhentämistapaa, sillä ne vaikuttavat lainan kokonaishintaan.

Erilaisia tapoja rahoittaa ostokset

Luottokortit, kauppojen kortit ja pankkikortit

Pankkikortilla maksaessasi et ota luottoa. Ostoksen hinta veloitetaan pankkitililtäsi samalla kun teet ostoksen. Pankkikortin voit saada, kun täytät 18 vuotta, mutta usein sen saaminen edellyttää myös säännöllisiä tuloja. Visa Electronin saa huoltajan suostumuksella yleensä nuorempikin.

Luottokortin voit saada täysi-ikäisenä, jos sinulla on säännölliset tulot tai jos opintosi ovat jo pitkällä. Luottokortilla maksaessasi lainaat ostokseesi rahaa luottokorttiyhtiöltä. Myöhemmin maksat ostoksen luottokorttiyhtiölle, usein koron kera. Myös monissa kaupoissa tarjotaan erilaisia kortti- ja tililuottoja. Niitä myöntävät luottokortti- ja rahoitusyhteisöt, jotka myös määrittelevät niiden käyttöehdot, kuten koron, luottorajan ja luoton takaisinmaksuaikataulun.

Pikavipit ja kännykällä ostaminen

Täysi-ikäisenä saat pienen pikaluoton kätevästi tekstiviestillä. Hetkellinen helpotus rahahuoliin voi kuitenkin tulla kalliiksi, varsinkin jos et maksa lainaa ajoissa takaisin.

Myös kännykkä on maksuväline, jolla voit ostaa velaksi. Ostokset maksetaan puhelinlaskussa. Hinta koostuu palveluntuottajan perimästä maksusta ja operaattorin kuluista. Toistaiseksi kännykällä tehtävät ostokset ovat pieniä, kuten matkalippuja, automaattistoksia tai pelimaksuja. Yhteensä niistä voi kuitenkin muodostua suuria summia.

Tiesitkö?

Luottokortteja on kahdenlaisia. Niin sanotuissa maksuaikakorteissa kertynyt velka maksetaan kokonaan takaisin kerran kuussa. Velasta ei makseta varsinaista korkoa, mutta kortista maksetaan usein vuosi- tai kuukausimaksua. Varsinaisiksi luottokorteiksi taas kutsutaan kortteja, joissa luottoaika on pidempi ja luottoa lyhennetään yleensä kuukausittain. Velkana olevasta määrästä maksetaan korkoa.

Vältä maksuhäiriö

Jos et hoida laskujasi tai velkaasi, voit saada luottotietoihisi merkinnän maksuhäiriöstä. Välttääksesi maksuhäiriömerkinnän:

- Ole itse aktiivinen.
- Ota yhteys pankkiin tai siihen yritykseen, jolle olet velkaa.
- Yritä sopia uudesta aikataulusta, jossa maksat velan hitaammin. Usein sopiminen onnistuu, jos rahapula on tilapäinen.

Jos olet saanut maksuhäiriömerkinnän, et yleensä voi saada uutta lainaa tai luottokorttia.

Luottotiedot tarkistetaan yleensä myös, kun haet vuokra-

asuntoa. Merkintä

säilyy rekisterissä kaksi vuotta, tai kolme vuotta, jos asia on edennyt ulosottoon tai jos häiriö on viranomaisen toteama. Kolmen vuoden määräajan saa lyhennettyä kahteen vuoteen, jos velan maksaa pois.

Jos maksukorttisi katoaa, tee siitä heti ilmoitus. Maksukortin mukana saa numeron, johon katoamisilmoitus pitää tehdä. Tallenna numero matkapuhelimeesi.

Hae apua velkaongelmien hoidossa ennen kuin tilanne riistäytyy käsistä. Kuntasi talous- ja velkaneuvoja auttaa kokonaistilanteen kartoittamisessa, velan sovittelussa ja mahdollisen maksuohjelman laatimisessa. Neuvojat voivat olla mukana sovintoneuvotteluissa velkojien kanssa. Useammalla kunnalla voi olla yhteinen

neuvontayksikkö. Neuvonta on maksutonta.

Lisätietoja maksuhäiriöstä

www.kuluttajavirasto.fi
www.asiakastieto.fi
www.takuu-saatio.fi

Tee raha-asioiden kuntotesti

Ennen luoton ottamista:

- Tarkista maksukyky: miten maksat luoton takaisin?
- Oletko tarkistanut, mitä luoton ottaminen maksaa?
- Oletko lukenut ja ymmärtänyt kaiken, myös pienellä prantilla kirjoitetun? ■

Mielestäni luottokortit rohkaisevat elämään yli varojen, koska luottokorttia käyttäessä on sellainen olo, että rahaa on koko ajan jäljellä.
Hadrien, 18

Käytän luottokorttia ruokaostuksiin sekä ostaessani lentolippuja verkosta.
Enric, 23

Lisätietoja:

www.kallitkulissit.fi
www.kuluttajaliitto.fi/valtti
www.ktm.fi > Markkinat ja kuluttajat > Taloudenhallinnan neuvottelukunta > Oppimateriaali
www.kuluttajavirasto.fi > Hae neuvojaa > Talous- ja velkaneuvojat

Osaatko lukea mediaa?

Sanoja, kuvia ja ääniä on joka puolella. Käytämme medioita tiedonhankintaan, yhteydenpitoon, ostamiseen ja myymiseen. Medioiden kautta tuotamme ja vastaanotamme viihdettä ja jaamme tietoa sekä ideoita a:sta politiikan, rahan ja rakkauden kautta öylättiin.

Medioita pitää osata käyttää

On tärkeää osata arvioida median tarjoamia viestejä. Medialukutaito tarkoittaa, että henkilöllä on kyky arvioida viestinnän tarkoitusperiä sekä kyky tunnistaa, tulkita, analysoida ja tarkastella kriittisesti esimerkiksi mainoskuvia ja muita kaupallisia ääniä ja viestejä. Lisäksi on tärkeää osata ilmaista ajatuksensa muille ja käyttää eri välineiden teknisiä ominaisuuksia monipuolisesti.

Tiedon löytäminen, analysointi ja arviointi

Medialukutaitoinen ihminen osaa käyttää uutta teknologiaa, esimerkiksi internetin hakukoneita, löytääkseen, tallentaakseen ja noutaakseen tarvitsemaansa tietoa turvallisesti. Hän ottaa huomioon tietoturvan, lähdekritiikin, tietosuojan ja ymmärtää eri viesteihin sisältyvät taloudelliset riskit. Medialukutaidon hallitseva arvioi erilaista viestintää sen tarkoitusperän mukaan, työstää sitä ja osaa jakaa sen muiden kanssa. Hän tuntee myös vastuunsa medioiden käyttäjänä.

Tietoa tulee eri lähteistä, ja siksi on tärkeää osata erottaa hyvä, luotettava ja arvokas tieto sellaisesta informaatiosta, joka on epäluotettavaa, väärää tai yksipuolista. Ota aina selvää, kuka tai mikä taho tarjoaa sen tiedon, jonka otat vastaan. Jokaisella ihmisellä ja organisaatiolla on omat tarkoitusperänsä. Jos vaikka joku julkis kehottaa sinua äänestämään tiettyä ehdokasta tai käyttämään tiettyä tuotetta, sinun ei ole pakko tehdä niin. Äänestykset ja kyselyt järjestetään usein tiedon keräämistarkoituksessa.

Medialukutaitoiset ihmiset katsovat ympäröivää maailmaa kriittisesti silloin kun heihin kohdistuu poliittisia ja kaupallisia viestejä. He päättävät asioista itse!

Suojaudu netissä!!

Mediat tarjoavat monia viestintämahdollisuuksia, joissa on myös riskinsä. Huijaus on netissä helpompaa, kun ollaan tekemisissä tuntemattomien kanssa. Internetiä käytetään myös vahingoittamistarkoituksessa. Medialukutaito on myös sitä, että osaa suojautua vahingoittamisyrityksiltä.

Lisätietoja:

Euroopan internetturvallisuusportaali
www.saferinternet.org

Ilmaise ajatuksesi aktiivisesti mutta kriittisesti

Modernit mediat antavat meille tehokkaita mahdollisuuksia ajatustemme ja näkemystemme ilmaisemiseen, myös taiteellisesti ja luovasti. Uudet viestintäkeinot ovat tulossa yhä tärkeämmiksi, kun käytämme demokraattisia oikeuksiamme ja noudatamme kansalaisvelvollisuuksiamme. Mutta omaa aktiivisuuttamme käytetään myös kaupallisiin tarkoituksiin. Kun yritys järjestää "lähetä meille video" –kilpailun, on ajatuksena käyttää sinua houkuttelemaan ystäväsi sivuilleen – et varmaan malta olla kertomatta, että sinun videosi on julkaistu?

Medialukutaidon edistäminen

Euroopan maiden hallituksilla, kouluilla, yrityksillä ja voittoa tavoittelemattomilla organisaatioilla on monia hankkeita medialukutaidon opettamiseksi. Euroopan komissio tekee työtä koulujen, sisällöntuottajien, kansalaisten ja kuluttajaryhmien kanssa kehittääkseen hankkeita ja ohjelmia medialukutaidon lisäämiseksi koko EU:ssa. ■

Uutisissa yritetään vaikuttaa lukijan tai katsojan tunteisiin, mutta minusta uutisten pitäisi olla objektiivisia. Sanomalehdet ovat mielestäni objektiivisimpia tiedotusvälineitä. En lue uutisia verkosta.
Cécile, 19

Vain julkisista varoista rahoitetut kanavat ja viralliset nettisivut ovat luotettavia. Yksityiset välineet ovat subjektiivisia.
Georgia and Charlotte, 18

Luokan kanssa leffaan

Elokuvia on kiinnostavaa analysoida. Lähtekää luokan kanssa leffaan. Kaikki Suomen elokuvateatterit ovat sitoutuneet järjestämään koulukinonäytäntöjä. Koska näytännöt järjestetään koulupäivän aikana, tulee ajankohta sopia elokuvateatterin kanssa hyvissä ajoin.

www.koulukino.fi

Lisätietoja:

www.mediakasvatus.fi
http://ec.europa.eu/avpolicy/media_literacy/index_en.htm
www.euromedialiteracy.eu
http://ec.europa.eu/avpolicy/media_literacy/docs/report_on_ml_2007.pdf

Vertaile ja harkitse

Mainonnan tarkoitus on luoda tarpeita ja myydä. Mainonta ei saa lain mukaan olla millaista tahansa, mutta loppupeleissä jokainen päättää itse, miten antaa mainonnan vaikuttaa itseensä. Vaikeinta tämä on silloin, kun viihde ja mainonta kietoutuvat toisiinsa. Kun elokuvassa näytetään ja puhutaan jostakin tuotteesta, kyseessä saattaa olla maksettu mainos. Kiinnostuksesi tuotetta kohtaan saattaa herätä kuin itsestään.

Viihteellisyys ja kehuminen on mainoksissa sallittua, mutta mainonta ei saa olla hyvän tavan vastaista tai sopimatonta. Kuluttajansuojalaki asettaa pelisäännöt markkinoinnille, ja lakia valvoo kuluttaja-asiamies. Säätelyn tavoitteena on antaa kuluttajalle ostopäätösrauha. Lisäksi mainontaa ohjeistavat alan omat kansainväliset perussäännöt, ilmoitusten julkaisusäännöt sekä eettiset ohjeet.

Markkinoinnissa ei saa väittää jotain, joka ei pidä paikkaansa. Markkinointi ei myöskään saa johtaa harhaan eikä olla sopimatonta.

Mainonnan pitää erottua muusta aineistosta. Erialaisten arpajaisten, pelien ja lisäetujen käyttö markkinointikeinona on sallittua, mutta ne eivät saa hallita mainosta. Olennaista on, mitä myydään, mihin hintaan ja millä ehdoin – ei se, voiko samalla osallistua vaikkapa johonkin arvontaan.

Mieti siis, miksi ostat. Ota selvää tuotteesta ennen kuin ostat sen. Arvioi tietolähteesi luotettavuus. ■

Puolueetonta tieto:
www.kuluttajavirasto.fi
www.kuluttaja.fi

Kännykkäkin on maksuväline

Kännykällä voi maksaa jos jonkinlaista palvelua. Mobiilipalveluja myydään usein mainoslauseilla "Osallistu ilmaiseen peliin!"; "Tilaa ilmainen soittoaani!". Aika moni, joka on tällaiseen kehotukseen tarttunut, on kuitenkin katunut. "Ilmaiseksi" on nimittäin lupaus, joka pitää aika harvoin.

Ilmaisen mobiilipalvelun tilaajan on monesti joko ostettava toinen tuote, liityttävä maksulliseen palveluun tai sitouduttava tuotteiden ostamiseen jatkossa. Kovin selvästi tästä ei välttämättä kerrota.

Siksi mainosta kannattaa katsoa kaksi kertaa ennen kuin tekee tilauksen. Kyllä – pienikin pränni on syynättävä.

Jos vahinko on jo tapahtunut ja puhelinlaskuun ilmaantuu joka kuukausi ylimääräisiä euroja, asiasta kannattaa heti valittaa kirjallisesti sekä yritykseen että puhelinoperaattorille. Rahoja voi vaatia takaisin, jos ei ole ymmärtänyt tehneensä tilausta. Operaattorilta voi myös vaatia maksutonta laskuerittelyä, jos lasku vaikuttaa suurelta verrattuna siihen, mitä palveluita on tilannut tai saanut.

Varsinkin ulkomailla sijaitseviin yrityksiin voi olla vaikeaa saada yhteyttä. Jos yritys tai operaattori eivät reagoi kohtuullisessa ajassa valitukseen, apua voi pyytää kuluttajaneuvojalta.

Kun ostat kännykällä

- Ota selvää yrityksestä, hinnoista ja ehdoista.
- Jos et tiedä mitä tilaus maksaa, jätä palvelu käyttämättä.
- Tarkasta lasku ennen maksamista. Ota yhteys operaattoriin, jos lasku on yllättävän suuri. ■

Lataatko netistä ongelmia?

Et varmaankaan varastaisi kaupasta CD- tai DVD-levyä? Tiesitkö, että laitton netistä lataaminen on sama asia?

Jos olet joskus ladannut netistä laitonta musiikkia tai elokuvan, et ole ainoa. Yhä useammat kuuntelevat musiikkia, pelaavat tietokonepelejä tai katsovat elokuvia, joista he eivät ole maksaneet. Ihmiset lähettävät laittomia kopioita myös ystävilleen. Nuorten asenteita kartoittaneen tutkimuksen mukaan useimmat nuoret tietävät, että tämä on laitonta, mutta he perustelevat toimintaansa sillä, että kaikki tekevät sitä – myös heidän vanhempansa.

Tutkimuksen mukaan pojat lataavat netistä laittomasti enemmän kuin tytöt. He perustelevat toimintaansa sillä, että CD:t ja DVD:t ovat liian kalliita ja että laulajat ja näyttelijät eivät tarvitse lisää rahaa, koska heille maksetaan kovaa palkkaa.

Jos lataat netistä maksamatta, rikot tekijänoikeuksia ja käytät laittomasti hyväksi jonkun työtä. Suomessa musiikkia tai elokuvaa saa ladata verkosta omaan yksityiseen käyttöön vain, jos teokset ovat verkossa laillisesti saatavilla. Valtaosa teoksista vertaisverkoissa ja hubeissa on siellä laittomasti. Jos jätät kiinni teosten jakamisesta muille verkon käyttäjille, voit saada jopa kaksi vuotta vankeutta ja joutua maksamaan suuria korvauksia.

Kaikkia tekijöitä on mahdotonta saada kiinni, mutta levy- ja elokuvayhtiöt haluavat asiassa ennakkotapauksia. Ne ovat ryhtyneet haastamaan nuoria ja heidän vanhempiaan oikeuteen.

Mitä nuoret sanovat laittomasta nettilatailusta?

“Lempiartistisi ei saa tukea tai rahoitusta musiikilleen, jos lataat hänen musiikkiaan netistä laittomasti” (18-vuotiaat suomalaispojat)

“Ihmiset lataavat netistä, mutta vain itselleen. Se ei ole yhtä vakavaa kuin ne, jotka polttavat aineistoa jälleenmyyntiä varten.” (12–14-vuotiaat ranskalaispojat)

“En tunne syyllisyyttä. Ei materiaali olisi netissä, jos se olisi tosiaan laitonta.” (12–14-vuotiaat brittipojat)

Mitä väärää siinä on?

Laitton nettilataaminen johtaa siihen, että taiteilijat ja muut teosten parissa työskentelevät henkilöt eivät saa työstään reilua korvausta.

Kaikki musiikki- ja elokuvateollisuudessa työskentelevät eivät saa huippupalkkaa.

Esimerkiksi elokuvien kohdalla tekijänoikeus suojaa näyttelijöiden lisäksi myös monia muita elokuvanteossa mukana olevia: lavasteiden tekijöitä, sähkömiehiä, pukusuunnittelijoita ja meikkitaiteilijoita – kaikkia alan toimijoita, aina siihen henkilöön saakka, joka myy sinulle leffalipun.

Elokuvien laitton nettilataaminen tai piraattikopion ostaminen merkitsee, että uusien elokuvien tekemiseen

Tiesitkö?

Jokaista laillista musiikkilatausta kohden ladataan laittomasti 40 kappaletta. Se merkitsee sitä, että vuonna 2006 netistä ladattiin laittomasti 20 miljardia kappaletta.

on vähemmän rahaa. Peter Jackson, Sormusten herra -trilogian ja King Kongin ohjaaja: “Piratismi saattaa tehdä elokuva-alasta kannattamattoman. Tämä koskee erityisesti isoja, suosittuja elokuvia. Jos näin käy, niitä lakataan tekemästä.” ■

www.kopiraatti.fi
www.piraattitehdas.fi
www.antipiracy.fi
www.minedu.fi/tekijanoikeus

Suojaudu nettirikollisuudelta

Netissä on riski joutua rikollisten uhriksi. Siellä yritetään urkkia luottokortti- ja henkilötietoja sekä salasanoja. Rikollisen toiminnan tavoitteena on taloudellisen hyödyn saaminen. Kun tunnet riskit, voit suojautua niiltä.

Internet on muuttanut ja muuttaa ihmisten tapaa kommunikoida, tehdä bisnestä, asioida viranomaisten kanssa, oppia ja viihdyttää itseään. Uusi tekniikka on mahdollistanut myös uudenlaisen rikollisen toiminnan. Kun innostut netissä jostakin uudesta, katso aina tarkkaan, mitä tietoja sinulta kysytään.

Puolustaudu tiedon avulla

Internetrikollisuuden mahdollisuudet ovat lähes yhtä rajattomat kuin netti itse. Paras ase rikollisia vastaan on tieto. Tässä on esimerkkejä siitä, mitä netissä voi tapahtua:

- **Luottokorttihuijauksilla** tarkoitettiin ennen tilannetta, jossa joku varasti korttisi ja käytti sitä tai sen numeroa väärin. Nykyään huijarit keräävät luottokorttitietoja netistä. Se tekee kortin väärentämisestä helppoa.
- **Henkilötietovarkaus** tarkoitti ennen sitä, että joku etsi tiliotteitasi, käyntikorttejasi ja sosiaaliturvatunnustasi roskiksesta. Tätä tapahtuu yhä, mutta nykypäivän varkaalla on käytössään arsenaali nettipeksoihin käytettäviä välineitä. Rikolliset voivat varastaa henkilötietosi sähköisesti, jos levität tietojasi huolimattomasti tai jollet huolehdi käyttämiesi työasemien tietoturvasta.
- **'Phishing'-pekoksissa** varkaat käyttävät sähköpostia linkittääkseen kuluttajat tekaistuille nettisivuille, joilla vaaditaan käyttäjiä syöttämään henkilötietojaan virallisen näköisiin nettilomakkeisiin.

Internetrikollisuuden mahdollisuudet ovat lähes yhtä rajattomat kuin netti itse

- **Child grooming** on termi, joka viittaa siihen, että joku käyttää hyväkseen internet-tsättiä yrittäessään aloittaa seksuaalisen suhteen lasten tai nuorten kanssa.

Sähköisten asiointipalvelujen tunnukset voivat joutua väärin käsiin myös tietokoneeseen tarttuneen, käyttäjätunnuksia ja salasanoja vakoilevan haittaohjelman vuoksi. Tartunnan todennäköisyyttä voi pienentää pitämällä ohjelmistojen ja käyttöjärjestelmän versiot mahdollisimman tuoreina. Monet ohjelmat päivittävätkin itsensä automaattisesti.

Joka päivä miljoonat eurooppalaiset asioivat verkossa, esimerkiksi verkkopankissa. Tietoturva on heille tärkeää. Ongelma on, että nettirikollisuuden uhka on näkymätön kunnes rikos tapahtuu. Ihmiset eivät yleensä ole kovin huolissaan yksityisyydestään verkossa, ja tämä puolestaan vie pontta viranomaisten kaavailemilta suojoitoimenpiteiltä.

*Olen saanut sähköpostiviestejä, joissa on pyydetty pankkitietojani. Mutta olen ollut varovainen enkä ole vastannut viesteihin.
Jahori, 24*

Internet

http://www

Kuinka suojautua nettirikollisilta?

Mieti tarkkaan ennen kuin annat verkossa henkilötietojasi. Kuka tietoja säilyttää? Säilytetäänkö ja käytetäänkö tietoja vastuullisesti, ja ovatko tiedot julkisesti saatavissa verkosta? Pitämällä henkilötiedoistasi huolen voit varmistua siitä, etteivät ne joudu väärin käsiin.

- Voit käyttää ilmaista sähköpostipalvelua, kuten hotmailia, yahoota tai gmailia, josta ei ilmene nimesi ja osoitteesi. Niidenkään käyttö ei takaa varmaa suojaa.
- Ole tarkkana, kun hyväksyt netissä 'keksejä' ('cookies'). Ne ovat pieniä koodeja, joita nettisivustot asentavat koneellesi. Niiden avulla nettipalvelu tunnistaa sinut seuraavan kerran sivulla käydessäsi. Yleensä 'keksit' ovat harmittomia, mutta ne voivat paljastaa sinusta enemmän kuin luuletkaan.
- Estä pop-up -ikkunat internetiselaimessasi. Ne ovat harmillisia, mutta voivat myös vaarantaa turvallisuutesi.
- Revi kaikki laskut, todistukset ja muut henkilötietoja sisältävät asiakirjat ennen niiden hävittämistä.
- Tarkista tiliotteesi säännöllisesti. Näin varmistut, ettei nimelläsi ole luottokortteja tai tilejä, joista et tiennyt.
- Suojaa tietokoneesi virustorjuntaohjelmalla ja palomuurilla.
- Älä käytä samaa salasanaa kaikkiin palveluihin. Käytä salasanoja, joita ulkopuolisten on hankala keksiä. Turvallinen salasana sisältää numeroita, kirjaimia ja erikoismerkkejä. Älä luovuta käyttäjätunnustasi ja salasanaasi kenellekään äläkä syötä sitä tuntemattomiin www-palveluihin.
- Älä ilmoita henkilötietojasi verkossa. Pidä henkilötiedot omana tietonasi aina kun se on mahdollista.
- Pidä verkkotuttavuudet verkkotuttavuuksina. Älä koskaan tapaa netissä tapaamiasi ihmisiä ilman luotettavan aikuisen seuraa. ■

Lisätieto:

http://europa.eu/index_fi.htm > Tiivistelmät
lainsäädännöstä > Tietoyhteiskunta

Tavarasta ei saa aiheutua vaaraa turvallisuudelle

Valmistajalla, maahantuoajalla ja myyjällä on vastuu ostamasi tavarantoiminnan turvallisuudesta. Yrityksillä on velvollisuus varmistaa tuotteen turvallisuudesta ja estää vahinko- ja vaaratilanteet ennalta.

Vaikka viranomaiset valvovat, että yritykset kantavat vastuunsa, oman turvallisuutesi kannalta on tärkeää, että noudatat käyttöohjeita.

Jos havaitset, että tavarasta aiheutuu vaaraa turvallisuudelle

Tavarantoiminnan käyttöä pitää lopettaa heti, ja se tulee ottaa pois myös muiden ulottuvilta. Lisäksi kannattaa olla yhteydessä tuotteen myyjään, valmistajaan tai maahantuojaan, sillä yritykset vastaavat siitä, että myytävät tavarat ovat turvallisia. Heillä on velvollisuus toimia, kun tuotteessa on turvallisuuspuute.

Asiasta on tärkeä ilmoittaa myös valvontaviranomaiselle. Asiaa hoitavan valvontaviranomaisen löytää esimerkiksi internetistä.

Jos tavarasta aiheutuu vaaraa, yritys on velvollinen:

- poistamaan sen markkinoilta
- ilmoittamaan siitä valvontaviranomaiselle sekä tiedottamaan kuluttajille vaarasta ja siitä, miten tuotteen palauttamisen kanssa menetellään.

Lisätietoja:

http://ec.europa.eu/consumers/cons_safe/index_en.htm

Tieto jaetaan muiden kanssa

EU ja sen jäsenmaiden hallitukset jakavat vastuun kuluttajien turvallisuudesta. Siksi EU:n jäsenmaat sekä Islanti, Norja ja Liechtenstein käyttävät yhteisesti vaarallisten kuluttajatuotteiden järjestelmää, RAPEXia.

Kun jonkin maan viranomainen havaitsee vaarallisen tuotteen, se lähettää välittömästi siitä RAPEX-järjestelmän kautta raportin Euroopan komissiolle. Komission tuoteturvallisuushenkilökunta tarkistaa tiedon ja lähettää sen tuoteturvallisuusviranomaisille kaikkiin 30 maahan. RAPEX auttaa varmistamaan, että eri maissa ryhdytään toimenpiteisiin vaarallisen tuotteen markkinoinnin ja käytön estämiseksi. ■

www.kuluttajavirasto.fi > Yritykselle > Tavaroiden / palveluiden turvallisuus > Rapex-ilmoitusjärjestelmä

Mitä etiketissä lukee?

Oletko koskaan katsonut ostamiesi ruoka-aineiden pakkausmerkintöjä? Pakkausmerkinnöistä selviää, kuinka pitkään ruokaa voi syödä, mistä se on peräsin ja kuinka sitä pitäisi säilyttää ja valmistaa. Ennen kaikkea pakkauksessa kerrotaan, mitä se sisältää. Tämä on erityisen tärkeää ihmisille, joilla on allergioita.

Elintarvikkeiden pakkausmerkinnät on yhtenäistetty EU:ssa – merkinnät tarkoittavat samaa riippumatta siitä, missä maassa tuote on myynnissä.

Pakkausmerkinnöissä on paljon tietoa:

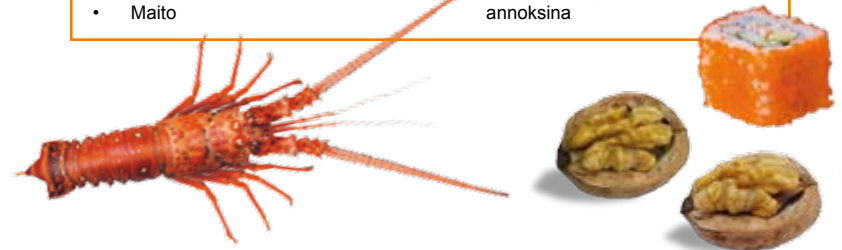
- Elintarvikepakkauksissa on ilmoitettava vähintään valmistajan, pakkaajan tai EU:ssa toimivan myyjän nimi ja osoite.
- Ainesosat on listattu siten, että aine, jota elintarvikkeessa on eniten, on listassa ensimmäisenä. Aine, jota on seuraavaksi eniten, on listassa seuraavana ja niin edelleen. Kaikki ainesosat, myös vesi ja lisäaineet, pitää olla listattuina.
- Tarkista pakkausten päivämäärät, kuten "Viimeinen käyttöpäivä" tai "Parasta ennen". Parasta ennen -päivämäärän jälkeenkin tuotetta voi vielä käyttää harkinnan mukaan.
- Ravintoarvomerkinnöistä selviää, kuinka paljon tuotteessa on esimerkiksi energiaa, proteiinia, hiilihydraattia, rasvaa, kuitua, vitamiineja ja mineraaleja. Näiden ilmoittaminen ei tosin ole EU:ssa pakollista, ellei tuotteesta esitetä ravitsemus- tai terveysväitettä.
- Sana 'kevyt' tarkoittaa, että tuotteessa on 30 prosenttia vähemmän energiaa kuin normaalissa vastaavassa. Kovin paljon ateria ei siis yhdellä kevytuotteella vielä välttämättä kevene.
- Tuotteessa olevien kuvien on oltava asianmukaisia. Esimerkiksi vain vadelma-aromia sisältävän jugurtin purkissa ei voi olla vadelman kuvia.
- Tarkista pakkausmerkinnöistä sulatus- ja valmistusohjeet.
- Joidenkin elintarvikkeiden nimet on suojattu – esimerkiksi Parman kinkuksi voi kutsua vain kinkkua, joka tulee Italian Parmasta.

Pakkausmerkinnät ja allergiat

Noin 2% aikuisista ja 5% lapsista kärsii jonkinlaisesta ruoka-allergiasta. Vakava ruoka-aineallergia voi johtaa kuolemaan. Seuraavat yleisimmät allergiaa aiheuttavat elintarvikkeet on aina ilmoitettava pakkauksissa:

- Gluteenia sisältävät viljatuotteet
- Äyriäiset (merenelävät kuten ravut, hummeri, katkaravut, simpukat jne.)
- Kananmunat
- Kala
- Maapähkinät
- Seesaminsienet
- Soijapavut
- Maito
- Muut pähkinät (mantelit, hasselpähkinät, saksanpähkinät, cashew-pähkinät, pekaanipähkinät, parapähkinät, pistaasipähkinät, macadamia-pähkinät)
- Selleri
- Sinappi
- Rikkidioksidi ja sulfiitti suurina annoksina

Lisätietoa pakkausmerkinnöistä:

www.evira.fi > Elintarvikkeet > Elintarviketietoa > Pakkausmerkinnät
www.efsa.eu.int

Mitä GM-merkinnät ovat?

Jos EU-alueella myytävä ruoka sisältää geenimuunneltuja organismeja (GMO) tai geenimuunnelluista organismeista valmistettuja ainesosia, siitä pitää kertoa pakkauksessa. Irtotavarana myytäessä asia täytyy kertoa elintarvikkeen välittömässä läheisyydessä.

Esimerkiksi geenimuunneltua alkuperää olevien jauhojen, öljyjen ja glukoosisiirappien pakkauksissa pitää olla siitä merkintä. Geeniteknologisesti tuotettuja elintarvikkeita (vaikkapa juustoa, joka on tuotettu GM-entsyymien avulla) ei kuitenkaan tarvitse merkitä.

Lisätietoja:

www.evira.fi > Elintarvikkeet > Elintarviketietoa > Muuntogeeniset elintarvikkeet
http://ec.europa.eu/food/food/biotechnology/index_fi.htm ■

Hiusten värjäys – turvallista vai ei?

Oletko aito blondi, brunette tai punapää? Vai oletko niitä, jotka turvautuvat hiusväriin? Jos kuulut jälkimmäisiin, lue, mitä hiusväreistä on hyvä tietää ennen värjäämistä.

Yhä useampi vaihtaa hiustensa väriä tai ottaa hiuksiinsa raitoja. Uusi trendikä tyyli voi kuitenkin tuoda mukanaan ikäviä asioita, joihin et välttämättä osannut varautua.

Jotkut ovat yliherkkiä hiusvärien sisältäville kemikaaleille. Oireet voivat vaihdella päänahan pistelystä ja polttelusta vakavaan, sairaalahoitoa vaativaan ihoärsytykseen. Hiusvärit voivat aiheuttaa myös silmien, niskan ja otsan turpoamista tai hengitysvaikeuksia. EU kielsi vuonna 2006 kaikkiaan 22 hiusvärien valmistuksessa käytettävää ainetta. Hiusvärien sisältämiä aineita tutkitaan EU:ssa koko ajan.

Tee herkkyydesti

Hiusväripakkauksissa opastetaan tekemään herkkyydesti ennen värjäämistä. Se tehdään laittamalla omalle iholle pieni määrä väriainetta. Jos ihoärsytystä tai punoitusta ei ilmene 48 tuntiin, lähdetään siitä, että yliherkkyyttä tuotteen sisältäville kemikaaleille ei ole.

Mielestäni EU:n pitäisi varmistaa, että käyttämämme kosmetiikkatuotteet ovat turvallisia ja ympäristöystävällisiä.
Nadia, 20

EU:n kulutustavaroita käsittelevä tiedekomitea SCCP suhtautuu kotona tehtyyn herkkyydestiin kuitenkin kriittisesti. Helsingin allergia- ja astmayhdistyksen mukaan herkkyydesti ei takaa sitä, ettei väri aiheuta allergisia oireita. Oireet voivat ilmaantua myös yli kahden vuorokauden kuluttua. Jos epäilet olevasi värille allerginen, kannattaa mennä lääkärissä tehtävään allergiatestiin. Lähetteen saa esimerkiksi terveyskeskuksesta. ■

Tiesitkö?

Mitä nuorempana aloitat kesto- ja väri- värjäämistä, sitä todennäköisempää on, että herkistyt hiusväreille myöhemmin. Suosi kevytvärejä kesto- ja väri- värjäämistä.

Tiesitkö?

Hiuksia ei pitäisi värjätä liian usein. Helsingin allergia- ja astmayhdistys suosittelee 6–8 viikon värjäysväliä.

Älä koskaan värjää hiuksia, jos päänahkasi on rikki. Turvallisinta on antaa ammattilaisen tehdä värjäys.

Lisätietoja:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/1047>
www.kosmetiikka-allergia.fi > Artikkelit ja tiedotteet > Hiusvärit ja niiden vaarat
www.kosmetiikka-allergia.fi > Artikkelit ja tiedotteet > Musta hennatatuointi ja hiusten värjäys
http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/04_sccp/docs/sccp_o_100.pdf

Karu totuus rusketuksesta

Hingutko kaunista rusketusta? Älä silti säntää aurinkoon suojaamattomana. Ihmiset nimittäin usein unohtavat, mikä rusketuksen saa aikaan: auringon UV-säteet muuntavat ihosoluja, jolloin iho palaa ja vanhenee ennenaikaisesti. UV-säteet saavat aikaan myös silmävaurioita ja ihosyöpää. Suomessa todetaan vuosittain noin 8 000 uutta ihosyöpätapausta. Vuonna 2004 vaarallisimpaan ihosyöpän muotoon eli melanoomaan sairastui 801 suomalaista.

Heinäkuussa 2007 Euroopan komissio antoi suosituksia siitä, kuinka auringossa oleskellaan turvallisesti. Samalla se lanseerasi UVA-suojasta kertovan logon.

Mikään tuote ei täysin estä haitallisten auringonsäteiden pääsyä iholle, ja siksi Euroopan komissio onkin kieltänyt aurinkosuojatuotteiden mainoksissa sellaiset termit kuten "sunblock" tai "100-prosenttinen suoja". Hyväksytyt termit ovat "matala suoja", "keskitason suoja", "korkea suoja" ja "erittäin korkea suoja".

Kahta eri UV-säteilyä

UV-säteilyä on kahdenlaista. UVB-säteily saa aikaan ihon palamisen. UVA-säteily taas vahingoittaa ihmisen immuunijärjestelmää ja aiheuttaa ihon ennenaikaista vanhenemista. Molemmat säteilytyypit aiheuttavat ihosyöpää. Aurinkosuojatuotteiden pakkauksissa oleva aurinkosuojakerroin (SPF) kertoo ainoastaan suojasta UVB-säteilyä vastaan. Nyt purkkeihin ja pakkauksiin on kuitenkin tullut myös standardisoituja UVA-logoja. UVA-logo kertoo UVA-suojan vähimmäismäärän. UVA-suoja kasvaa samaa tahtia aurinkosuojakertoimen kanssa.

Vähennä riskiä!

Komissio on antanut suositukset, jotka auttavat ihmisiä suojautumaan ihosyövältä. Seuraavat kuvakkeet muistuttavat siitä, miten auringosta voi nauttia turvallisesti.

Tämä kuva muistuttaa siitä, että pitäisi pysytellä varjossa kello 11–15, kun säteily on voimakkainta.

Kun varjoa ei ole lähetyvillä, suojaudu auringolta pukeutumalla väljiin vaatteisiin ja käyttämällä leveälieristä hattua sekä hyvälaatuisia aurinkolaseja.

Käytä aurinkovoidetta oikein. Valitse ihotyyppillesi sopiva aurinkovoide, levitä sitä runsaasti ja lisää voidetta säännöllisin väliajoin. Yleensä ihmiset käyttävät aurinkovoidetta vain puolet siitä määrästä, mikä pitäisi. Kesikokoisen aikuisen pitäisi laittaa aurinkovoidetta koko keholle noin 35 grammaa eli kuusi teelusikallista saadakseen aurinkovoidepurkissa luvatus suojakertoimen. Aurinkovoidetta tulisi levittää iholle kahden tunnin välein ja aina uinnin jälkeen.

Erityisen vaarallista aurinko on lapsille. Mitä enemmän vauva tai lapsi altistuu UV-säteilylle, sitä suurempi riski hänellä on sairastua ihosyöpään myöhemmin. Lääkärit suosittelevat, että vauvoilla ja lapsilla pidettäisiin auringossa suojaavia vaatteita. ■

Tietoa geeneistä

Olemme nykyään yhä riippuvaisempia visuaalisesta viestinnästä – noin 90% kaikesta informaatiosta, jota käytämme vuorovaikutuksessa, kulkee silmiemme kautta. Koska emme tiedä, miten ehkäistä tai korjata verkkokalvon vaurioita, yhä useammat kärsivät vakavista silmävammoista. Yleisin sokeutumisen syy Euroopassa on silmänpohjan ikärappeuma, joka vaivaa noin 12,5 miljoonaa ihmistä.

Tutkijat tekevät ympäri Eurooppaa yhteistyötä ymmärtääkseen paremmin geenien tasolla, miten silmämme toimivat ja mikä aiheuttaa näön heikkenemistä. EU-rahoitteinen EVI-GENORET -hanke on Euroopan historian laajin tieteellinen silmänsairausprojekti. Silmänpohjan ikärappeumaa aiheuttavan geenin tunnistaminen on käynyt sen ansiosta helpommaksi.

Lisätietoja:
www.evi-genoret.org

Tiesitkö?

- Ihosyöpäriski on suurempi ihmisillä, joilla on vaalea iho, pisamia tai luomia.
- Käytä aurinkovoidetta, joka suojaa sekä UVB- että UVA-säteilyltä. Yleensä ihmiset aliarvioivat UVA-säteilystä aiheutuvan syöpäriskin.
- UV-säteet pääsevät ohuen pilviverhonkin läpi, joten käytä aurinkovoidetta myös pilvisinä kesäpäivinä.
- Solarium ei ole turvallisempi kuin aurinko. Solarium voi aiheuttaa melanoomaa, joka on ihosyövän muodoista vaarallisin.
- Ihon palaminen nostaa ihosyöpäriskiä.
- Jos luomi, pisama tai ihoalue muuttuu nopeasti, esimerkiksi viikkojen tai kuukausien kuluessa, se kannattaa tarkistuttaa lääkärillä.
- Rusketus voi näyttää kauniilta nyt, mutta liiallinen auringonotto saa aikaan ryppejä, ihon veltostumista ja maksaläiskiä.
- Myös silmät ovat herkät UV-säteilylle – aurinkolasit ovat hyvännäköiset, mutta myös turvalliset!

Lisätietoja:

www.kuluttajavirasto.fi > Ajankohtaista > Tiedotteet > 21.5.2007 Nauti auringosta turvallisesti.
http://ec.europa.eu/health-eu/news/sun_uv_fi.htm

Kohti tupakoimatonta Eurooppaa

Voitko kuvitella elämää, johon ei kuulu lainkaan tupakka? Ympäristöä, jossa ei ole savun täyttämisiä huoneita? Ympäristöä, jossa ihmiset voivat nykyistä paremmin ja ovat terveempiä? Eri tahot, muun muassa EU, pyrkivät luomaan terveellisempää ympäristöä erilaisin kampanjoin. Nikotiinista ja tupakasta riippuvaisille tarjotaan tukea, jos he haluavat lopettaa tupakkatuotteiden käytön.

Monet aloittavat tupakoinnin näyttääkseen ikäistään vanhemmalta. Ja niin sitä tosiaan näyttääkin – sitten, kun on tupakoinut kymmenen vuotta!

EU on lanseerannut unionin laajuisen kampanjan "Help – elä ilman tupakkaa." Kampanja on käynnissä jokaisessa 27 EU-maassa, yhteensä 22 kielellä. Kampanjan nettisivuilla on tarjolla apua, neuvoja ja tukea tupakan lopettamiseen. Tarkoituksena on tuoda esille, että elämä on mukavampaa ilman tupakkaa. Sivulla on tietoa myös pakotupakoinnista sekä vinkkejä siitä, mitä asioita itseltään kannattaa kysyä, jos tuntee houkuttusta tupakanpolton aloittamiseen. Jos tupakoit, voit kirjautua sivuille sisään saadaksesi sähköpostitse säännöllisesti apua ja rohkaisua tupakanpolton lopettamiseen. Jo 4,2 miljoonaa ihmistä on vieraillut kampanjan verkkosivuilla. ■

Nikotiini aiheuttaa riippuvuutta. Nikotiini- ja tupakkariippuvuudesta on usein vaikea päästä irti. Mitä nuorempana aloitat, sitä todennäköisemmin tulet riippuvaiseksi.

Nuorten eurooppalaisten manifesti

Käy katsomassa, mitä sanottavaa 10 000:lla eurooppalaisella nuorella on tupakasta: www.help-eu.com/youthandtobacco

Enemmistö eurooppalaisista kannattaa tupakoinnin rajoittamista – 88% ihmisistä kannattaa tupakoimattomia toimistoja, työpaikkoja ja julkisia tiloja.

Lisätietoja:
www.help-eu.com

Lihavuus – modernin yhteiskunnan aikapommi

Lihavuusongelmasta puhutaan koko Euroopassa. Syy on yksinkertainen: ihmiset syövät enemmän kuin kuluttavat. Liikunta pitää tohtorin loitolla ja painon kurissa. Se on myös mainio stressin lievittäjä. Liiku ainakin tunti päivässä niin, että pulssi nousee. Älä siis jää odottelemaan hissiä seuraavan kerran, kun olet matkalla kerroksiin, vaan nouse portaat jalan.

Elinympäristömme edistää lihavuutta. Luontevia tilaisuuksia liikkumiseen on vähän ja ruokaa on tarjolla lähes kaikkialla ja ympäri vuorokauden. Lihavien kouluikäisten lasten osuus on noussut 1990-luvulta lähes 50% ja sen ennustetaan kaksinkertaistuvan vuoteen 2010 mennessä.

Lapsuusiän lihavuus lisääntyy nopeimmin Etelä-Euroopassa. Pohjois-Euroopassa ylipainoisia lapsia on 10%–20% ja Etelä-Euroopassa 20%–35%. Manner-Italiassa ja Sisiliassa peräti 36% yhdeksänvuotiaista on ylipainoisia tai lihavia, kun Espanjassa lapsista ja nuorista ylipainoisia on 27%. Kreetalla 12-vuotiaiden ylipainoisten osuus on puolestaan 39%.

Syön paljon pikaruokaa ja eineksiä. Tiedän, että se on pahasta, mutta minä myös urheilen pysyäkseeni terveenä. Ruoka ei ratkaise kaikkea – myös liikunta on tärkeää.
Antoine, 18

Täytä lautanen oikein

Terveellinen ateria syntyy niin sanotun lautasmallin avulla. Täytä puolet lautasesta kasviksilla ja neljäsnes perunalla, riisillä, pastalla tai muilla viljavalmisteilla. Viimeinen neljäsnes jää kala-, liha- tai munaruualle. Voit korvata sen kasvisruualla, joka sisältää palkokasveja, pähkinöitä tai siemeniä. Valitse ruokajuomaksi rasvatonta maitoa, piimää tai vettä. Lisäksi ateriaan kuuluu täysjyväleipää, jonka päällä on sipaisu pehmeää kasvirasvaveivettä. Hyvä jälkiruoka syntyy marjoista tai hedelmistä. ■

Lisätietoja terveellisestä ravinnosta:

www.pienipaatospaivassa.fi

www.mmm.fi/ravitusneuvottelukunta > Ravinto ja liikunta tasapainoon

Harkitsetko tatuointia?

Tatuointeja on tehty pitkään, ja joissakin kulttuureissa ne ovat osa perinnettä. Niihin liittyy kuitenkin riskejä, jotka on hyvä tiedostaa ennen tatuoinnin hankkimista. Tatuoinneista saattaa aiheutua ongelmia myös myöhemmissä elämänvaiheissa.

Terveysriskit

Tatuoinnissa väripigmentejä ja mustetta laitetaan ihon alle neulalla. Tähän liittyy kahdenlaisia riskejä: tulehdukset sekä muut riskit, kuten musteen aiheuttamat haitalliset reaktiot.

Tulehdukset

Iho on kehon ensisijainen suoja bakteereja ja viruksia vastaan. Koska tatuoinneissa tämä suoja rikotaan neuloilla, on tärkeää, että neulat ja muut välineet steriloidaan kunnolla. Muuten niissä olevat bakteerit tai virukset – HIV ja hepatiitti mukaan luettuina – siirtyvät suoraan kehoosi.

Haitalliset reaktiot

Musteet, joita käytetään tatuointivärien aikaansaamiseen, on tehty yhdisteistä, jotka voivat aiheuttaa allergioita tai muita vakavia reaktioita kuten tulehduksia, ihottumaa, ihonalaisia kyhmyjä, vahinkoja sisäelimille, arpia ja herkkyyttä auringonvalolle. Joidenkin tutkimusten mukaan tatuoinnit saattavat aiheuttaa ihosyöpää.

Ennen tatuoinnin ottamista

- *Selvitä tatuointien terveysriskit keskustelemalla lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattilaisen kanssa. Erityisen tärkeää tämä on, jos sinulla on herkkä iho tai jokin ihosairaus kuten ekseema.*
- *Pohdi, oletko valmis elämään tatuoinnin kanssa, kun nuoti vaihtuu.*
- *Tarkista tatuointistudion hygieenisuus ja turvallisuus ennen tatuoinnin hankkimista, samoin tatuojan ammattitaito ja kokemus.*
- *Alaselän tatuointi saattaa muodostua ongelmaksi synnytyksessä. Jotkut lääkärit eivät nimittäin anna turvallisuussyistä epiduraalipuudutusta alaselkään, jos siellä on tatuointi.*

Mitä jos haluat eroon tatuoinnista?

Vaikka tatuointi teetetäisiin steriileissä olosuhteissa, eikä siitä saataisi vakavia reaktioita, on yleistä, että jossain vaiheessa siitä halutaan eroon. Se voi olla vaikeaa ja kallista.

Tiesitkö?

Kuluttaja-asiamiehen mukaan tatuointia ei voi tehdä alle 18-vuotiaalle ilman huoltajan suostumusta. Jos yrittäjä tekee tatuoinnin alaikäiselle ilman huoltajan lupaa, huoltaja voi vaatia tatuoinnin hinnan palauttamista. Jos yrittäjä tekee tietoisesti selvästi alaikäiseltä vaikuttavalle tatuoinnin, huoltaja voi vaatia lisäksi vahingonkorvausta eli vähintäänkin tatuoinnin poistamisesta aiheutuvien kulujen korvaamista.

Onnistunutkin tatuointi saattaa alkaa haalistua ja näyttää epäselvältä. Alun perin trendikäs tatuointi voi alkaa ajan myötä tuntua vanhanaikaiselta ja nololta. Se myös muuttuu, kun vanhenet ja kehosi muuttuu. Siksi voi olla hyvä kysyä ennen tatuoinnin hankkimista ihmisiltä, joilla on ollut monia vuosia tatuointi, tekisivätkö he saman uudelleen, jos voisivat valita.

Tatuoinnin voi poistaa laserleikkauksella. Se kuitenkin vaatii useita hoitokertoja ja on huomattavan kallista. Tatuoinnin täydellinen poistaminen ilman arpia voi olla mahdotonta. ■

Lisätietoja:

http://ec.europa.eu/consumers/cons_safe/news/eis_tattoo_risk_052003_en.pdf
www.cfsan.fda.gov/~dms/cos-204.html
http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/sccp/docsthtml/sccp_out108_en.htm

Luonnon monimuotoisuus on yhä enemmän uhattuna. Terveet ekosysteemit ovat kaiken elämän perusta, ja siksi monimuotoisuuden katoaminen vaikuttaa elämäämme konkreettisesti. Monet itsestään selvinä pitämämme asiat, kuten puhdas vesi, raikas ilma ja hyvä ruoka saattavat kadota uhanalaisten lajien mukana.

Biodiversiteetti tarkoittaa luonnon monimuotoisuutta. Se tekee planeetastamme asuttavan. Monimuotoisuuden katoaminen on tällä hetkellä yksi suurimmista maapallon kohtaamista haasteista. Monimuotoisuutta uhkaavat ilmastonmuutos, rakentamisen ja tehoaalouden aiheuttama luonnollisen elinympäristön katoaminen, saasteet sekä metsien, merten, järvien ja maaperän liikkahödyntäminen.

Luonnon monimuotoisuus on uhattuna paljon lähempänäkin kuin Amazonin sademetsissä tai Afrikassa. Myös Suomessa on elinympäristöjä, joiden eläimet ja kasvit ovat uhanalaisia. Jotkut lajeista ovat kuolleet jo sukupuuttoon. Pohjoismaissa suurin uhka luonnon monimuotoisuudelle on maankäyttö. Ekosysteemejä ja maisemia pirstotaan ja yksipuolistetaan esimerkiksi rakentamalla ja intensiivisellä maa- ja metsätaloudella. Myös vesistöjä kuormitetaan ja kalavaroja hyödynnetään kantojen romahduspisteeseen asti.

Kuinka suuri ongelma on?

Euroopassa asuu noin 200 000 eläin- ja kasvilajia. Monet niistä ovat uhanalaisia, kuten 52% makeanveden kalalajeista, 45% matelijoista, 42% kotoperäisistä nisäkkäistä, 30% sammakkoeläimistä ja 43% lintulajeista.

Avomerellä turska, kolja ja ruijanpallas ovat uhanalaisia. Myös monet kasvit ovat uhanalaisia. Kasveista voitaisiin saada uusia lääkkeitä, mutta jollei katoamista saada loppumaan, emme koskaan saa tietää, kuinka hyödyllisiä ne saattaisivat olla.

© Claudia Meyer

Lisätietoa:

www.ymparisto.fi/lumonet

http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

Vieraslaajien hyökkäys

Euroopan biodiversiteettiä uhkaa muista maanosista peräisin olevien eläinten ja kasvien valtaus. Näitä vieraslajeja on tuotu Eurooppaan joko tahattomasti tai tarkoituksella moniin eri tarkoituksiin, esimerkiksi maa- ja metsätalouden tarpeisiin. Jotkut näistä lajeista leviävät niin laajalle, että ne vahingoittavat Euroopan luonnon monimuotoisuutta.

Kun ihmiset ja tavarat liikkuvat entistä enemmän ympäri maailmaa, vierasperäiset lajit leviävät Euroopassakin entistä enemmän. Jokiravut, minkit ja kyhmyjoutsenet ovat esimerkkejä vierasperäisistä lajeista, jotka kilpailevat alkuperäisten lajien kanssa. Eksoottiset kalalajit ovat asuttaneet monet eurooppalaiset joet, järvet ja purot ja vahingoittaneet makeanveden ekosysteemejä.

Leviävät kasvit ovat iso ongelma. Jättiputki tunnetaan lähes kaikissa Euroopan maissa. Se tuotiin koristekasviksi Eurooppaan läntisestä Aasiasta 1700-luvulla. Jättiputki leviää nopeasti ja kilpailee elintilasta kotimaisten kasvilajien kanssa. Se on uhka myös terveydelle, sillä auringonvalossa sen erite aiheuttaa kipeitä rakkuloita.

Leviävät vieraslajit aiheuttavat myös taloudellista haittaa, sillä vierasperäisillä tuhoeläimillä voi olla tuhoisa vaikutus viljelykasveihin. Vieraslajien hävittäminen voi tulla hyvin kalliiksi.

Tiedän, että biodiversiteetin säilyttäminen on tärkeää, mutta minulla ei rehellisesti sanottuna ole aikaa tehdä asialle paljoakaan.
Tatiana, 20

Leviävien vieraslajien ongelman hoitaminen on tärkeää. EU:n LIFE+ -ohjelma rahoittaa projekteja, jotka hävittävät ja kontrolloivat vieraita lajeja.

Lisätietoja:

http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

Mitä väliä biodiversiteetillä on?

Luonnon monimuotoisuuden häviäminen merkitsee muutakin kuin kauniiden maisemien, eläinten ja kasvien katoamista. Se on tärkeää myös taloudellisen hyvinvoinnin, turvallisuuden ja terveyden kannalta. Yli 25% lääkkeitä on syntynyt biodiversiteetin ansiosta. Kaupunkien viheralueet viilentävät kuumaa kaupunki-ilmaa, vaimentavat melua ja lisäävät viihtyvyyttä. Maataloudellekin biodiversiteetti on tärkeä, sillä jos ravinnontuotanto perustuu vain muutamiin viljelylajeihin, tuholaiset ja taudit leviävät helpommin.

Se mikä vahingoittaa eläimiä, vahingoittaa myös ihmisiä. Emme vain tajua tätä.
Nadia, 20

Biodiversiteetti vähentää ilmastonmuutoksen vaikutuksia

Euroopan biodiversiteetin suojeleminen voi auttaa vähentämään ilmastonmuutoksen vaikutuksia. Hyväkuntoiset ekosysteemit pystyvät esimerkiksi rajoittamaan kasvihuonekaasuja, koska metsät, suot ja muut kasvupaikat varastoivat hiiltä.

Terveet ekosysteemit voivat myös suojata luonnonkatastrofeilta, joita ilmastonmuutos pahentaa. Esimerkiksi rannikon kosteikot voivat suojata hurrikaanien aikaansaamilta aalloilta. Valuma-alueiden tiheä kasvillisuus sekä tulvamaiden ekosysteemit voivat vähentää jokitulvia.

Mitä ongelmalle tehdään?

Useimmat maailman maat ovat sitoutuneet vähentämään luonnon monimuotoisuuden katoamista vuoteen 2010 mennessä. EU:n optimistinen tavoite on lopettaa biodiversiteetin katoaminen kokonaan.

Osa tätä sitoumusta on EU:n Natura 2000, joka suojelee kokonaisia ekosysteemejä ja elinympäristöjä yli 26 000 paikassa Euroopassa. Näiden alueiden yhdistetty pinta-ala on suurempi kuin EU:n suurimman maan, Ranskan pinta-ala. EU suojelee myös meriä ja on kehittänyt merialueiden suojelustrategian.

Elinympäristöjen suojelua

EU pyrkii suojelemaan osana Natura 2000 -ohjelmaa monia elinympäristöjä kosteikoista ja kukkakedoista laajoihin jokisuihin, metsiin ja luolastoihin. Natura 2000 -alueita on ympäri Eurooppaa Kanariansaarilta Suomeen. Ne kattavat noin 20% Euroopan pinta-alasta. Valtava määrä kasveja ja eläimiä hyötyy ohjelmasta – mukaan lukien maakotkat, flamingot ja ilveksset.

Mitä voit itse tehdä Euroopan biodiversiteetin säilyttämiseksi?

- Paranna omaa luonnon tuntemustasi. Samalla opit biodiversiteetistä ja sen merkityksestä.
- Ruoki lintuja talvella. Talviruokintaa pitäisi jatkaa yhtäjaksoisesti aina siihen asti kunnes keväällä maa on paljas ja sula.
- Jätä osa puutarhastasi luonnontilaan.
- Suosi biologista torjuntaa ja lannoitusta puutarhanhoidossa. Vältä kemiallisia torjunta-aineita.
- Poimi uhanalaisia kukkia vain silmilläsi.
- Kompostoi. Kompostin käyttö parantaa puutarhan maaperän laatua.
- Valitse luontoystävällinen harrastus. ■

Tiesitkö?

Jos maailman kaikki kuusi miljardia ihmistä eläisivät ja kuluttaisivat kuten eurooppalaiset, tarvitsisimme kolme maapalloa elättääksemme itsemme.

Lisätietoja:

www.wwf.fi

www.luontoon.fi

www.sll.fi

http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

Jätä maapallo hyväkuntoisena tuleville polville

Pääsyy maapallon tilan heikkenemiseen on nykyisenkaltainen kulutus ja tuotanto. Näiden muuttaminen kestävämpään suuntaan on sekä kuluttajien että tuottajien vastuulla.

Seuraavan kerran kun olet ostamassa jotakin, pysähdy hetkeksi ja kysy itseltäsi, tarvitsetko kyseistä tavaraa todella. Jos vastaus on kyllä, mieti vielä, voisitko ostamisen sijaan lainata, vaihtaa tai vuokrata sen. Ompelemalla tai nikkaroimalla itse saat yleensä juuri sellaisen tavarankuuden kuin haluat, ja ympäristö kuormittuu vähemmän.

Punnitse valintojasi

Vastuullinen kuluttaminen on valintojen tekemistä ja asioiden punnitsemista. Hehkulamput ovat halvempia kuin energiansäästölamput, mutta säästölamput tulevat käytössä halvemmiksi. Ne voivat kestää jopa 10 kertaa pidempään kuin perinteiset sähkölamput.

Kun kulutat vähemmän, säästät rahaa ja ympäristöä, mutta myös sillä, mitä ja miten kulutat, on merkitystä. Palvelukuormittavat ympäristöä vähemmän kuin tavarat. Tavaroidenkin ympäristökuormituksessa on eroja. Valmistajilta ja maahantuojilta kannattaa vaatia vastuullista tuottamista, tuotantojätteen hävittämistä ja kierrätystä.

Katso myös, miten tavarasi pakkaat. Banaanit eivät tarvitse muovipussia, ja kaupassa kannattaa pitää mukana kankaista ostoskassia. Suosi uudelleenkäytettäviä pakkauksia ja jätä ylipakatut tuotteet kaupan hyllylle.

Lisätietoa:

www.kuluttajavirasto.fi > Eko-ostajan opas
www.ymparisto.fi/mittatikku
http://ec.europa.eu/environment/eussd/escp_en.htm
www.unep.fr/pc/sustain/
http://ec.europa.eu/environment/wssd/scp_en.htm

Fiksu kolmipyöräinen

Joukko eurooppalaisia tiedemiehiä on kehittänyt *Clever car*-nimisen (Compact Low Emission Vehicle for Urban Transport) kulkuvälineen turvallisuutta ja ympäristöstä silmälläpitäen. Tulos: virtaviivainen, kolmipyöräinen auto, joka on varustettu yksisylinterisellä moottorilla (kuutiotilavuus 213 cc), joka toimii paineistetulla maakaasulla (CNG) ja kiihdyttää Cleverin nollassa 60 kilometriin tunnissa alle seitsemässä sekunnissa. Cleveriin mahtuu kaksi ihmistä, siten että matkustaja istuu ajajan takana. Messuilla autoa kokeilleiden mukaan sitä on myös hauska ajaa.

Katso demo osoitteessa:

www.clever-project.net/gb/gb_design_sketches.htm

En osta ympäristöystävällisiä tuotteita, koska en ole koskaan ostanut niitä enkä tiedä, mitä odottaa niiltä. En ole varma, ovatko ne yhtä hyviä kuin tavalliset tuotteet – kyse on tottumuksesta.
Kim, 20

Ostan ympäristöystävällisiä tuotteita niin paljon kuin mahdollista, ja yritän saada myös vanhempani ostamaan niitä – mutta yritän myös olla käyttämättä liikaa rahaa.
Barbara, 19

Tiesitkö?

Mikä on ekologinen jalanjälkesi? Oletko koskaan miettinyt, kuinka paljon elämäntyyliisi rasittaa luontoa? Mittaamalla ekologisen jalanjälkesi voit arvioida, kuinka paljon vettä ja tuottavaa maata tarvitset kulutuksesi ylläpitämiseen ja siihen, mitä heität roskiin. Vastaa 15 kysymykseen verrataksesi ekologista jalanjälkeäsi muiden ihmisten kulutukseen ja maapallon resursseihin. Testaa ekologinen jalanjälkesi osoitteessa:

www.earthday.net/Footprint/index.asp

Mitä on kestävä kulutus ja tuotanto?

Vuoden 2002 Kestävän kehityksen kokouksessa Johannesburgissa useiden maiden hallitukset sopivat keskenään edistäväänsä kymmenvuotisia ohjelmia, jotka nopeuttavat muutosta kohti kestävää kehitystä ja tuotantoa.

Kokouksessa päädyttiin siihen, että kestävä tuotanto ja kulutus merkitsee talouskasvua, jossa kunnioitetaan ympäristön asettamia rajoja, löydetään tapoja minimoida luonnolle aiheutuvat haitat ja opitaan käyttämään maapallon resursseja kestävällä tavalla. Haaste ei rajoitu vain joihinkin maihin tai alueisiin, vaan se koskee koko maailmaa. ■

Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutos on yksi suurimmista haasteistamme. Jollempi toimi heti, maapallo vahingoittuu vakavasti. Se taas muuttaa olennaisesti tapaamme elää.

Sadan viime vuoden aikana maapallon lämpötila on noussut 0,74 asteella. Se ei vaikuta paljolta, mutta on otettava huomioon, että 1900-luku oli lämpimin vuosisata kautta aikojen ja 90-luku lämpimin vuosikymmen viimeiseen tuhanteen vuoteen. Lämpeneminen jatkuu. 11 kuuminta vuotta on ollut 12 viimeisen vuoden aikana.

Hallitustenvälinen ilmastonmuutospaneeli – YK:n elin, joka kokoaa yhteen tuhansia ilmastoasiantuntijoita ympäri maailman – ennustaa, että vuoteen 2100 mennessä maapallon keskilämpötila nousee todennäköisesti vielä 1,8 asteella ja mahdollisesti jopa 6,4 asteella.

Tiesitkö?

1,8°C:n, 4°C:n tai 6.4 celsiusasteen lämpötilannousu ei kuulosta kauhean suurelta, mutta viimeisen jääkauden aikaan, 11 500 vuotta sitten, maapallon keskilämpötila oli 5°C alle nykylämpötilan. Silloin suurinta osaa Eurooppaa peitti paksu jääkerros.

Mikä ilmastonmuutoksen aiheuttaa?

Viime kädessä kyse on elämäntavoista, erityisesti kehittyneillä ja rikkailla alueilla kuten Euroopassa ja Yhdysvalloissa. Liikennejärjestelyt, voimalat, jotka lämmittävät kotimme ja tuottavat energiaa, tehtaat, jotka tuottavat ostamamme tavarat ja maatalous, joka tuottaa ruokaa – kaikki nämä tuottavat valtavia määriä kasvihuonekaasuja ja edistävät näin ilmastonmuutosta. Luontaiset kasvihuonekaasut auttavat meitä pitämään planeettamme lämpimänä, mutta kun ihminen tuottaa kasvihuonekaasuja yhä enemmän, lämpötila nousee liikaa.

Ilmastonmuutoksen vaikutus

Ilmastonmuutoksella on suuri vaikutus jokaisen elämään.

- Mannerjää sulaa. Jotkut tutkijat arvioivat, että jos Grönlannin jääpeite sulaa, mikä voi tapahtua seuraavien parinsadan vuoden aikana, merenpinta voi nousta jopa seitsemällä metrillä. Merenpinnannousu ei uhkaa ainoastaan rannikolla asuvia, vaan se myös tuhoaa maanviljelysmaata ja makeanveden varastoja.
- Ilmastonmuutos voimistaa äärimmäisiä sääolosuhteita – myrskyjä, tulvia, kuivuutta ja lämpöaaltoja.
- 1,2 miljardilla ihmisellä ei ole nykypäivänä puhdasta juomavettä. Jos maapallon lämpötila nousee edelleen, 2,4–3,1 miljardia ihmistä lisää tulee kärsimään vesipulasta.
- Jos lämpötila nousee 2,5 asteella, nykyisten aliravittujen lisäksi 50:ttä miljoonaa ihmistä saattaa uhata nälkään kuoleminen.
- Trooppiset taudit kuten malaria saattavat levitä pohjoiseen, vaarantaen 210 miljoonan ihmisen hengen.
- Kuumin tähän saakka mitattu kesä oli vuonna 2003. Euroopan lämpöaallon seurauksena kuoli 35 000 ihmistä elokuun kahden ensimmäisen viikon aikana. Lämpöaalto myös sytytti valtavia metsäpaloja ja aiheutti maataloudelle 10 miljardin euron tappiot. Vuoteen 2070 mennessä Eurooppaa saattaa kohdata samanlainen lämpöaalto joka toinen vuosi.
- Kaikki eläimet ja kasvit eivät selviydy lämpötilavaihteluista. Erään tutkimuksen mukaan ilmastonmuutos saattaisi tuhota kolmanneksen maailman eläin- ja kasvilajeista vuoteen 2050 mennessä. Kylmissä elinympäristöissä elävät eläimet – jääkarhut, hylkeet, mursut ja pingviinit – ovat erityisen haavoittuvia.
- Ilmastonmuutos voi laukaista alueellisia konflikteja, nälänhätää sekä ruoan, veden ja polttoaineen perässä kulkevia pakolaisvirtoja.

Pieniä mutta merkityksellisiä valintoja

Pienillä valinnoilla saadaan aikaan suuria muutoksia. Näin voit auttaa hidastamaan ilmastomuutosta:

- Älä jätä televisiotasi, tietokonettasi tai stereoitasi standby-tilaan. TV käyttää 45% energiastaan lepotilassa.
- Käytä energiatehokkaita lampuja. Laita valot pois päältä, kun menet ulos. Se säästää energiaa ja rahaa.
- Älä jätä kännykkäsi laturia pistokkeeseen, kun puhelin on latautunut. Jos jätät, 95% sähköstä menee hukkaan.
- Ole tarkka kokki. Pidä kansi kattilan päällä, kun keität vettä. Valitse oikeankokoinen kattila suhteessa liedn levyyyn. Säädä liedn tehoa tarpeen mukaan.
- Säästä kuumaa vettä käymällä nopeasti suihkussa ennemmin kuin kylvyssä – suihkussa kuluu neljä kertaa vähemmän energiaa.
- Autot tuottavat 12% EU:n hiilidioksidipäästöistä. Käytä mahdollisuuksien mukaan julkisia kulkuneuvoja. Pyöräillen ja kävellen säästät myös rahaa ja pidät huolta terveydestäsi.
- Lentäminen on maailman nopeimmin kasvava hiilidioksidipäästöjen aiheuttaja. Harkitse loman viettämistä kotimaassa tai tutustu Eurooppaan junalla.
- Mieti ennen kuin printtaat. Tarvitsetko paperikopion? Käytä paperin molemmat puolet. ■

Viimeaikaiset luonnonkatastrofit ovat saaneet aikaan sen, että olen aiempaa tietoisempi ilmastomuutoksesta. On harmi, että ylikulutus saastuttaa ympäristöä.
Antoine, 18

Lisätietoa:

www.climatechange.eu.com
http://ec.europa.eu/environment/climat/home_en.htm
www.ilmasto.org
www.fmi.fi > Tutkimus > Ilmasto ja sen muutos

Vähennä, käytä uudelleen, kierrätä

Jokaisella suomalaisella on kodissaan tuhansia tavaroita ja vaatekappaleita. Niiden valmistamiseen kuluu keskimäärin kolme tonnia luonnonvaroja henkeä kohden joka vuosi. Luontoa voi säästää ja jätteitä vähentää omilla valinnoillaan.

Pelkästään EU:ssa tuotetaan vuosittain 1,3 miljardia tonnia jätettä. Arvioiden mukaan tuotamme vuoteen 2020 mennessä 45% enemmän jätettä kuin vuonna 1995. Eniten luontoa kuluu sähkö- ja elektroniikkalaitteiden valmistamiseen ja käyttöön – melkein puolet koko kodin tavaroiden vuosikulutuksesta. Laitteissa tarvitaan metalleja, ja niitä tuottavat kaivokset pilaavat ympäristöä, usein kehitysmaissa. Suuria määriä luontoa kuluu myös vaatteisiin ja paperitavaraan. Ruoasta ympäristöä kuormittavat eniten liha ja kasviuonnetuotteet.

Mitä voit tehdä?

Jätteen vähentäminen ei merkitse köyhäilyä. Voit vähentää jätettä ostamalla fiksusti ja käyttämällä rahaa ennemmin palveluihin kuin tavariin.

- Osta ympäristömerkittyjä tuotteita.
- Vältä kertakäyttöisiä pakkauksia – eurooppalaiset tuottavat joka vuosi pakkajätettä neljän tuhannen Eiffel-tornin painon verran.
- Kierrätä silloin kun kertakäyttöpakkauksia ei voi välttää. Yhden alumiinisen limsatölkin kierrättäminen, sen sijaan, että valmistettaisiin uusi purkki, säästää energiaa niin paljon, että sillä voisi käyttää 10 tuntia kannettavaa tietokonetta.
- Oletko arvioinut, montako tavaraa sinulla on? Kuinka suuri osa niistä on todella käytössä? Miten turhan tavarain kertymistä voisi välttää? ■

Mitä on freecycling?

Freecycling on voittoa tavoittelematon, ruohonjuuritason liike, jonka jäsenet haluavat kierrättää turhat tavaransa mieluummin kuin heittää ne pois. Freecycling-verkostoja syntyy joka puolella maailmaa. Suomessa niitä on jo muutamalla paikkakunnalla. Harkitse freecycling-verkostoon liittymistä tai verkoston perustamista alueellesi.

www.freecycle.org

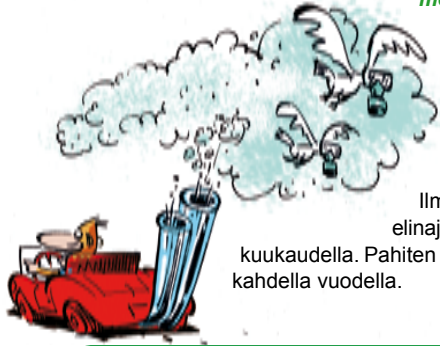
Lisätietoa:

www.sil.fi > Luonto ja ympäristö > Kulutus ja jäte
www.paperinkerays.fi
www.kierratyskeskus.fi

Puhdasta ja raikasta ilmaa

Puhdas ilma on olennaista kaikkien ihmisten terveyden kannalta. Teollisuuden ja liikenteen aiheuttamalla ilmansaasteilla on valtava merkitys kaupunkialueiden ihmisten hyvinvoinnille. 80% eurooppalaisista asuu kaupunkialueilla.

Ilmansaasteet aiheuttavat muun muassa astmaa ja erilaisia allergioita. Ilmansaasteisiin kuolee Euroopassa noin 370 000 ihmistä vuodessa. Ilmansaasteet alentavat meidän kaikkien elinajanodotettamme keskimäärin kahdeksalla kuukaudella. Pahiten saastuneilla alueilla elinajanodote alenee kahdella vuodella.

Mitä teemme ilman saastumiselle?

Ilman saastumista aiheuttaa teollisuus, liikenne, energiantuotanto ja maatalous. Myös kotitaloudet saastuttavat ilmaa. EU on tehnyt työtä ilmansaasteiden vähentämiseksi, ja EU-alueella varsinkin happamoittavien yhdisteiden ja raskasmetallien päästöt ovat vähentyneet dramaattisesti. Merkittäviä parannuksia ei kuitenkaan ole tapahtunut vuoden 2000 jälkeen ja ilman saastuminen, varsinkin suuret hiukkaspitoisuudet, vahingoittavat terveyttämme ja ympäristöä. Euroopan komissio on ehdottanut toimenpiteitä, jotka parantavat ilmanlaatua lähivuosikymmeninä. Esimerkiksi vuoteen 2009 mennessä kaikissa diesel-autoissa pitää olla hiukkaspäästösuodatin.

Saasteiden vaikutuksia

- *Astma, hengityselinten sairaudet ja jopa ennenaikainen kuolema.*
- *Happamoituminen – hapan laskeuma vahingoittaa metsiä, jokia, järviä ja historiallisia rakennuksia.*
- *Rehevöityminen. Typpilaskeuma rehevöittää metsiä ja vesistöjä.*

Näin voi vähentää saastumista

- Pyöräile tai kävele aina kun voit.
- Käytä julkisia kulkuneuvoja tai kimpakyytejä.
- Avotulen savu – takkatuli, roskien, kokon tai nuotion polttaminen – saastuttaa ilmaa ja voi sisältää myrkyllisiä aineita kuten dioksiineja. ■

© CE - P-012491 / 00-07

Lisätietoja:

<http://ec.europa.eu/environment/air/index.htm>
www.greenfacts.org
www.heli.fi > Ilma > Ilmansaasteiden terveyshaitat

Riittääkö vesi?

Vaikka Suomessa riittääkin puhdasta juomavettä, maailmanlaajuisesti sitä on saatavilla yhä vähemmän. Vedensaantiin liittyvät kysymykset saattavat pitää sisällään jopa väkivaltaisen konfliktin siemenen.

Alle prosentti maailman vedestä on sellaista, jota ihminen voi käyttää ravinnossaan. Yli 1,2 miljardilla ihmisellä, melkein viidenneksellä maapallon asukkaista, ei ole puhdasta juomavettä. Jos nykytrendi jatkuu, vuoteen 2025 mennessä yli 3 miljardia ihmistä kärsii asiantuntijoiden mukaan vesipulasta.

Euroopassa riittää yleensä vettä juotavaksi, tosin Etelä-Euroopassa on vesipulaa laajoilla alueilla. Ilmastonmuutoksen odotetaan pahentavan tilannetta Euroopassa. Kuivat kaudet ovat yleistyneet viimeisten 50 vuoden aikana. Kaikesta Euroopassa käytetystä vedestä 44% käytetään maataloudessa. Etelä-Euroopassa luku on vieläkin suurempi, yli 67%.

Noin 35% Euroopan vedestä saadaan pintavesistä – järvestä ja joista. Siitä viidennes on uhattuna saastumisen takia. Loput 65% Euroopan vedestä saadaan pohjavesistä.

Mitä sinä voit tehdä?

- Juo pullottua vettä vain silloin, kun puhdasta vesijohtovettä ei ole saatavissa.
- Käy suihkussa kylvyn sijaan. Käännä hana kiinni hampaiden harjauksen ajaksi. Jos kaikki eurooppalaiset tekisivät niin, säästyisi niin paljon vettä, että se riittäisi 6 000 täysimittaisen uima-altaan täyttämiseen.
- Tarkista hanojen kunto – jos hana vuotaa, kuluu päivässä 25 litraa vettä hukkaan. Ongelma ratkeaa yleensä pienellä rahalla, uusimalla tiivisterengas.
- Säästä sadevettä – voitko kerätä sadevettä säiliöön tai ämpäreihin, jotka keräävät talon viemäreihin kerääntyvän sadeveden? Kerättyä vettä voi käyttää puutarhassa tai auton pesuun. ■

Lisätietoja:

<http://ec.europa.eu/environment/water/index.html>
www.worldwaterday.org
www.ymparisto.fi/vesivarjojenkaytto

EU kaupankävijänä

EU on yksi maailman kauppamahdeista. Sillä on osuutensa maailmankaupasta ja se tuottaa neljänneksen maailman vauraudesta.

EU on globaalilla tasolla mukana esimerkiksi konfliktien ehkäisyssä, rauhaturvaamisessa, jälleenrakentamisessa, kansainvälisissä kauppaneuvotteluissa, humanitaarisen avun antamisessa, ympäristöasioissa ja terrorisminvastaisessa toiminnassa. EU on myös maailman suurin kehitysavun antaja.

Köyhyyden ehkäisy luo turvallisuutta

Köyhyydellä on monia kielteisiä seurauksia. Se voi johtaa ihmisoikeusloukkauksiin, väkivaltaan ja terrorismiin. Ne puolestaan vaikuttavat myös meihin eurooppalaisiin. Ympäristökatastrofitkaan eivät pysähdy maiden rajoille. Köyhien maiden taloudellinen tukeminen auttaa apua vastaanottavia maita, mutta kehitysavun antaminen tekee myös omasta elämästämme turvallisempaa.

EU edistää kansainvälistä talouskasvua. Avoin yhteiskunta ja vapaat markkinat ovat tässä avainasemassa.

Tiesitkö?

EU-maissa on lähes 500 miljoonaa asukasta. Unionin alueella on Kiinan ja Intian jälkeen maailman kolmanneksi eniten asukkaita.

Kauppasuhteita perustamassa

Kuusi EU:n alkuperäistä jäsenmaata (Ranska, Länsi-Saksa, Italia, Belgia, Alankomaat ja Luxemburg) päättivät vuonna 1957 vapauttaa keskinäisen kauppansa ja hoitaa yhteisesti kauppasuhteitaan unionin ulkopuolisiin valtioihin. Perustajamaat päättivät tuolloin myös avustaa entisiä siirtomaitaan.

EU:hun on myöhemmin liittynyt uusia jäsenmaita, ja unioni on lisännyt tehtäviään. Se on määritellyt uudelleen suhteensa muuhun maailmaan ja kansainvälisiin organisaatioihin. Nyt EU hoitaa ulkosuhteitaan yhteisön ulkoisen kauppapolitiikan avulla.

Euroopan unioni on mukana Maailman kauppajärjestössä (WTO) asettamassa sääntöjä kansainväliselle kaupalle. EU:lla on myös kahdenvälisiä kauppasopimuksia yksittäisten maiden ja alueiden kanssa. EU yrittää helpottaa kehittyvien maiden tuotteiden pääsyä markkinoille ja pyrkii edistämään kehitystä kauppasuhteiden kautta.

Kehitysapu kohdistui alun perin Afrikkaan, mutta 1970-luvulla sitä laajennettiin Aasiaan, Latinalaiseen Amerikkaan sekä Välimeren eteläisiin ja itäisiin maihin. Tuolloin EU alkoi myös antaa humanitaarista apua luonnonkatastrofien ja ihmisen aiheuttamien onnettomuuksien uhreille ympäri maailmaa.

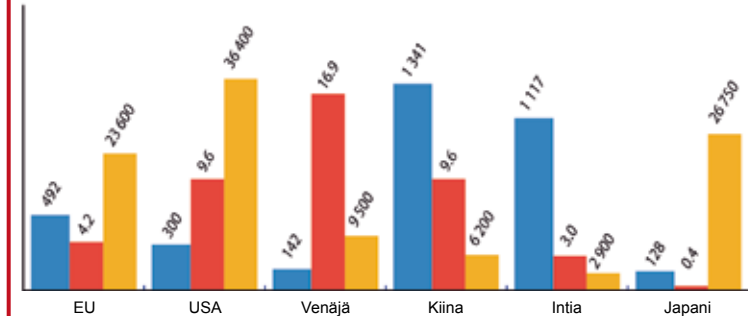
Tiesitkö?

EU:n viime aikoina solmimat kauppaja avustussopimukset vaativat sopimuskumppanimaita sitoutumaan siihen, että ne eivät lisää joukkotuhohaseita. Everything But Arms -hanke takaa vähiten kehittyneiden maiden tuotteille verovapaan pääsyn markkinoille, ei kuitenkaan aseille ja sotateollisuuden varusteille. Ainoastaan banaanien, riisin ja sokerin kauppaa ei ole vielä kokonaan vapautettu.

EU muihin verrattuna

- Väestö**
Miljoonaa v. 2006
- Koko**
Maapinta-ala (1 000 000 km²)
- Varallisuus**
€ OVS / henkilö v. 2006

Kauppa edistää talouskasvua

EU on maailman suurin kaupankävijä. Sen osuus maailman tuonnista ja viennistä on noin 20%. Euroopan suurin kauppakumppani on USA, ja seuraavaksi suurimmat kauppakumppanit ovat Kiina ja Venäjä. Yli Atlantin suuntautuvat kauppavirrat ovat arvoltaan noin 400 miljardia euroa vuodessa.

EU:n sisäinen vapaakauppa on luonut yhtenäisen Euroopan markkina-alueen, jossa ihmiset, tavarat, palvelut ja pääoma liikkuvat vapaasti. EU on vaatinut kaupan maailmanlaajuisista vapauttamista, koska siitä hyötyisivät sekä rikkaat että köyhät maat. Toisaalta kauppasanktiot ovat myös EU:n ulkopolitiikan väline. Unioni voi esimerkiksi rajoittaa tai jähdyttää kaupan sellaisen maan kanssa, joka rikkoor ihmisoikeuksia.

Kehitysapu ja kaupankäynti

Yli miljardi ihmistä maailmassa elää eurolla tai alle eurolla päivässä. Kolmannes heistä asuu Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa.

Kaupankäynnin edistäminen ja markkinoiden avaaminen on tärkeä osa EU:n kansainvälistä kehitysstrategiaa. Toinen tärkeä osa sitä on köyhien maiden nostaminen köyhyydestä suoralla teknisellä ja taloudellisella tuella.

EU ja sen jäsenmaat antavat yli 56% tärkeimpien teollisuusmaiden antamasta virallisesta kehitysavusta. Vuonna 2006 EU:n kehitysavun kokonaisarvo oli 47 miljardia euroa, mikä tekee lähes 100 euroa kansalaista kohden. USA:ssa luku on 53 euroa kansalaista kohden ja Japanissa 69 euroa.

Lisätietoja:
www.wto.org

EU:n humanitaarisen avun periaatteet

Apua annetaan maailman ongelma-alueille eikä siihen liity vaatimuksia. Ei ole merkitystä, onko onnettomuus ihmisen aiheuttama vai luonnonmullistus. Tarkoituksena on saada ihmisille apua niin nopeasti kuin mahdollista, riippumatta heidän rodustaan, uskonnostaan tai maan hallituksen poliittisesta vakaumuksesta.

EU:n humanitaarisen avun osasto (ECHO) perustettiin vuonna 1992. Siitä lähtien se on toimittanut välttämättömiä tarvikkeita ja ensiaputarvikkeita yli sataan maahan. ECHO rahoittaa yli 700 miljoonan euron budjetistaan lääkintäryhmiä, miinanraivausasiantuntijoita, kuljetuksia, viestintää, ruoka-apua ja logistista tukea.

Lisätietoja: http://ec.europa.eu/echo/index_en.htm

Kaupankäynnin pelisäännöt

Kauppaa säätelevien, yhteisesti sovittujen sääntöjen täytyy päteä kaikkiin osapuoliin ja olla läpinäkyvät. EU tukee Maailman kauppajärjestöä WTO:ta, joka edistää kaupan vapauttamista ja joka varmistaa että järjestön 151 jäsenmaata saavat markkinoilla reilun kohtelun. WTO:lla on myös riitojen sovittelumenettely. ■

Lisätietoja EU:n roolista:
<http://ec.europa.eu/publications/>

Puhdasta juomavettä kaikille

Vesipula ja puutteellinen viemäröinti muodostavat vakavan terveysriskin. Ainakin kolmannes kehittyvien maiden asukkaista on vailla puhdasta juomavettä. Maailmassa on vuosittain noin 4 miljardia ripulitapausta, joista 2,5 miljoonaa johtaa kuolemaan. Uhreista enemmistö on alle viisivuotiaita lapsia. Noin 6 000 lasta kuolee päivittäin ripulin aiheuttamaan nestehukkaan.

Afrikkalaiset ja eurooppalaiset tiedemiehet ja tutkijat tekevät yhteistyötä EU:n rahoittamassa SODIS-projektissa, joka osoittaa, että juomaveden desinfiointi auringonvalon avulla toimii. Tutkijat ovat havainneet, että auringonsäteet tuhoavat mikro-organismeja, jotka aiheuttavat veden avulla leviäviä tauteja. Veden desinfiointi on melkein liian yksinkertaista ollakseen totta. Saastunut vesi kaadetaan vain läpinäkyviin muovipulloihin ja laitetaan se auringonvaloon kuuden tunnin ajaksi. Siinä kaikki.

Lisätietoja: www.rcsi.ie/sodis

Euroopan integraatiokehitys on saanut aikaan rauhan ja vakauden aikakauden Euroopan historiassa. Maiden välillä on entistä tiiviimmät kytkökset. Tämän on nähty ehkäisevän sotia. Tänä päivänä Eurooppa kohtaa kuitenkin uusia haasteita ja uhkia.

EU:n yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa on kehitetty 1970-luvulta lähtien asteittain. Kehittäminen vauhdittui kahdessa keskeisessä sopimuksessa. Maastrichtin sopimuksessa vuonna 1992 perustettiin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskeva EU:n toinen pilari. Vuonna 1997 tehdyllä Amsterdamin sopimuksella lujitettiin ulko- ja turvallisuuspolitiikan välineitä ja päätöksentekomenettelyjä.

Tiesitkö?

Vuodesta 1990 lähtien yli neljä miljoonaa ihmistä on kuollut konflikteissa ympäri maailman – 90% heistä siviilejä. 1990-luvun seitsemän suurimman konfliktin hoitaminen maksoi kansainväliselle yhteisölle 200 miljardia euroa. EU pyrkiikin toimimaan tehokkaammin, jotta konflikteja ei pääsisi syntymään.

EU hoitaa turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaansa sotilaallisella kriisinhallinnalla, siviilikriisinhallinnalla ja konfliktinestolla. EU voi lähettää konfliktin estämiseksi nopean toiminnan joukkoja jo varhaisessa vaiheessa, kun kriisi on vasta kehittymässä.

Lisätietoja:

http://ec.europa.eu/external_relations/cfsp/intro/index.htm

Euroopan keskeiset uhkakuvat

Perinteinen käsitys alueellisesta puolustuksesta on vanhentunut. Nykypäivän turvallisuusuhkat ovat laajamittaisia ja usein vaikeasti ennustettavia.

EU:n turvallisuusstrategia nimeää seuraavat turvallisuusuhkat keskeisimmiksi:

- **Terrorismi** on seurausta monista eri syistä, kuten kulttuurin, yhteiskunnan ja politiikan kriiseistä tai yhteiskunnallisesta vieraantumisesta. Terroristijärjestöillä on käytössään huomattavia voimavaroja ja ne ovat valmiita käyttämään rajatonta väkivaltaa.
- **Joukkotuhoaseiden** leviäminen on kenties suurin uhka Euroopan turvallisuudelle. Pahimmassa tapauksessa terroristiryhmät saavat haltuunsa joukkotuhoaseita.
- **Alueelliset konfliktit** tuhoavat ihmishenkiä ja valtioiden rakenteita sekä uhkaavat ihmisoikeuksia, perusvapauksia ja vähemmistöjen oikeuksia. Väkivaltaiset ja pitkittyneet konfliktit voivat johtaa valtioiden hajoamiseen, ääriliikkeisiin ja terrorismiin sekä tarjota tilaisuuksia järjestäytyneelle rikollisuudelle.

Köyhyys ja öljy ovat mielestäni keskeisimmät konfliktien aiheuttajat maailmassa. Raha on myös konfliktinlähde; ihmiset haluavat aina saman, mikä naapurilla on.
Margaux, 20

- **Toimintakyvyttömiä valtioiden** tunnusmerkkejä ovat mm. heikot instituutiot, korruptio ja vallan väärinkäyttö. Valtion romahtaminen luo kasvualustaa terrorismille ja järjestäytyneelle rikollisuudelle.
- **Järjestäytyneen rikollisuuden** pitää sisällään huumeiden, aseiden ja ihmisten salakuljetusta. Rikollisjärjestöillä voi olla yhteyksiä terrorismiin.

Mitä tämä tarkoittaa Euroopan kannalta?

Turvallisuushkiin pitää reagoida yleensä nopeasti. Euroopan turvallisuusstrategian mukaan Euroopan pitää olla entistä:

Aktiivisempi. Sen täytyy toimia ennen kuin kriisi on ehtinyt syntyä käyttämällä oikeaa yhdistelmää poliittisia, diplomaattisia, sotilaallisia, siviili-, kauppa- ja kehitystoimia.

Kykenevämpi. EU:n jäsenmaiden asevoimia on kehitettävä joustavammiksi ja liikkuvammiksi joukoiksi, jotka voivat osallistua kriisinhallintatehtäviin.

Yhtenäisempi. EU:n eri resurssit ja kyvyt on koottava yhteen, jotta voitaisiin paremmin vaikuttaa Euroopan ja myös sen ulkopuolisten maiden turvallisuuteen. ■

© EC/O. Lehner

Maailmanlaajuisesti uhkia vastaan

Euroopan kohtaamat uhkat ovat maailmanlaajuisia. Unioni ei selviä niistä yksin – sen täytyy tehdä yhteistyötä muiden maiden ja organisaatioiden kanssa. Eurooppa toimii kumppanina kansainvälisissä organisaatioissa, kuten YK:ssa, jolla on päävastuu kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisestä. EU työskentelee myös alueellisten organisaatioiden kuten Afrikan unionin kanssa. Yhteistyö on tiivistä myös Yhdysvaltojen kanssa, ja EU rakentaa vahvempia siteitä Venäjään, Japaniin, Kiinaan, Kanadaan ja Intiaan.

Köyhyyttä vastaan – Eurooppa näyttää tietä

Köyhyys vaikuttaa miljooniin ihmisiin ympäri maailmaa. 200 miljoonaa lasta kärsii aliravitsemuksesta. Jotkut kuolevat sairauksiin, jotka olisivat ehkäistävissä ja parannettavissa, kuten malariaan tai tuberkuloosiin. Toiset taas kuolevat AIDSiin. Miljoonat ihmiset maailmassa eivät koskaan saa minkäänlaista koulutusta.

Eurooppa on sitoutunut taistelemaan köyhyyttä vastaan kaikkialla maailmassa, mutta erityisesti Afrikassa. Se tekee tämän kehitysyhteistyöllä, rahoittamalla hankkeita ja projekteja, jotka auttavat kehittyvien maiden asukkaita nousemaan köyhyydestä.

EU:lla on terveyttä, koulutusta, maataloutta ja ympäristönsuojelua koskevia hankkeita sekä projekteja ja ohjelmia, joissa autetaan kehittyviä maita rakentamaan tarvittava infrastruktuuri, kuten teitä ja sähkö- ja vesijohtoverkkoja.

Tiesitkö?

- Eurooppa on maailman suurin kehitysavun antaja. Kehitysapu on alue, jolla EU-jäsenmaat tekevät yhteistyötä parantaakseen maailmaa.
- EU käyttää vuosittain kehitysapuun yli 100 euroa jokaista sen kansalaista kohden.

Eurooppa: yhdessä paremman maailman puolesta

Useimpien eurooppalaisten mielestä äärimmäisen köyhyyden ja nälänhädän vähentämisen kehitysvistä maista pitäisi olla etusijalla. EU on ottanut johtoaseman kehitysavun määrän lisäämisessä sekä sen varmistamisessa, että kehitysnäkökulma otetaan huomioon muissa politiikoissa, kuten kauppa- ja ympäristöpolitiikoissa. ■

Lisätietoja:

http://ec.europa.eu/index_fi.htm > EU:n politiikat, Ulkosuhteet > Kehitysyhteistyö ja kehitysmaat

Ota selvää: Euroopassa järjestetään vuosittain Nuorten kehitysyhteistyöpalkinto –niminen kilpailu. Siihen liittyy myös erilaisia julkaisuja ja verkkomateriaalia (valokuvia, videoita).

Talous pyörittää maailmaa

Euroopan unioni on maailman suurin kaupankävijä. Sen osuus maailman tuonnista ja viennistä on viidennes. Tämä tarkoittaa sitä, että eurooppalaiset ostavat tai myyvät joka viidennen tuotteen tai palvelun, joka ylittää kahden maan välisen rajan maailmassa.

Miksi tarvitsemme maailmanlaajuisia kauppaa? Koska yksikään yksittäinen maa ei pysty tuottamaan kaikkia niitä tuotteita ja palveluita, joita kuluttajat tarvitsevat – tai haluavat. Kaupankäynnin ansiosta eri maiden ei tarvitse tehdä kaikkea itse ja ne voivat keskittyä siihen, mitä tekevät parhaiten, nopeimmin ja halvimmalla.

Monet tavaroista, joita käytämme, tehdään eri puolilla maailmaa. Tietokoneesi on todennäköisesti tehty osista, jotka on valmistettu 20:ssä eri maassa.

Maailmanlaajuinen kauppa hyödyttää kaikkia

Ajattelepa arkipäiväisiä tuotteita. Ostat listahitti-CD:n, jolla esiintyy brittiartisti. CD-levy on valmistettu Kiinassa ja soitat sitä perheesi CD-soittimella, joka on valmistettu Japanissa. Lähetät kavereillesi tekstarin suomalaisella puhelimellasi. Myöhemmin pistät Irlannissa kootun tietokoneesi päälle surffataksesi netissä käyttäen amerikkalaista selainta.

Maailmassa tehdään joka päivä kauppaa miljoonilla tavaroilla ja palveluilla. Tavaroiden viennistä saatavat tulot ja tuonnista aiheutuneet menot kirjataan valtioiden kauppataaseeseen. Kauppataase ilmaisee, onko tavaroiden viennin arvo suurempi vai pienempi kuin tuonnin. Jos ei oteta lukuun EU:n ostamaa öljyä ja kaasua, unioni myy selvästi enemmän kuin mitä se ostaa.

Yhteinen talouspolitiikka

EU:n jäsenmaat vetävät kansainvälisillä areenoilla yhteistä linjaa, koska unionilla on yhteinen talouspolitiikka. Tämä on tärkeää globalisoituneessa maailmassa, jossa jotkut tärkeimmistä kauppakumppaneistamme – Kiina, Intia, Yhdysvallat – ovat itsekkin valtavan suuria. 151 maailman 200 maasta on liittynyt Maailman kauppajärjestöön WTO:hon.

Lisätietoja:
www.wto.org

Kohti avoimia markkinoita

EU:ssa toimivat yritykset tarvitsevat maailmanlaajuisia, avoimia markkinoita. Ne tarvitsevat myös reilua kohtelua noilla markkinoilla. Tätä edistääkseen EU on luonut strategian ulkomaisten kaupan esteiden purkamiseksi ja uusien vientimahdollisuuksien luomiseksi (Market Access Strategy).

EU neuvottelee kaikkien jäsenmaiden puolesta luodakseen EU:sta tavaroita ja palveluja vieville yrityksille uusia mahdollisuuksia ulkomaiden markkinoilla. Neuvottelemalla kollektiivisesti EU-mailla on suurempi painoarvo maailmankaupassa.

Markkinoille pääsyn varmistaminen ja eurooppalaisten yritysten kohtaamien esteiden poistaminen on tärkeää työpaikkojen ja talouskasvun kannalta.

Eurooppalaiset yritykset arvioivat, että pelkästään Kiinassa markkinoille pääsyn esteet maksavat 55 miljoonaa euroa päivässä menetettyinä mahdollisuuksina.

EU-markkinat ovat yhdet maailman avoimimmista. Meillä on myös yhdet maailman matalimmista tuontituloista. Esimerkiksi maailman 50:n vähiten kehittyneen maan tuotteista ei tarvitse maksaa EU:hun tullia lainkaan. ■

Tiesitkö?

EU on maailman suurin tavaroiden ja palveluiden viejä ja tuoja. Se on maailman suurin maataloustuotteiden, design-tuotteiden ja korkean teknologian tuotteiden viejä ja toiseksi suurin tekstiilien viejä. EU-mailla on enemmän muoti- ja design-brändejä kuin koko muulla maailmalla yhteensä.

Lisätietoja:
<http://ec.europa.eu/trade/>

Tuoteturvallisuus globaaleilla markkinoilla

Kulutustavaran valmistaja, maahantuoja ja myyjä vastaavat siitä, että tavarasta ei aiheudu vaaraa. Viranomaiset valvovat tuotteita. Tässä työssä EU-maiden sekä Islannin, Norjan ja Liechtensteinin viranomaisten apuna on vaarallisten kulutustavaroiden ilmoitusjärjestelmä RAPEX.

RAPEX on järjestelmä, jolla viranomaiset vaihtavat tietoa vaaraa aiheuttavista kulutustavaroista. Tietojen avulla jäsenvaltiot voivat puuttua Euroopan laajuisesti tavariin, joista aiheutuu vaaraa kuluttajien turvallisuudelle. Kun jonkin maan viranomainen havaitsee vaarallisen tuotteen, se lähettää heti siitä tiedon Euroopan komissiolle. Komissio käy tiedon läpi ja lähettää sen kaikkiin järjestelmässä oleviin 30 maahan.

RAPEX-järjestelmän avulla saadaan myös tietoa trendeistä ja ongelma-alueista. Jokin aika sitten huomattiin, että melkein puolet vaarallisista tuotteista tehdyistä ilmoituksista koski Kiinassa valmistettuja tuotteita. Tämä ei ole yllättävää, koska Kiina on EU:n suurin kauppakumppani. EU onkin sopinut Kiinan hallituksen kanssa yhteistyöstä tuotteiden turvallisuuden parantamiseksi. ■

Lisätietoja:

<http://ec.europa.eu/rapex>

Turvallisempaa ruokaa

Eurooppalaiset kouluttajat tekevät työtä eläinlääkärien sekä niiden maiden elintarvikevalvojien kanssa, joista tuodaan elintarvikkeita EU:hun. Elintarvikevalvoja koulutetaan tarkistamaan, että Eurooppaan menevät elintarvikkeet ovat säädösten mukaisia. Säädösten vastaiset elintarvikkeet palautetaan alkuperämaahan ja hävitetään. "Parempaa koulutusta turvallisemman ruoan puolesta" -hankkeen tarkoitus on suojata eurooppalaisia kuluttajia ja varmistaa, että kaupankäynti kehitysmaiden kanssa on reilua.

Lisätietoja:
http://ec.europa.eu/food/training/index_en.htm

Kauppaa ja kehitystä

EU on suurin kehitysavun antaja. Nyt unioni on myös sellaisten projektien ja ohjelmien johtava rahoittaja, jotka tähtäävät kehittyvien maiden kaupan tehostamiseen.

Kauppa ja kehitys linkittyvät toinen toisiinsa: kun kehittyvät maat käyvät kauppaa tavaroilla ja palveluilla, se luo työpaikkoja ja parantaa niiden taloutta. Tästä syystä Euroopan unioni on myöntänyt maailman 50 köyhimmän maan tuotteille tullivapauden.

Mutta tämä ei vielä riitä: on monia maita, jotka eivät pysty hyödyntämään tätä etua. Apua tarvitaan lisää.

© EC

Kauppaa tukeva apu

Lokakuussa 2007 EU:ssa otettiin käyttöön Kauppaa tukeva apu -niminen strategia. Sen tarkoitus on auttaa köyhiä maita kehittämään välineitä, joita ne tarvitsevat tuotteidensa vientiin. Maita autetaan kehittämään tuotantokapasiteettiaan ja kauppaan liittyvää infrastruktuuriaan sekä saavuttamaan terveellisiä ja turvallisia tuotteita koskevat kansainväliset standardit.

Euroopan unioni on auttanut Beniniä rakentamaan järjestelmän, jolla varmistetaan, että sieltä Eurooppaan tuodut katkaravut täyttävät eurooppalaiset elintarvikeeturvallisuusstandardit.

Lyhyesti: EU auttaa kehittyviä ja köyhiä maita, jotta ne voivat ottaa tehokkaammin osaa kansainväliseen kauppaan. ■

© EC

Lisätietoja:

http://ec.europa.eu/trade/gentools/faqs_en.htm#dev

Halvalla tavaralla on hintansa

Tiedätkö, millaisissa oloissa lenkkarisi valmistetaan? Entä paljonko ostamiesi banaanien viljelijä ansaitsee? Onko tuotteiden valmistajilla varaa elättää perheensä ja maksaa lastensa koulutuksesta? Maksatko tuotteista reilun hinnan?

Kuluttajat ovat aiempaa kiinnostuneempia ostopäätöstensä eettisistä vaikutuksista. Yhä useammat äänestävät lompakoillaan ja valitsevat sellaisia tuotteita, joiden he katsovat valmistetun vastuullisesti.

Ostan reilun kaupan tuotteita, ja luotan reilun kaupan merkkeihin. Minusta on tärkeää valita tällaisia tuotteita, koska yhteiskuntamme ei ole reilu.
Cécile, 19

Vuonna 2006 kuluttajat käyttivät maailmanlaajuisesti 1,6 miljardia euroa Reilun kaupan sertifioituihin tuotteisiin – kasvua edellisvuoteen oli 41%. Se hyödytti yli 1,4:ää miljoonaa tuottajaa ja työntekijää maailmassa.

Mistä tietää, onko tuote reilusti tuotettu?

Etsi kaupassa tuotteista Reilun kaupan merkkiä. Reilun kaupan merkkiä edistäviä organisaatioita on 20, niistä suurin osa Euroopassa ja Yhdysvalloissa. Jos tuotteessa on Reilun kaupan merkki, yrityksen täytyy noudattaa sen tuotannossa tiettyjä työoloja ja ympäristöä koskevia kriteereitä.

Reilun kaupan tuotteissa on muun muassa suklaata, appelsiinimehua, hunajaa, sokeria, riisiä, banaaneja, kukkia ja kosmetiikkaa. Reilun kaupan tuotteita saa hyvin varustetuista kaupoista. ■

Tiesitkö?

EU ei halua tukea pakkotyötä tai lapsityövoimaa. Se haluaa käydä kauppaa vain sellaisten tahojen kanssa, jotka kunnioittavat terveyttä, turvallisuutta ja ympäristöä koskevia minimistandardeja. Yrityksissä, joissa näitä standardeja ei kunnioiteta, työntekijöiden kohtelu voi olla huonoa ja tuotanto voi saastuttaa ympäristöä. Kun tuotteita tarjotaan lyömättömän halpaan hintaan, vaarantuvat samalla eurooppalaisten työpaikat.

Lisätietoja kansainvälisistä Reilun kaupan organisaatioista:
www.fairtrade.net/home.html
www.reilukauppa.fi

